Poštnina plačana v gotovini **Leto LVIII.** V Ljubljani, v nedeljo, dne 26 januarja 1930 **Št. 21** 1. izdaja St. 3 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo • Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zmaga resnice

Kolikokrat smo slišali med vojno, ko divjanju krvave furije kar ni hotelo biti konec in je papež uvedel molitev za mir in opominjal bojujoče narode k pomirjenju: Opomini Benedikta XV. so glas vpijočega v puščavi. Njegova beseda v svetu ne najde odmeva!

Vsaka doba je namreč polna malovernih farizejev, ki zahtevajo »znamenj iz nebes«. Radi bi takoj otipljivih in sijajnih čudežev, nenadnih spreobrnjenj, sprememb čustvovanja in volje narodov, hoteli bi, da se papež vrže kot strastni bojevnik v vrvež življenja, pa naj gre za verski, politični ali gospodarski mir in nenadno naredi »čudeže«.

Toda zdi se, da Previdnost ni naklonjena takim nenadnim in teatraličnim prizorom. Duh božji veje brezčutno, a vendar veje. Podobno učinkuje tudi papeževa beseda, ki je polna potrpežljivosti in velikodušnosti. Njen sad dozoreva v dušah ob svojem času. Često je treba, da preide mnogo časa, preden vidimo sadove, ki jih je pognala nadnaravna rodovitnost papeške politike. Zgodi se večkrat, da šele po nekaj letih beseda Kristusovega namestnika obrodi svoj plemeniti sad. Poglejmo samo slučaj medvojnega papeža Benedikta XV.

Zavedajoč se, da je namestnik Kralja miru, je Benedikt XV. določil za prvi člen svojega programa: vpostavitev miru v Evropi in po vsem svetu!

Nasprotniki iz obeh vojujočih taborov so takoj padli po njem. Započela se je proti njemu srdita zakulisna diplomatska borba. Toda pogumni papež se ni bal nepopularnosti. Imel je pogum zaklicati Evropi, da hiti nasproti svojemu poginu. Diplomati so grozili . . . Tunika brez šiva — kar je Kristusova Cerkev — je bila v nevarnosti, da bo pretrgana.

Večkrat se je papež obrnil na vernike in zlasti na otroke, naj molijo za mir. Obsojal je, brez ozira na povzročitelje, nasilja nad katoliško moralo in nad mednarodnim pravom. Rotil je vlade, naj mesto pravice meča uporabijo razloge pameti in pravičnosti in ponujal je mirno arbitražo v poravnanje nasprotstev.

Vsem je bila namenjena papeževa beseda. Toda edin odgovor, ki so ga dali, je bil globok, tih in prezirljiv molk — —

Še je sv. oče 1. avgusta 1917 poizkusil s konkretnimi in praktičnimi predlogi, »ki bi mogli biti podlaga za pravičen in trajen mir«. Obrnil se je na voditelje vojujočih narodov. Storil je to, kakor je zapisal, »da usliši prošnje otrok, ki ga prosijo za posredovanje, da se odzove klicu lastne vesti in da ugodi željam narodov, katerim je skupni oče.«

Te »osnove miru«, ki jih je papež predložil, so po njegovi lastni izjavi potrebovale še »spopolnitve in praktične aplikacije«. Papež pravi, »da je hotel vladam samim prepustiti, da jih spopolnijo in precizirajo«. Toda, tudi takšne kakor so bile, bi mogle brez dvoma dovesti do težko zaželjenega miru. Že samo prva točka bi zadostovala, ki ohranja svojo vrednost tudi izven posebnih vojnih razmer leta 1917. Glasi se: »Najprvo je potreba, da materijelno silo orožja nadomesti sila pravice.« Od te »osnovne točke« izvaja papež tri glavna načela: »Istočasno in postopno razorožitev, razsodišče z obveznimi sankcijami proti bojaželjnim državam ter svobodo in skupnost morij.«

Vlade vojujočih držav leta 1917. niso hotele poslušati papeževe besede. Strašnim hekatombam treh vojnih let se je pridružilo še kakih tristo do štiristo tisoč krvavih žrtev in materijelnih izgub v vrednosti preko 100 milijard. Razno »zmagoslavno« časopisje je papežev poziv pokrilo s cinizmom in celo obrekovanjem ter podtikanjem pristranskih zvez z raznimi vojujočimi vladami.

Niso poslušale vlade papeža l. 1917. in niso ga poslušale ob sklepu vojne. Prezrle so njegove »osnove trajnega miru«. Zato pa se je takoj po vojni začelo isto blazno oboroževanje in tekma v vseh vrstah orožja, ki je bilo tako značilno za dobo pred letom 1914. Zopet so se pričeli snovati politični bloki, obkroževanje neljubih sosedov, merjenje sil — skratka, v neki grozljivi emotici se je zopet vse, malo in veliko, silno in šibko pričenjalo pripravljati na nov pokolj.

K sreči Bog človeštva le ni popolnoma zavrgel. Sredi gradnje vedno novih tovarn za smrtonosen plin, novih zračnih in povodnjih pošasti, tankov, topov in razstreliv je šel mimo vodilnih glav dih božji, da je izzorelo spoznanje: nova vojna je blaznost, ki pomeni strašen samomor narodov! In sedaj imamo vrsto konferenc, eno za drugo, komaj se vrste. Narodi jim še ne zaupajo popolnoma, toda gotovo je, da miroina misel zmaguje. Kako daleč smo napredovali, se vidi iz razmerja med Francijo in Nemčijo, ki sta pred desetimi leti uredili svoj odnos z versajskim mirom, ki so ga vsaj Nemci smatrali za diktat, a sta leta 1930. v Haagu sklenili »gentlemanski dogovor«.

Sedaj zboruje londonska konferenca. Mi smo optimisti in verujemo, da bo uspešna in da zaustavi pomorsko oboroževanje, ki je najdražje. Londonski konferenci bo sledila nova, ki bo znižala oboroževanje na suhem. Tudi to je gotovo. A ne moremo se obraniti misli, koliko bi na svojem gospodarstvu Evropa prihranila, ko bi že leta 1918. poslušala sv. očeta, ki je že tedaj predlagal »istočasno in postopno razorožitev«. Kako težke milijarde bi izmozgana Evropa v teh desetih letih lahko za pametnejše stvari porabila. Boljše spoznanje prihaja precej pozno, a hvala Bogu, ne še prepozno. Kar nas posebej radosti, je zavest, da morajo državniki nehote priznati, kako pravilno in poln božje modrosti je papež že pred 12 leti začrtal pot, ki edina vodi k trajnemu miru. Resnica triumfira!

Papež kot mednarodni razsodnik

Razsodniška pogodba med Španijo in republiko Peru

»Osservatore Romano« objavlja zanimivo poročilo o razsodniški pogodbi, ki sta jo sklenili med seboj Španija in južnoameriška republika Peru. Pogodba določa (3. toč.), da se mora vsako sporno vprašanje, ki bi nastalo med pogodbenicama, predložiti v razsojo izključno le papežu ali osebnosti, ki jo v to kot svojega zastopnika imenuje papež.

Temu poročilu dodaja vatikansko glasilo avtoritativno mnenje španskega profesorja za mednarodno pravo **José-ja M. Gonzales de Echavari-ja,** rektorja valladolidske univerze. Leta naglaša uvodoma, da so samo iberoameriške države od Pija IX. do sedanjega papeža bolj z dejanji nego z besedami dokazale, da se podrejajo očetu knezov in kraljev, namestniku Jezusa Kristusa. Nato navaja učenjak, kako so vedeli ceniti nadnarodni pomen papeštva tudi odlični nekatoliški državniki in duševne veličine kakor Bismarck, socialist Blum, protestant Rosselan, holandski minister van der Lindern i. dr. Ta pomen papeštva pa se je žal pri zakonodaji in na mednarodnih kongresih mnogokrat pozabil. Sedaj sta dokazali vladi Španije in Peruja, da nista s Sveto stolico le z besedami. V dobi, ko ustvarjajo države jako krhke mednarodne ustanove, v dobi, ko se propoveduje mir, a pomnožuje oboroževanje ter vztraja na razliki med velesilami in malimi državami — sta Španija in Peru obrnili svoj pogled v Rim, kjer je prava luč miru. Echavarri naglaša, da se izraža brezpogojno zaupanje v objektivnost Sv. stolice obeh pogodbenih držav posebno v stalnem razsodništvu sv. očeta.

Vatikansko glasilo slavi perujskega državnega predsednika Leguia kot duševnega očeta te razsodniške pogodbe, pa tudi prijateljske zveze vseh severno- in južno ameriških držav: »Confraternidad Americana«, ki je dne 4. decembra lani prvič zborovala v Limi. Predsednik Leguia, ki je bil tudi edini državni poglavar, ki je energično protestiral proti krvavemu preganjanju kristjanov v Mehiki, je tudi na tej prvi panameriški konferenci zastopal v najboljšem smislu napredne ideje v mednarodnem sožitju držav in jih podal brez ovinkov in iluzij.

Razsodništvo, ki ga priznava papeški stolici špansko-perujska pogodba, dobiva še svoj posebni pomen kot novo dejstvo v vrsti mnogoštevilnih korakov, ki so jih v teku stoletij storile Španija in z njo kulturno zvezane južnoameriške države.

Sejm proti Pilsudskemu

Sejm zmanjšal dispozicijski fond Pilsudskemu in Zaleskemu — Zaleski odstopi?

Varšava, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Dasi je zunanji minister Zaleski včeraj izjavil, da bo osebno izvajal posledice, če bo sejm skrajšal dispozicijske in propagandne fonde njegovega resora, so bili danes na plenarni seji sejma z veliko večino sprejeti predlogi proračunskega odbora, da se ti fondi skrčijo. Zaleski je nato demonstrativno zapustil sejmsko dvorano. Preden pa bo res odstopil, bo gotovo prej še enkrat govoril s člani kabineta in posebno z maršalom Pilsudskim, ki bo brez dvoma sedanji izstop Zaleskega iz vlade smatral za zunanje-politično neugoden.

Varšava, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Proračunski odbor sejma je dispozicijski fond vojnega ministra Pilsudskega skrajšal za dva milijona zlotov. To je očividno smatrati za osebni napad na maršala Pilsudskega.

Konferenca gospodarskih zbornic

Prihodnja letna skupščina dne 4. marca v Dubrovniku

Belgrad, 25. jan. AA. Na povabilo trgovske zbornice v Belgradu je bila te dni v dvorani trgovske zbornice v Belgradu konferenca vseh naših gospodarskih zbornic. Konferenci je predsedoval predsednik trgovske zbornice v Belgradu Miljutin Stanojevič. Na konferenci so bila soglasno sprejeta **pravila o sodelovanju gospodarskih zbornic kraljevine Jugoslavije.**

Zatem je bilo določeno stališče poslodavskih zbornic napram novim nevarnostnim razredom za nezgodno zavarovanje.

Konferenca se je nadalje bavila z vprašanjem zborničnih razsodišč v zvezi z zakonskim načrtom o uveljavitvi zakona o sodnem postopku v civilnih sporih. Po obširni razpravi o tem vprašanju je bilo sklenjeno, da se bo interveniralo za jasnejšo opredelitev položaja zborničnih razsodišč.

Glede zakonskega načrta o elektrifikaciji naše države je bilo sklenjeno, da se bo v imenu vseh naših zbornic predložila ministru za javna dela prošnja, naj se ta zakonski načrt umakne, ker ne odgovarja razmeram in potrebam našega gospodarstva. Razen tega bo naprošen minister javnih del, da omogoči zbornicam čim tesnejše sodelovanje pri zakonodajnem delu njegovega resora.

Razpravljalo se je nadalje **o davku na poslovni promet.** Soglasno je bilo ugotovljeno tudi pri tej priliki, da pomeni ta **davčna oblika uprav težko obremenitev** našega gospodarstva in da jo je treba za to čim prej razveljaviti.

Naposled je bilo sklenjeno, da se vrši prihodnja letna skupščina gospodarskih zbornic v Dubrovniku 4. marca t. l. Pri tej priliki bodo zastopniki zbornic in udeleženci kongresa službeno posetili zbornico v Podgorici. Za kongres v Dubrovniku je bil določen ta-le dnevni red:

1. Gospodarske zbornice, njihov pomen in njihove naloge.
2. Turizem.
3. Potreba pospeševanja sadjereje in živinoreje v primorskih krajih.

O prvi točki dnevnega reda bosta poročali zagrebška in ljubljanska zbornica, poročilo o drugi točki bo podala zbornica v Dubrovniku, poročilo o tretji točki pa splitska in belgrajska trgovska zbornica.

Konferenca je proučila še vprašanje nameravane mednarodne konvencije o trgovskih nameščencih. O tem vprašanju so bile določene smernice za skupno akcijo ter določeno skupno stališče vseh gospodarskih zbornic v naši državi.

Pod vlak sta se vlegla

Vinkovci, 25. jan. AA. Simplon ekspres je včeraj ob 8.20 med postajama Ivanjkovo in Vinkovci povozil Josipa Djuretića, o katerem se še ne ve, odkod je. Po izjavi železniškega čuvaja na tistem mestu se je Djuretič malo pred prihodom vlaka vlegel na tračnice, očividno v nameri, da izvrši samoumor.

Sarajevo, 25. jan. AA. Med postajama Usor in Vrsalija je povozil vlak štev. 157 15 letno Marijo Franjičevo iz vasi Mrklan, okraj Tesanski. Po vsej priliki gre za samomor. Preiskava je v teku.

Belgrajske vesti

Belgrad, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Minister za šume in rude dr. Anton Korošec je danes odpotoval v Senj pri Čupriji, kjer je prisostvoval otvoritvi nove rudniške električne centrale. Minister se je danes zvečer vrnil v Belgrad.

Nadškof dr. Rodič odpotuje te dni v Rim.

3 milijone več za kat. verske šole

Belgrad, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Do konca tega meseca bodo sestavljeni v ministrstvih proračuni in potem izročeni finančnemu ministrstvu. Odsek za verske šole v prosvetnem ministrstvu je določil za katoliške verske šole 8 milijonov 448.742 Din, torej za skoraj 3 milijone več ko lani. Za pravoslavne verske šole pa je določeno 9,997.564 proti lanskim 7,563.927. Nova je postavka 237.732 Din za starokatoliško bogoslovje v Zagrebu.

Te dni bo tudi rešeno vprašanje, če se zopet dodeli odsek za verske šole pravosodnemu ministrstvu, kjer bi tvoril samostojen odsek. V tem smislu je podal sv. sinod eno spomenico, drugo pa nadškof dr. Rodić. Prosvetno ministrstvo se je že izjavilo za ta predlog.

Seja Narodne banke

Belgrad, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne se je vršila seja glavnega odbora Narodne banke. Seji je predsedoval njen guverner Ignacij Bajloni. Prečitalo se je poročilo o denarnem stanju banke ter o številu v prometu se nahajajočih bankovcev dne 22. januarja. Nato je glavni ravnatelj Novakovič poročal, da je upravni odbor pregledal in podpisal račune za leto 1929. Sklenjeno je bilo, da se izplača dividenda po 400 Din. Plačevanje dividend se prične 12. marca.

Na prihodnjem občnem zboru banke bodo izvolili osem novih članov uprave, ker so trije umrli, pet jih je pa odstopilo. Občni zbor se bo vršil 8. marca. Dalje je bil sprejet proračun za leto 1930.

Jutri zjutraj se vrši svečana blagoslovitev nove tovarne za izdelavo bankovcev. Svečanosti bo prisostvoval tudi zastopnik francoske Narodne banke.

Obsodba mariborskih komunistov

Belgrad, 25. jan. AA. Danes ob 12. je bila v državnem sodišču za zaščito države izrečena razsodba v razpravi proti Milanu Barlu in tovarišem, članom komunistične organizacije v Mariboru.

Državno sodišče je ugotovilo, da so obtoženci krivi, in je obsodilo:

Milana Barla na 10 let robije in na trajno izgubo častnih pravic;

Rudolfa Strausa na eno leto **zapora** zaradi starejše mladoletnosti;

Albina Breznika na 6 let robije in na pet let izgube častnih pravic;

Marijo Breznikovo na tri leta robije in pet let izgube častnih pravic;

Frana Toplaka na 2 leti robije in pet let izgube časti;

Jakoba Kebriča na 2 leti robije in pet let izgube časti;

Ivana Roškarja na 2 leti robije in pet let izgube časti.

Zaradi pomanjkanja dokazov je sodišče oprostilo Lazarja Gottfrieda, Iva Haurija in Roberta Encika.

Seja starešinstva Sokola kr. Jugoslavije

Belgrad, 25. jan. AA. Danes ob 10 dopoldne se je sestalo v sokolski pisarni v palači Izvozne banke v Belgradu novo imenovano starešinstvo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Na sejo so prišli vsi člani starešinstva z izjemo treh, ki so bili zadržani vsled bolezni. Sejo je otvoril ob 10 prvi podstarešina Engelbert Gangl.

Najprej je v vznesenih besedah pozdravil Nj. Vel. kralja Aleksandra in starešino Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Po govoru je predlagal, da se odpošljejo pozdravne brzojavke kralju, čsl. sokolstvu, zvezi slovanskega sokolstva, poljskemu in ruskemu sokolstvu.

Pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju se glasi:

»Starešinstvo sokolskega Saveza Kraljevine Jugoslavije pozdravlja s svoje konstitutivne seje in na začetku svojega dela Vaše Veličanstvo z globokimi čutili udanosti in ljubezni, ki nas bo vedno vodila pri našem sokolskem delu za dobrobit kralja ter srečo in veličino domovine. — Starešinstvo Saveza S. K. J.«

Po prečitanju pozdravnih brzojavk se je prešlo na dnevni red. Razpravljalo se je o štatutih in pravilnikih. Radi obilnega obsega poslov je bila opoldne seja prekinjena, s tem da se nadaljuje ob 16. Jutrišnja seja bo trajala brez prestanka, dokler ne bo končana razprava o statutih. Tekom jutrišnjega dne bo v vsakem primeru izvršeno konstituiranje starešinstva. Sodi se, da bodo seje trajale nekaj dni.

A. Christich:

Na londonski konferenci

London, 23. januarja.

V gosti megli, kot je London to zimo še ni videl, se je svečano otvorila v kraljevski galeriji zgornje zbornice (House of Lords) najpomembnejša konferenca, ki so jo sploh kdaj dovolili mednarodni odnošaji. Toda, če je vladala megla zunaj, besede delegatov peterih največjih pomorskih sil niso bile meglene, temveč jasne in konkretne. Vsi govorniki so izrazili ne samo voljo za mir (kar se je do sedaj često slišalo pred in po svetovni vojni), ampak tudi trdno vero v možnost njegovega uresničenja.

Kralj Jurij, katerega govor je bil včeraj prvi po težki bolezni, je dal izraza občutkom vseh prisotnih, ko je naglasil, da je cilj te konference zabranitev in onemogočenje ogromne in velike tragedije, kot je bila svetovna vojna. Delati je treba na razorožitvi do one mere, ki je v skladu z varnostjo vsakega naroda.

Angleški kralj je po poklicu mornariški častnik in je tudi svojo mladost preživel v tem svojstvu. Dejstvo, da se taka konferenca za pomorsko razorožitev sestaja v glavnem mestu največje pomorske sile in da jo otvarja vladar, po osebni naklonjenosti in položaju tesno vezan z najmočnejšo mornarico sveta, je torej dvojnega pomena.

Pod pritiskom okolnosti, pa tudi radi vzgoje in iz prepričanja je vsak Anglež v preteklosti smatral, da mora biti Anglija najmočnejša na morju in da izključno njej pripada pravica kontroliranja svetovne plovbe. Otroci so se že zmlada učili pesem »Britannia rules the waves« (Britanija obvladuje morja) in so dorastli v veri, da je vsak poskus kake tuje države, da si ustvari močno brodovje, v bistvu neprijateljski korak. Pred svetovno vojno je veljalo v angleški mornariški politiki pravilo prevladovanja bojnih edinic za 10% nad skupno silo mornaric katerihkoli drugih dveh držav.

Danes prisostvuje javnost konferenci, sklicani na željo ravno iste Velike Britanije, katere merodajni činitelji se izražajo za omejitev njenega glavnega, prav za prav edinega obrambnega orožja. Tako razpoloženje se seveda ni ustvarilo ne hitro ne lahko. Po vojni je bila splošna želja, da se dela na odstranitvi bodočih konfliktov, toda šele po dvanajstih letih je angleška vlada z odobritvijo javnega mnenja lahko pozvala predstavnike ostalih pomorskih sil, da prijateljsko sodelujejo pri razorožitvi.

Pozorišče prvega dejanja tega dogodka je bila prostrana, pozlačena plemiška dvorana, katere zidovi predstavljajo dve sceni iz angleške zgodovine: zmagi pri Waterloo in Trafalgarju. Toda nobena teh uspešnih bitk ne bo prekosila važnosti in pomena srečnega zaključka te konference, če bo dosežen.

Briand-Kellogov pakt je predočil ideal in potrebo razorožitve vsem narodom, današnja konferenca pa je poskus uresničitve tega ideala in potreba po mirovnih odnošajih med civiliziranimi narodi.

Da včerajšnji govori niso bile prazne fraze, je bilo razvidno že iz tega, ker je vsak delegat z angleškim premijerjem vred naglašal problem razorožitve s stališča blagostanja in sigurnosti svoje države. G. MacDonald ni ob zaključku svojega obsežnega govora niti najmanje pomišljal izjaviti, da pričenja Velika Britanija pogajanja kot pomorska sila, ki mora kot taka tudi ostati.

Predsednik francoske vlade g. Tardieu je poderčtal ogromno odgovornost vseh delegatov, ker morajo delati ravno na organiziranju miru. Preden se pa pride do faktične razorožitve, je potreben sporazum med silami o omejitvi oboroževanja, toda ta mora zaviseti od geografskih, ekonomskih, kolonialnih, političnih in obrambnih okolnosti. Vsaka pomorska sila si mora biti svesta svojih individualnih potreb. Te potrebe ustvarjajo koncepcijo vsake države, in ta koncepcija se lahko pozneje pretvori v številke, ki bodo igrale presojevalno vlogo v bodočem mednarodnem ravnotežju. S svojim govorom je g. Tardieu odstranil vse sumnje in bojazen, češ da želi Francija neuspeh pomorske konference. Prisotnost gosp. Brianda, neumornega in strastnega delavca za mir, je že sama po sebi garancija, da je ta konferenca stvarno podjetje. Če g. Tardieu ni omenil kakega konkretnega predloga, je razumeti tako, da smatra Francija, da bo potek konference sam najbolje pokazal možnosti in potrebe, ki jih bodo morali delegati rešiti.

G. Stimson je za ameriško delegacijo ponovil, kar verujejo drugi, da bo prišlo do razorožitve postopoma, samo da mora londonska konferenca dati temu pravec. Signor Grandi je v istem duhu ponazoril veliko finančno breme, radi katerega trpe vsi oboroženi narodi, in še naglasil, da bo Italija lahko izvršila veliki program notranjega dela samo, če bo zagotovljen mir. Radi tega Italija iskreno želi takšno sodelovanje.

Edini, ki je v tej resni, tihi in svečani atmosferi napravil majhno senzacijo, je bil g. Vakatsuki iz dalnje Japonske. Presenečenje je bilo splošno, ker se ni posluževal niti angleškega niti francoskega jezika, ampak je govoril v domačem, japonskem jeziku. Neznan večini prisotnih, toda zvočen v svoji tajinstvenosti je deloval govor japonskega delegata mogočno na prisotne, ki so ga, četudi ga niso razumeli, poslušali pazljivo, dasi nekoliko nestrpno. Ko pa je bil govor preveden, je bilo opaziti na vseh obrazih delegatov odobravanje, ker se je Japonska izjavila pripravljeno na redukcijo do one mere, ko ji bo ostala samo mornarica, ki bi ji lahko služila za obrambo, toda ki bi bila nesposobna za ofenzivne operacije.

Noben zapadni narod ni šel niti v svojih namerah niti v izraženih nadah tako daleč, toda radi tega se ne sme kar sklepati, da je njihovo razpoloženje manj miroljubno. V stvari so velike zapadne sile najbrž bolj praktične, ker nobena izmed njih, vsaj Anglija, Francija in Amerika ne želi omenjati ciljev, za katerih realizacijo vedo, da je še prezgodaj. Toda ne sme se dvomiti v njih iskrenost. Veliko delo je započeto v največjem mestu sveta in tekom prihodnjih tednov bomo vedeli, če so preuranjeni poskusi za praktičen sporazum med peterimi podpisniki mirovnega pakta.

Dunajska vremenska napoved. Sedanje vreme bo trajalo dalje. Na zapadu južni veter.

Kongres katolikov Jugoslavije

Evharistični kongres bo od 14. do 17. avgusta — Poslanica nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Zagrebški nadškof dr. Bauer je izdal poslanico na klerus in vse vernike, v katerem naznanja, da se bo od 14. do 17. avgusta tega leta vršil v Zagrebu veliki evharistični kongres vseh katolikov Jugoslavije, na katerem bodo zastopani tudi katoliki iz inozemstva. V tej poslanici pozivlja zagrebški nadškof vse vernike, da se v čimvečjem številu udeleže tega kongresa, da na ta način manifestirajo svojo ljubezen do katoliške cerkve.

Med ostalim pravi poslanica tudi to: Na kongresu se sestanejo katoliki iz vse Jugoslavije. Ne samo Hrvatje, Slovenci in Srbi, temveč tudi Madjari in Nemci. Istočasno pridejo k nam gostje vseh slovanskih in tudi neslovanskih narodov. Vse bo združila in navduševala ena misel, ena ljubezen, za eno mater: sveto cerkev katoliško in za enega očeta: Kristusovega namestnika na zemlji papeža Pija XI. Katoliki Jugoslavije in posebno mi Hrvatje in Slovenci smo ponosni in se zahvaljujemo Bogu, ker pripadamo po Njegovi volji veliki obči katoliški cerkvi, ki je postavljena na nezrušljivi Petrovi skali. Mi dobro vemo, kaj vse dolgujemo svoji dobri materi sveti cerkvi. In naša živa vera in navdušenje za sveto cerkev, naj bo vsakomur sveto, da nas nikaka sila ne bo mogla ločiti od nje. Z njo živi Kristus, v njej je naša rešitev.

Na koncu okrožnice apel zagrebški nadškof na katoliško prepričanje zagrebškega meščanstva, in ga pozivlja, da ob priliki kongresa svečano sprejme vernike od vse države in od drugih narodov, s čimer bomo delali čast vsemu narodu.

Odmor na londonski konferenci

London, 25. januarja. AA. Dočim so strokovnjaki nadaljevali s svojimi posvetovanji, je nastal danes v informativnih razgovorih med glavnimi delegati pomorske razorožitvene konference odmor. Predsednik konference MacDonald je v Chequersu, kjer bo sprejel danes delegate dominionov. Ameriški državni tajnik Stimson bo prebil dan z igranjem golfa. Nekateri francoski delegati so odšli v Belfast, da prisostvujejo neki mednarodni tekmi v rugbyju. Drugi delegati konference imajo razne družabne obveznosti. **Delo konference ugodno napreduje.** Ameriški državni tajnik Stimson smatra, da je konferenca že doslej dosegla zelo **bodrilne uspehe.** Londonske »Times« komentirajo zelo optimistično dosedanje rezultate konference in izražajo upanje, da ne bo konferenca po nepotrebnem zavlekla dela. List nadaljuje, da je bila pomorska razorožitvena konferenca v Londonu izredno dobro pripravljena s preliminarnimi razgovori.

Francoska obložba proti ital. konzulatom

Pariz, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Francoska liga za človeške pravice je vložila ostro pritožbo pri pravosodnem ministrstvu proti delovanju italijanskih konzulatov in italijanskega poslaništva v Parizu. L. 1926. je bil v Toulousu aretiran italijanski bankir Zoccola, ker je vloge svojih klijentov zgubil s spekulativnimi borznimi manevri. Aretirani Zoccola se je do sedaj najenergičneje branil proti tej obtožbi in trdil, da ima več dokazov za to, **da so italijanski uradniki ponaredili njegove knjige.** Italijanski konzulat v Toulousu je večkrat zahteval, da se bankir izroči Italiji, ker je po navedbah konzulata odgovoren tudi za polom Ljudske banke v Turinu. V tem oziru pa je bankir dokazal, da je prišlo do poloma banke šele potem, ko je on že izstopil iz ravnateljstva.

Sovjetski škandal

Razprava proti Litvinovu

Pariz, 25. jan. (Tel. »Slov.«) V procesu proti Litvinovu je bilo včeraj zvečer končano zaslišavanje prič. Profesor Gestevič s haaške juridične fakultete je porotnikom predaval o pravu in zakonodaji v sovjetski Rusiji. Navajal je, da je zakon tam samo funkcija politike in da je sodnik dolžan, razlagati zakon po političnih vidikih. Priča Dijouz je omenil, da je Litvinov nekoč v Varšavi zakrivil poneverbo. Obtoženec se je pri tem očitku skrajno razburil. Izjavil je, da nikoli ni ničesar zakrivil, pač pa da sta njegov brat, ljudski komisar za zunanje stvari, in Stalin nekoč pri neki oboroženi vstaji oropala neko banko v Tiflisu za 500.000 rubljev. Branilec sovjetske vlade je nato priznal, da je Litvinov v Varšavi res poneveril večje vsote. Škandal je narastel tako, da se je morala razprava prekiniti.

Landbund proti ital. orientaciji

Schumy zmagal — Resen opomin Schobru

Dunaj, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Heimwehr se je moral umakniti pred Landbundom ter je moral zopet sprejeti v svoje vrste svojega načelnika, ministra za notranje stvari Schumyja, ki ga je kazensko izključil iz svojih vrst. Minister Schumy še ni podal nobene tozadevne izjave. Znano je, da z objavo dokumentov, s katero je Schumy grozil Heimwehru, ni bil mišljen samo ustavni načrt, temveč predvsem tudi odnošaji s fašizmom. Schumy je po svoji izključitvi iz Heimwehra trdil, da so zahtevali od njega, da bi nastopal z nelegalnimi sredstvi. Vrhovno vodstvo Heimwehra stopa po poti, ki povzroča kmetom zelo resne skrbi. Landbund bo ravno tako nastopil proti diktaturi reakcije, kakor proti diktaturi levice. Neki vodilni krščansko socialni list svari dr. Schobra, ki gre v Rim, pred italijansko orientacijo avstrijske zunanje politike, ker se ne more pozabiti, da leži med obema državama »kos nemške zemlje brez imena«. Svoboda gibanja, zopet pridobljena v Haagu, se ne sme prodajati tistemu, ki bi največ ponudil.

Belgija in reparacijska banka

Pariz, 25. jan. AA. Po poročilu iz Bruslja priobčuje tamošnji list »Libre Belgique« poročilo o sodelovanju Belgije pri vplačilu kapitala mednarodne banke za reparacijska plačila. Belgija bo sodelovala pri vpisu z eno sedmino osnovnega kapitala. Sredstva bo poskrbela narodna banka. Banka bo v to svrho porabila dva milijona dolarjev, kar znaša 70 milijonov belgijskih frankov (120 milijonov Din). Banka bo vpisala ta znesek v sodelovanju z belgijskimi bankami in podjetji. Včeraj je bila seja pod predsedništvom guvernerja belgijske narodne banke, na kateri so prisotni bančniki pristali na podrobno ustvaritev gornjega načrta.

Razne vesti

Sofija, 25. jan. Kralj Boris se je vrnil preko Romunije na Bolgarsko.

Varšava, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Tekom nemirov brezposelnih v Graudenzu so brezposelni mestnega župana Zlodeka tako poškodovali, da je v smrtni nevarnosti.

Ženeva, 25. januarja AA. Predsednik Društva narodov je brzojavil paragvajski in bolivijski vladi, da upa, da ne bo noben incident kompromitiral posredovalne akcije Društva narodov v tem sporu.

London, 25. januarja. AA. Generalni tajnik pomorske razorožitvene konerence je razdelil delegacijam vprašalno polo glede delovnega programa konference Delegacije bodo odgovo-

Molov o haaški konferenci

Sofija, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Finančni minister Molov je dal danes bolgarskim listom daljšo izjavo o rezultatih haaške konference. Rekel je: Novi dogovori, ki smo jih sklenili po dolgih, hudih bojih in velikih težkočah, so rezultat kompromisa. Kljub temu je dosežen cilj, ki si ga je stavila vlada in njena delegacija. Predvsem je Bolgarija oproščena tranše B, ki je po prejšnjem načrtu znašala 1750 milj. zlatih frankov. Namesto tranše A, ki je pomenila za bolgarske finance stalno rastočo nevarnost in od katere bi se imelo 50 let plačevati letno po 43 milj. zlatih frankov, stopi novi načrt plačevanja, ki je ves reparacijski dolg znižal na 36 letnih obrokov po 11 milj. frankov. S tem dobi Bolgarija znatno olajšanje. Novi plačilni načrt bo sicer za Bolgarijo težko izvedljiv, vendar pa je končno veljaven.

Nadaljnji uspeh je ta, da so se velesile odrekle svojemu deležu zasedbenih dolgov. Državni dohodki, predvsem carina, ki so bili leta 1923 in 1928 zastavljeni za reparacijski dolg, ostanejo nadalje zastavljeni, vendar se ukine **generalna zastavna pravica,** tako da bo Bolgarija v bodoče svobodno razpolagala s svojim kreditom in ga lahko porabljala po svojih potrebah. **Mednarodna komisija se ukine,** njene funkcije pa prevzame mednarodna plačilna banka. Spori o bolgarskih reparacijah se bodo reševali v komisiji, kjer bo predsednik Američan, člani pa bodo dva nevtralna in en bolgarski državljan. Važen je dodatek k pogodbam, po katerem so člani dolžni proučiti vsako prošnjo Bolgarije za znižanje dolga, če bi Nemčija dosegla tako znižanje. To znižanje lahko znaša do 50 odstotkov.

Schober odpotuje v Rim 3. februarja

Dunaj, 25. jan. (Tel. »Slov.«) Potovanje zveznega kanclerja dr. Schobra v Rim je sedaj končno določeno na 3. februarja. Prvotno je nameraval priti v Rim 31. januarja, toda takrat italijanski zunanji minister Grandi najbrže ne bo v Rimu. Tudi italijanski poslanik na Dunaju Auritti bo takrat v Rimu. Potovanje v Rim, ki je bilo prvotno določeno na dan 15. februarja, se je odgodilo na 20. februar, ker bo dne 17. februarja prišel za par dni na Dunaj madjarski minister grof Klebelsberg. Klebelsberg bo imel na vseučilišču predavanje o najvišjih problemih kulture in obiskal več znanstvenih in učnih zavodov. Sprejela ga bosta tudi zvezni predsednik Miklas in zvezni kancler dr. Schober.

160.000 delavcev prične stavkati

London, 25. jan. AA. Med tekstilnim delavstvom vlada velika agitacija za zvišanje mezd. Ni izključeno, da bo prišlo do stavke. 160.000 tekstilnih delavcev v Lancashiru je danes sklenilo, da ne pojde na delo.

S solzljivimi bombami zadušena vstaja

Captown, 25. jan. AA. Po poročilu iz Johannesburga je bila zadušena vstaja plemena Mihuri s tem, da je angleško letalo bombardirala naselbine plemena z bombami za solze Princ Sozaruelu, poglavar tega plemena, je priznal svojega brata Paslana, ki so ga angleške oblastva postavila za poglavarja plemena. Ta postopek angleških oblastev ni zahteval nikakih človeških žrtev.

Bolivija protestira

Ženeva, 25. jan. AA. Glavno tajništvo Društva narodov je prejelo od Bolivije kot odgovor na svojo brzojavko telegram, v katerem Bolivija protestira proti poročilu o nedavnem incidentu pri Saccu. Incident da je izzvala paragvajska vojaška patrulja, ki je napadla bolivijske izvidnike. Bolivija pristavlja, da spoštuje pakt pomirjenja, ki je bil sklenjen v Washingtonu, in da izpolnjuje obveze, ki jih ima kot članica Društva narodov. Bolivija opozarja nadalje na to, da je sedanji incident podoben incidentu iz leta 1928, ko je tedanja komisija za pomirjenje v Washingtonu ugotovila, da Bolivije ne zadene nikaka krivda.

Sovjetske agenture na Kitajskem

Moskva, 25. jan. AA. »Tass« poroča: Generalni sovjetski konzul v Harbinu se je vrnil na svoje mesto. Ravno tako so začele poslovati tudi vse trgovske sovjetske agenture v Mandžuriji in na Kitajskem.

Naznanjamo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, da je včeraj ob 7 zvečer preminul naš iskreno ljubljeni soprog, oče in stari oče, gospod

Ivan Poženel

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek ob 2 popoldne iz hiše žalosti Ižanska cesta 62 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi pri sv. Jakobu.

V Ljubljani, dne 25. januarja 1930.

Žalujoči ostali.

Sveti Sava

V ponedeljek, dne 27. januarja, se slavi svetosavski praznik, Sveti Sava, ki je bil krščen na ime Rastko je bil sin srbskega vladarja Štefana Nemanje. Rojen okoli leta 1174, se je okoli leta 1192 posvetil meniškemu življenju in si privzel ime svetega Save. Ustalil se je na Athosu, kjer je ustanovil prvi srbski samostan Hilandar in se popolnoma posvetil književnemu delu. Ko so po smrti očeta nastale v srbski državi velike homatije, je sveti Sava zapustil svojo celico na sveti gori in se vrnil na dvor k svojemu bratu, vladarju Štefanu. Bilo je to v času, ko so križarji porušili vzhodnorimsko cesarstvo in ustanovili latinsko. Sveti Sava je pomagal bratu ožuvati neodvisnost srbske države. Ker mu bilo še prave nacionalne ideje in tradicije, je sklenil sveti Sava ustanoviti kolikortoliko neodvisno srbsko pravoslavno cerkev, ki naj bi bila središče in opora narodnega političnega in kulturnega življenja. To se je zgodilo leta 1219, ko je patriarh grške pravoslavne cerkve, ki je takrat stoloval v Niceji, odobril ustanovitev avtonomne srbske pravoslavne cerkve, kateri je postavil kot arhiepiskopa na čelo svetega Savo. Sedež je bil v manastiru Žiči, sveti Sava pa je cerkev, razdeljeno v osem škofij, trdno organiziral. Postala je v najtesnejši zvezi z državo izvor branik in zatočišče tako srbske narodne kakor državne misli, katero je pozneje očuvala tudi pod turškim gospodstvom.

Pomen svetega Save pa je tudi neposredno velik za vse jugoslovanske rodove, ker je početnik srbske književnosti, ki je integralen del vsem Jugoslovanom skupnega kulturnega zaklada. Umrl je sveti Sava, potem ko se je, uredivši srbske državne in cerkvene razmere, podal na potovanje po svetih krajih, leta 1235 v Trnovu v Bolgariji.

Kako so prijeli ponarejevalce bankovcev

Ptuj, 24. jan.

V bližini Sv. Tomaža sta poslednje dneve dva kmetovalca poskusila razpečavati falzificirane tisočdinarske bankovce, ki pa kljub svoji zgovornosti nista dosegla zaželjenega uspeha in že pri prvem »zaposlenju« že bila prijavljena orožništvu.

Tako sta hotela en komad »pristnega« tisočaka razpečati s tem, da bi z istim nakupila v neki trgovini raznega blaga. Trgovec, ki je falzificirani bankovec takoj spoznal, je istega vrnil kmetom, obenem je pa tudi zadevo takoj javil orožništvu v Sv. Tomažu, ki je z vso naglico pričelo z zasliševanjem kmetovalcev. Eden od njiju je takoj priznal, da falzificira bankovce njegov brat in sicer nekje v Halozah v občini Turjaški vrh. Orožniška postaja v Sv. Tomažu v zvezi z orožniško postajo iz Zavrča je kmalu izsledila bratovo fabriko za izdelovanje tisočakov in na začudenje se je nahajala ista v hiši nekega precej premožnega in uglednega kmeta. Po ugotovitvi, kje se nahaja delavnica, je orožništvo obkolilo hišo, napravilo temeljito hišno preiskavo in rezultat je bil ta, da se je v hiši našlo precejšnje število falzificiranih tisočakov in raznega v to svrho spadajočega in potrebnega materijala za kovačnico. Orožništvo je po tej uspešni preiskavi aretiralo oba kmeta-razpečevalca, brata-izdelovalca, gospodarja hiše in njegove tri otroke, kjer se je nahajala delavnica, ter vse predalo okr. sodišču v Ormožu.

Ormož, 24. jan.

Te dni je naše mesto nudilo brezplačno stanovanje »visokemu« gostu, glavnemu ponarejevalcu tisočdinarskih bankovcev Alojziju Raušl iz Rucmanec. Imel je smolo, da so ga orožniki izsledili v njegovi delavnici nekje v Halozah. Zaplenili so seveda vse aparate in ves drugi inventar, tudi okrog 150 napol izgotovljenih »jurjev«. In možakar se je še šalil, češ: »Škoda, da mi je tako hitro potekel »urlaub«, zdaj bo pa treba iti spet služit. Kakšnih pet let bo že trajala ta »služba«. Je vajen sedeti. Prepeljan je bil na okrožno sodišče.

Lokomotiva odtrgala otroku glavo

Prečna, 24. jan.

Včeraj popoldne se je pripetila velika nesreča na železniškem tiru pri Muhaberju, kjer vodi vozna pot čez tir. Tam sta se vozila dva dečka. V trenutku, ko je prišel vlak, sta bila na tiru. Lokomotiva je enega pahnila stran, drugemu pa odtrgala glavo. Bil je sinček Antona Pleskovica iz Bučne vasi. Deček je bil star okrog 8 let.

Rop na cesti

Slov. Krajina, 24. januarja.

Kmet Somi Štefan iz Radmožancev je bil v Beltincih na sejmu. Proti večeru se je vračal domov. Okrog pol šestih je dospel do Nedelice. Bila je že tema. Nič hudega sluteč je polagoma korakal proti domači vasi. Naenkrat ga zgrabi četvero rok. Še preden se je Somi zavedel, sta mu napadalca izmaknila denarnico, v kateri je bilo 5000 Din in sta izginila. Somi je zadevo javil orožništvu, ki je začelo takoj s preiskavami. Zasledovanje je imelo popolen uspeh. Napadalca sta že aretirana in izročena sodišču v Dolnji Lendavi.

Ropar v boju z 8 orožniki

Svoječasno se je v našem časopisju mnogo pisalo o roparju Todorju Mediču, ki je s svojo hajduško tolpo, oblečen v orožniško obleko, dolgo časa ropal po severni Dalmaciji. Medič je bil nazadnje ujet. Šibeniška porota ga je obsodila na smrt na vešalih. Mediču pa se je tedaj posrečilo, da je pobegnil iz šibeniških zaporov in se skrival po raznih krajih severne Dalmacije. Kljub obsežnemu zasledovanju pa se oblastem ni posrečilo, da bi ga ujele.

Zvedelo pa se je med tem, da se Medič včasih mudi v Zadru, včasih pa v svoji rojstni vasi Bruški. Zadnje dni je orožništvo v tem kraju zelo ostro pazilo na Medičevo družino in čakalo, kdaj se bo Dedič zopet sestal s svojo sestro. Tako je zadnjič patrulja osmih orožnikov zasledovala Medičevo sestro, ki je svojemu bratu nesla kosilo. Medič je bil skrit v grmovju blizu vasi Bruške in je čakal na sestro. Ni pa se ustrašil, ko je namesto nje zagledal orožnike. Pričel je streljati nanje in je enega orožnika zadel v srce, tako da je bil na mestu mrtev. Tovariši padlega orožnika so nadaljevali z zasledovanjem roparja ali temu se je posrečilo, da je zabrisal za seboj vsako sled. Zasledovanje za Medičem še traja.

Redka lovska sreča

Divja mačka ustreljena v Gorjancih.

Št. Jernej na Dolenjskem, 24. jan.

Za naše lovce je prišla zopet zlata doba, da smejo na lov. Lov je za nekatere posebne vrste strast. Pristni lovec se ne bo ustrašil ne dežja, ne snega, ne mraza. Kadar je namenjen, bo šel na lov, čeprav bi prekle padale izpod neba. Je pa z lovom približno tako, kakor z loterijo, vse je odvisno od sreče. Včasih ves dan ne bo nič, drugič bo pa zopet nad vse pričakovanje dober plen.

Je v naših Gorjancih precej vsekovrstne divjačine. Pred leti so videli celo medveda, ga obstrelili in mu nekaj časa sledili, pa jo je le kosmatinec še odnesel nekam proti hrvaški strani. Srn in lisic tudi vsako leto precejšnje število prineso lovci domov, za kar dobe tudi lepe denarce. Včasih si privoščijo pa seveda tudi kak špas, saj lovcem je marsikaj dovoljeno. Tako so bili nekoč povabljeni na »likof« in so jedli prav s slastjo lisico, misleč, da je navadna pečenka. Ko so »lisičjo pečenko« še nekoliko zalili, so zvedeli kaj so pravzaprav jedli. Malo so bili sicer užaljeni, ker so bili tako »potegnjeni«, druge nesreče pa ni bilo.

Bolj redko pa pride pred lovčeve oči divja mačka. To srečo pa je imel v sredo, dne 22. t. m., Hudoklin Ignacij iz Št. Jerneja. Malo nad vasjo Apnenik v Gorjancih mu jo pritira psica. Mož sproži, že je bila njegova. Z repom meri skoro 1 m. Isti dan je ustrelil tudi lepo lisico. Častitamo!

Take zime pa še ne!

Jesenice, 24. januarja.

Take zime ne pomnimo, kakor je letošnja. Nobenega snega, tudi v višinah do 1300 metrov ne. »Dilce« morajo na Roščico ali Golico, sankanje pa je popolnoma izostalo, ceste so polne prahu kot o kresu, »furmani« tarnajo, ker ni vožnje, najbolj pa Kopišarjeva mama, ko nimajo nobenega dela. Druga leta je bilo vsako nedeljo na stotine sankačev tam gori pri Sv. Križu in čaja se je popilo cele kotle. Na, letos pa nič in tudi ne kaže, da bi bilo letos še kaj drugače.

V sredo bo v novem domu prosvetni večer z velezanimivim filmom »Potovanje na luno in Mars«.

Mesto Jesenice bo, izmed podeželskih mest, najbrže imelo najvišje število radioamaterjev. Kamorkoli se ozreš, opaziš anteno. Saj smo imeli na Jesenicah radio, ko marsikje drugje te besede niti pravilno zapisati niso znali. Zadnje čase pa ima neki stanovalec, najbrže v novi koloniji ob Ukavi, posebno veselje, da si v večernih urah, ko Ljubljana oddaja glavni del programa, masira svoje revmatične »bajkselne« ter s tem vzbuja nejevoljo vseh radioamaterjev Nove vasi in Ukove.

V bližini tovarne pa je amater-novinec, ki ne zna ravnati z aparatom ter povzroča v sosednjih aparatih cviljenje in žvižganje kot da bi bila v zraku »pasja jaga«. V interesu abonentov omenjenega okoliša bi bilo, ako se masiranje ter igračkanje ob navedenem času — opusti.

Na begu pred maščevalcem

Delavec napadel monopolskega upravitelja

V Osijeku se je v četrtek zjutraj dogodil razburljiv in dramatičen prizor, pri katerem je le malo manjkalo, da se ni končal s krvjo. Monopolski upravitelj v demisiji Mijo Lajko je šel po ulici. Na oglu ga je počakal delavec Blaž Ivanović, ki je stopil proti njemu. Ko je prišel do njega, je potegnil nož in skočil nanj z vzklikom: »Sedaj mi ne boš pobegnil, ker te bom zaklal!« Lajko, videč napadalca, je hitro pričel bežati, Ivanović pa je tekel za njim. Lajko je padel in je moral na tleh počakati, da ga Ivanović napade. Ivanović je zamahnil z nožem proti njegovi glavi, ali Lajko je udarec ubranil z roko in se mu je posrečilo, da je pahnil napadalca nekoliko stran. Ta trenutek je Lajko izrabil, se naglo dvignil in pričel spet bežati. Ivanović ga je zasledoval in je že dvakrat zamahnil z nožem po njem ter je malo manjkalo, da ga ni zadel. Lajko je k sreči vsak udarec odbil z roko. Že se je zdelo, da bo Lajko podlegel temu besnemu in neprestanemu preganjanju, ko je pritekel do neke pekarne, katere vrata so bila odprta. Z zadnjimi napori moči se je Lajko pognal v pekarno in naglo zaprl vrata za seboj. V pekarni je prosil pekovske pomočnike, naj ga branijo. Ivanović je stal zunaj, divje razbijajoč po vratih in mahajoč z nožem. Ves čas je kričal, da ne odide, dokler ne obračuna z Lajkom. Iz pekarne so obvestili o tem policijo, ki je prišla in Ivanovića aretirala. Na policiji je Ivanović izjavil, da je napadel Lajka iz maščevanja, ker ga je ta ugonobil. Kaj je mislil Ivanović s tem, se še ni dalo zvedeti. Ivanović je moral ostati v zaporu in bo izročen sodišču.

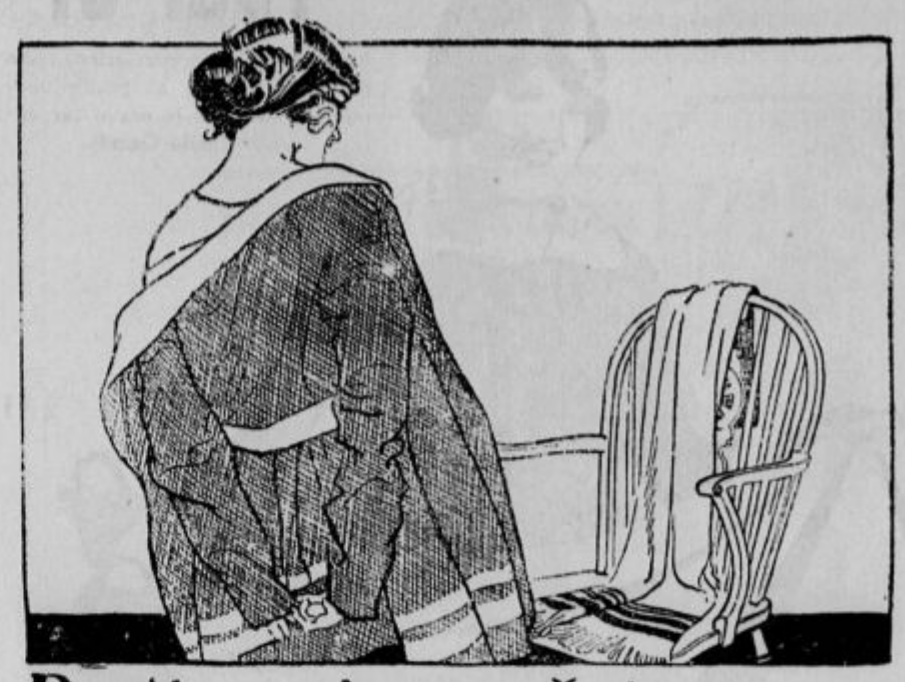

Perite volnene šale in jope v LUX-u!

Jopa in šal spadata med v zimskem času najbolj rabljene kose obleke.

Te morete vi z Lux kosmiči kljub pogostemu pranju ohraniti mehke kot puh. Nežni Lux se raztopi v divno nežno čistečo peno, ki prodre med občutljiva vlakna ter odstrani nesnago, ne da bi bilo potrebno sploh kako drgnenje. Kakor hitro drgnete volnene stvari, postanejo zmršene ter se uničijo. Pri pranju je dobro paziti na sledeče točke: 1. Zmeriti je treba jope in volnene suknjiče pred pranjem in jih nato nategniti nazaj v prvotno obliko. 2. Volnene barvaste stvari je treba prati samo v mlačni vodi hitro, da se barve ne razlijejo; ne perite različno barvanih kosov v isti vodi. Tako lahko je uničiti jopo z nepravilnim pranjem, lahko je pa tudi s pomočjo Lux-a ohraniti ga mehko in novo.

LUX

ohrani kot novo

Gospod'e, pridite pog'edat!

Kočevje, 24. januarja.

Stanovanjsko vprašanje je v Kočevju še vedno odprto. Kdor je primoran, da si ga poišče v mestu, mora čakati mesece in mesece in je med tem časom prisiljen, da se stisne v kako luknjo kje zunaj mesta. Zadnjič sem naletel na Toneta:

»Kako je kaj? Si že dobil stanovanje?«

»Mesece in mesece že prežim na kako luknjo, pa jo ne dobim nikjer. Sicer pa imam »stanovanje«. Prosil bi Te, da bi se potrudil enkrat na obisk, saj veš, kje sem.«

Obljubil sem in sem ga zadnjič obiskal.

Sredi mesta stanuje Tone in bi človek mislil, da je vse v redu, to se pravi: z luknjo in s Tonetom. Ko pa sem vstopil v hišo, sem se prestrašil. Toliko nesnage in teme nisem še zasledil v nobeni hiši, že sem mislil pobegniti, da ni pravkar stopil na prag svojega »stanovanja« Tone in me povabil noter. Soba, v katero sem vstopil, je bila mračna in zrak v njej je bil zatohel in smrdljiv.

»Vidiš, to je tako,« je pojasnjeval Tone. »Ta soba, če zasluži to ime, je moja kuhinja, spalnica, salon in vse, kar hočeš. Za stene ne rabim nikdar slikarja, da bi jih pobarval. Vse to opravi vlaga. Iz stropa ti kaplja ob vsakem dežju pitna voda in ženi je treba samo škaf nastaviti. Če si hočeš polomiti nogo, se mirno sprehajaj po sobi. Občutil boš lepa in ravna tla in če si prav neroden, se lahko komodno ubiješ. Okna prepuščajo sicer svež zrak ali smrdljivosti po vlagi ti ne odstranijo. Sicer pa je to še »najlepša« soba v tej hiši. Izvoli se potruditi za menoj!«

Sledil sem mu iz sobe v sobo v pritličju in podstrešju. Povsod vlaga, strop počen in prepuščajoč mokroto, tla segnita, okna razbita, stopnice trohnele, vsa hiša en sam kraj nezdravja in prezgodnje smrti. In v vseh teh prostorih stanujejo stranke z otroci!

»Vidiš, takole je pri nas. Lepo, kajne? Pa človek še ziniti ne more, če ne, te vržejo prvi dan iz stanovanja in si potem lahko napraviš najlepše stanovanje pod milim nebom.«

»Počakaj, Tone, boš že kaj staknil boljšega,« sem mu rekel v tolažbo in se poslovil.

Tako vsem zdravstvenim in higijenskim predpisom nasprotujoče poslopje stoji v Kočevju!

Radi dedščine v zapor

Murska Sobota, 24. januarja.

Predvčerajšnjim se je vršila pri tukajšnjem sodišču zelo burna razprava. Oče iz sosedne vasi je stal pred sodniki s sinom in hčerjo, s katerima je nameraval urediti dediščinsko zadevo. Ker se s sinom že več let ni razumel, ga je tako rekoč popolnoma razdedinil in bi naj vse imela hči. Radi tega je prišlo v dvorani do takega kričanja, da so morali drugi poseči vmes. Zadeva pa s tem ni bila končana. Sin se v usodo ni mogel udati. Zvečer se je oblekel, vtaknil v žep revolver in se je podal proti sosedni vasi, kjer je sestra poročena. Na njenem domu se je spet začelo kričanje in pretepanje. Razdedinjeni sin se je tako razburil, da je pograbil revolver in je začel streljati. Da ni prišlo do nesreče, so preprečili sosedje. Ker se je bilo bati, da se konča zadeva z zločinom, so vse takoj javili orožništvu. Razjarjenega sina so orožniki ujeli in ga zvezanega privedli v zapor tukajšnjega sodišča.

Iz ra henburškega revirja

Rajhenburg, 23. jan.

Tujec, ki stopi na naši postaji iz vlaka, dobi na prvi pogled vtis, da tu sploh ni ničesar, razen postaje in par hiš, ki se plašno stiskajo k vznožju oben nasproti si ležečih gričev, kakor da bodo zdaj pa zdaj zdrknile v Savo.

Pa ni tako. Če gremo naprej, takoj obrne nase pozornost rajhenburški grad, sedaj samostan oo. trapistov. V dolgi zaseki leži naš trg, ki ga po eni strani kakor nerazdružljiv prijatelj spremlja Brestanica. Že po drugem, precej ostrem zavoju, zagledam na gornjem koncu trga, na prijaznem, kakor nalašč za to usivarjenem hribčku veličastno baziliko, posvečeno Materi božji.

Tu se svet razširi, naenkrat se znajdemo v lepi, srednje široki dolini, ki veže naš trg s Senovem. Kako lepa je ta dolina. Malo enakih. Lahno je položena med nizke in zložne griče, katerih desni se kakor za šalo dvigne v vinorodni Armez in zopet pade proti Kamnu. Kakor razbita ovčja čreda se radovedno ozirajo lične hišice v dolini druga po drugi in po bregovih to in onstran Dovškega potoka, ki v krivuljah deli senovsko polje v dva dela. Niti malo ne slutiš v tem miru bližine industrijskega kraja.

Dolina se mahoma zoži in dvigne v lahen klanec, onstran katerega se zopet malo razširi. Na levi, stisnjena h griču leži uradniška kolonija, naprej na malo vzvišenem mestu cerkev sv. Janeza, ogromna moderna šola, dalje na levi delavnice, skladišča in separacija, na desni pa pisarne Trboveljske premogokopne družbe in sredi krasnega vrta vila g. ravnatelja. Še dalje naprej, na drugi strani malega grička je rudniška restavracija in delavska stanovanjska kolonija.

Potem pa proti Reštanju. Malo prej ko se cesta začne vzpenjati, se odcepi ena proti Dolu, ki utegne sčasoma postati središče obrata. Po polurni hoji smo na vrhu, pri jamah.

Več desetletij so tu kopali premog v tako malem obsegu, da so ga odvažali le vozniki, domačini. Šele od l. 1917. naprej se je začel obrat večati, modernizirati, razne domače in tuje tvrdke so gradile, montirale itd., tako da se je v primeroma malo letih pričelo obratovati v precej širokem obsegu.

Premog se sedaj odvaža po okoli 5 km dolgi ozkotirni železnici na nakladalno rampo, ki leži nižje rajhenburške postaje. Rudnik zaposluje z uradništvom in pazništvom vred okoli 800 ljudi.

Upati je, da se obrat v doglednem času še bolj razširi od česar ne bi imela korist samo družba, marveč tudi okolica.

Vašemu lastnemu telesu ste dolžni

skrbno nego zob. — Zobne krtačke, vse vrste past, zobne in ustne vode nudi: Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5

Uspeh na bradavicah

je zelo dober, pošljite še 3 lončke Rio-Balzama, piše: Ignac Stare, Gorica vas 8, p. Ribnica. Rešite se tudi Vi kurjih očes, bradavic, trde kože brez bolečin, noža, nevarnosti. Lonček 10 Din (predplačilo) 18 povzetje, pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII. Kamniška 10 a.

Ali šola preveč zahteva od otrok?

12.

Nikakor ne morem pritrditi stališču, ki ga zavzema anketa o šoli v poglavju št. 6 v nedeljskem »Slovencu« (19. januarja). Ton razgovorov med nami roditelji in učiteljstvom more biti le zaupen, nikdar sovražen. Naša beseda do učiteljstva mora biti brezpogojno pravična.

Res da so odlični učetelji v šoli nevsakdanji božji dar in še najodličnejši niso popolni. Tudi roditelji nismo popolni. Ob najboljši volji pogosto ne moremo ustvariti s svojo vzgojo tega, kar smo hoteli. Kolikokrat se nam vzgoja prav docela ponesreči! Tudi med nami roditelji so vzgojni umetniki redki in vršimo vzgojno delo povečini srednje zmožni in pomanjkljivo zmožni vzgojni mojstri. Enako vrši tudi srednje vrste učiteljstvo, če je dobre volje, veliko in težko delo. Dolgujemo mu tedaj ljubezen in hvaležnost. Naša anketa naj se tedaj ne prevrže v napad na učiteljstvo, ki vrši težko in vroče delo, četudi, usužnjeno čestokrat zastarelim predpisom, ne doseza zaželjenih uspehov.

Stvarno le hočemo pretresti v anketi, kje tiči vzrok, da se otroci kljub večji skrbnosti in težjemu delu učiteljstva nauče v osnovni šoli tako malo. Kadar izstopajo iz IV. razreda osnovne šole poprečno slabo čitajo, nespretno računajo, zelo nelepo pišejo. V prepisih napravijo polno napak, niso sposobni, da bi stvorili lep stavek, ne spoznajo ne osebka, ne povedka, ne sklona. **Nimajo niti pojma o najtemeljnejših postavah svojega domačega jezika.** O ostali, v šoli predelani snovi, se jim tudi niti ne sanja več. V njihovih glavah je cel kaos neurejene, neutrjene in nepogloblјene snovi — pristna zmeda. Niso spoznali knjige prijateljice, ne je vzljubili. Svoj čas cilj ni bil tako širok, pač pa trdnejši. Na tej stopnji osnovne šole so učenci knjigo že spoznali, brali so povprečno pravilno, pisali čedno, tvorili preproste, lepe in pravilne stavke, in dosti spretno računali tudi praktično. Naložene prepise so izvršili skoro brez napak, sestavek obnovili vsaj v celih stavkih. Osebek in povedek so našli povečini na prvi pogled. Vse to tvori temelj izobrazbe, na katerem morejo graditi pozneje po sposobnostih tudi sami dalje.

Za to pa je treba vzgajati tudi otrokovo voljo. Tega današnja osnovna šola ne dela. Otrokovo delo raztresa, otrokovo pozornost razblinja. Kako težak je radi tega otroku prehod iz osnovne v srednjo šolo! Kako hudo je delo prvih srednješolskih let dotlej, da otrok izuri svojo voljo! Šele kadar se volja utrdi, da zavedno naravna zbranost in pozornost na tisto središče, na katero hoče, šele takrat preide otrok zares iz obzorja in iz duha osnovne šole v drugega, zares v srednjo šolo. Iz vsega tega pa tudi lahko razberemo, kako težko in grenko delo nalaga vsa ta nerodnost in nepripravljenost novih gojencev učiteljstvu srednje šole. Nikjer ni trdnih tal, povsod se vse podira, prav od kraja morajo graditi. Ob vsem tem tudi »nezadostno« iz materinega jezika ni nemogoč. Kakor drugih, se je treba učiti tudi tega predmeta. Če bi ga znali, bi se ne bilo treba učiti Kdor pa se tega ne uči, mu bolj pristoja »nezadostno«, kakor komu, ki ne zna katerega drugega predmeta.

V srednji šoli dosedanje zahteve nikakor ne ubijajo veselje do dela. Nasprotno, na tej stopnji otroci naravnost žejajo po večji in širši izobrazbi. Žal jim je za proste predmete, žal za poukom v tujih jezikih, ki zdaj ni več dostopen vsem nadarjenim. Žal jim je tudi risanja. Pomenja jim često, kakor malim pravljice, kotiček za fantazijo in oddih za neprijazne, prazne, puste ure. Škoda se jim tudi zdi stenografije. Sedmošolci in osmošolci omenjajo večkrat mimogrede in neposredno: Tega bi se še rad učil in tega ali tega. — Lakota in žeja njihovega duha je uprav nenasitna. — Nerazumljiva mi je trditev, da prirodopis v I. in II. razredu muči učence. Saj je ta predmet tisti, ki tako živo veže otroke z naravo, jih z njo zbližuje, zlasti mestne, ki niso tako srečni, da bi živeli z njo v neposrednem stiku kakor kmečki. Celo slabiči se zanimajo za čudovito življenje, ki jim ga odkriva živalstvo in rastlinstvo in za čudovito snovanje v naravi. Tudi iz tega spoznavanja se otroci poglabljajo in duševno zore. Tudi algebra v III. ni težka. Začetek algebre je po dovršenih štirih temeljnih operacijah prav za prav najlažji kos matematike. Ugotavlja samo, da je pač 1 krava in 1 stol ena krava in en stol in ne 2 kravi ali 2 stola. In da sta 2 Din dolga in 4 Din imetja 2 Din imetja, ne pa 6 Din imetja ali 6 Din dolga. Tudi nevažnih letnic ne zahtevajo dandanes več tako pretirano.

Ne smemo pa postaviti srednji šoli prenizkega cilja. Naše življenje in soglasje z življenjem in znanjem drugih narodov tirja, da odpremo srednješolski mladini zakladnice znanja, saj tudi sama žeja in hrepeni po njem. Glede zraka in sonca pa izkušamo matere, da so otroci v srednji šoli dosti na boljšem kakor otroci osnovne šole. Ob njihovem delu se dobi običajno čas za izprehod ali za izlet, dočim ga dobe otroci osnovne šole težko. Tudi o cieževani zvezi med domom in šolo bi podvomila. Skušala sem in vem tudi od drugih, da je učiteljstvo do roditeljev zelo ljubeznivo, da ne ovira stika z domom, ampak ga išče (kolikokrat brezuspešno) in da ga pospešuje. Redke so izjeme. Kakor starši nismo vedno prvovrstni, popolni vzgojitelji, tako tudi ne moremo tirjati samo brezhibnih, popolnih profesorjev. Ljudje so kakor drugi. Njihove dobre volje pa ne otežujmo s sovražnostmi. Mnogo dajejo: svojo ljubezen in znanje, malo prejemajo: našo neprijaznost. Na ta način zastrupljamo delo delo svojih otrok, ki le preradi prevale svojo krivdo na tuja ramena, na profesorjeva, da se izognejo pokori in resnobnemu delu. Tako sami pokopljemo prihodnjost svojih otrok. Prijazni največkrat niso profesorji do tistih roditeljev, ki se ne zmenijo za otroke, tudi če jih kličejo učitelji v šolo, dokler ni pred vratmi redovanje. Takrat pa samo prosijo: »Pa bi ga vendarle izpustili.«

Še v disciplini. Mislim, da popolnoma pravilno preneha šolsko nadzorstvo nad vedenjem mladine po zrelostnem izpitu. Če reši šolska disciplina tega ali onega poncčevanja, postavanja, popivanja, krokanja itd. more biti to le dobro. Starši moremo uveljavljati svojo avtoriteto poleg šolskih predpisov in že davno prej, od prvega dne otrokovega življenja in po zrelostnem izpitu otrokom v dobro.

Vendar pa brez hibe današnja srednja šola ni. Klasični jeziki se poučujejo v njej po zastareli nemški filološki metodi. Naj se uvede modernejša metoda, da bo več uspeha! Več čtiva, več spoznavanja kulture! Prosti predmeti so se odpravili. Naj se zopet uvedejo! Odprimo pot pridnim in nadarjenim! Izpraševanje, kakor je zdaj uvedeno, drobi in trati čas in sicer največ z lenimi in nemarnimi učenci na škodo pridnim in nadarjenim. Pa tudi pridnim in manj nadarjenim. Mesto tega naj zavzema večino časa prava vaja, brez obligatnega redovanja! Redovanje naj se vrši ob koncu večjih vsebinskih skupin, recimo ob koncu tromesečja! To bi bila tudi najboljša priprava za razne tečajne izpite! Obvladanje snovi!

Vzgoja! Volja se sicer že krepi z resnim delom, ki se zahteva v srednji šoli. Kdor dobro dovrši srednjo šolo, zna tudi delati. Vendar pa je to še premalo, ker ne seže do jedra. Vse znanje naj bi se strnilo v stvoritev enotnega bogocentričnega krščanskega svetovnega naziranja kot v edino trdno osnovo za praktično nravnost in trdnost značaja.

★ **Doraščajoča mladina** naj zauživa zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, ki doseza vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef«-voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Koledar

Nedelja, 26. januarja (3. po razglašenju Gospodovem): Polikarp, škof. — **Jutri: Ponedeljek, 27. januarja:** Janez Zlatoust, cerkveni učitelj; Leander, škof.

Osebne vesti

= **Iz vojaške službe.** Upokojena sta bila na temelju čl. 111 in točka 1 čl. 112 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice peh. polkovnik Josip Pujker in strokovni poročnik Vekoslav Mesarič. — Po službeni potrebi so bili odrejeni za upravitelja materijala avto-poveljstva ministrstva vojske in morn. peh. kap. I. razr. Drago Hojnik; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. čete inženjerske podčastniške šole »Kralja Petra Vel. Osvoboditelja« inž. poročnik Ivo Božič; za vodnika 41. pešpolka peh. podporočnik Robert Marijašević; na službo v operativni oddelek glavnega generalnega štaba geodetski kap. I. razr. Josip Rosi; na službo v pomorski arzenal kapetan korvete Aleksander Uhlik in nižji vojno-tehnični uradnik 4. razr. Ivan Turali; za upravitelja skladiščnega odseka pomorskega arzenala strojni kapetan 2. razr. Emanuel Vujović; za vršilca dolžnosti šefa kirurgičnega oddelka mornariške bolnice na Savini san. kap. II. razr. dr. Ivan Koprivnik in na lastno prošnjo je odrejen za vodnika 4. bataljona 23. pešpolka peh. podporočnik Josip Horžič.

= **Iz železniške službe.** Premeščeni so: uradniki II. kategorije, 3. skupine: Milost Bogomir, prometno komercijelno odeljenje za šefa postaje Videm-Krško; 4. skupine: Lipovšek Franc, Bled-jezero za šefa postaje Ponikva; Medaković Dragiuja iz Celja k prometnemu komercijelnemu odeljenju direkcije Belgrad; 5. skupine: Jovković Peter, Jesenice v Sombor, direkcija Subotica; Obal Štefan, Kotoriba v Novo mesto; Abramović Mirko, Murska Sobota v Lajkovac, direkcija Sarajevo; uradnik III. kateg., I. skup.: Žibret Feliks, kurilnica Sisak, direkcija Zagreb, v kurilnico Ljubljana I. glav. kol.; 3. skupine: Leskovar Dragotin, Poljčane v Trebnje na Dol.; Kozjek Franc, Trebnje na Dol. v Poljčane; 4. skupine: Dolžan Leo, Šmartno ob Paki v Čakovec.

Izpit za strojno tehnično službo za I. kategorijo uradnikov je položil pri generalni direkciji uradnik II. kategorije, 4. skupine: Emen Giuro, strojno odeljenje; za uradnika II. kategorije: Obereigner Stanislav, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.

Novi grobovi

† **Pravoslavni škof Mitrofan.** V petek ob 1 zjutraj je v Požarevcu umrl pravoslavni škof braničevske eparhije Mitrofan. Pokojnik je bil rojen 26. nov. 1873 v Budimpešti, vzgojen je bil v Sremskih Karlovcih, dovršil je tudi pravno fakulteto v Zagrebu leta 1899. Za škofa je bil izvoljen leta 1921, ustoličen pa 13. maja 1922. Pogreb se vrši danes ob 10 dopoldne. Pokopan bo v požarevski cerkvi.

Mala kronika

★ **Kraljeva dvojica na lovu na Belju.** V četrtek, 23. t. m. sta Nj. Vel. kralj in kraljica priredila zelo uspel lov na Belju. Lovu so prisostvovalii kot gosti kraljevske dvojice minister vojne in mornarice general aHdžić, dvorski zdravnik dr. Kohen in upravitelj kraljevskega dvora. Na lovu je kralj ubil tri lisice, kraljica pa eno divjo svinjo. Zjutraj so visoki gosti odšli z Belja v Nestin v Sremu, odkoder so preko radiopostaje donavske mornarice prosili dr. Gedeona Djundjerskega v Čibu, naj pošlje avtomobil, zakaj hoteli so radi goste megle odpotovati v Belgrad. Nasproti kraljevski dvojici so takoj odhiteli dr. Gedeon Djundjerski, donavski ban Radoslav Dunjić s svojim tajnikom dr. Subotinom in armijski poveljnik general Dokić. Ob 11 so vsi odšli iz Čiba in v dobre pol ure prišli na novosadsko železniško postajo. Ker so bili visoki gosti prišli v popolnem incognitu, jih je čakal na kolodvoru samo šef generalnega štaba prve armijske oblasti general Milojko Jovanović. Posebna kompozicija je bila hitro sestavljena, tako, da so visoki gosti prišli točno ob 11.45 iz Novega Sada, ob 1.40 pa so točno prišli na topčidersko železniško postajo. Kljub temu, da je bila kraljevska dvojica oblečena v športno obleko, so jo ljudje spoznali v vseh krajih od Nestina preko Čiba do Novega Sada in jo povsod burno pozdravljali.

★ **Rektorat univerze kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani** sporoča, da na dan sv. Save, 27. januarja, pri univerzitetni proslavi ne bo slavnostnega predavanja, ki je bilo najavljeno, ker je gospod rektor radi važnih univerzitetnih poslov uradno zadržan v Belgradu. Vse drugo pa ostane, kakor je v programu.

★ **Zdravniška zbornica** za dravsko banovino naznanja, da so v smislu čl. 27. uredbe o zdravniških zbornicah za volitve razgrnjeni volilni imeniki pri vseh srezkih poglavarstvih in mestnih magistratih dravske banovine v času od **26 januarja do incl. 2. februarja 1930.** Volitve v zdravniško zbornico se bodo vršile dne **23. februarja 1930.** To objavo prinaša tudi zadnji »Uradni list« za dravsko banovino.

★ **Načrti za stavbo OUZD v Mariboru.** Dodatno k objavi rezultatov javnega razpisa za projekte mariborske stavbe se objavlja, da so bili poleg treh nagrajenih projektov odkupljeni še sledeči trije projekti: »8271 E« (arh. I. Spinčič in cand. arh. Joško Mesar, Ljubljana); »B 13« (arh. Denzler i Kauzlarić, Zagreb); »O 13« (arh. Freudenreich i Deutsch, Zagreb). S ponedeljkom se otvori razstava projektov v Mariboru v veliki kazinski dvorani.

★ **Izplačevanje pokojnin.** Finančna direkcija v Ljubljani je odredila na intervencijo »Društva državnih upokojencev«, da se bode izplačevanje pokojnin počenši s 1. februarjem t. l. vršilo že 1. mesto 2. vsakega meseca, torej z dnem, ko zapadejo dejansko v izplačilo.

★ **Vreme v državi. Iz Petrovaradina:** Splošni vremenski pregled dne 25. januarja: **Evropa:** Islandska depresija se je oddaljila in zato prenehala v srednji Evropi. Anticiklon nad Evropo je postal slabši. V zapadni Evropi je deževno vreme, v ostalih krajih pa je deloma oblačno, mestoma megla. **Kraljevina Jugoslavija:** Pod pritiskom depresije, ki objema Evropo, je nastalo deževno vreme na Primorju ter je narasla temperatura v vsej državi. Na severu je vedro, mestoma megleno, predvsem na severozapadu. Minimum je bil zabeležen v Kosovski Mitrovici z —10, maksimum v Kotoru s +13. — Vremenska napoved za 26. januar: Po vsej državi večinoma hladno z dežjem na zapadu. Temperatura je povsod poskočila. — Solnce vzide ob 7.04 in zaide ob 16.38.

Moder gospodar si nabavi

TRAVERZE

že sedaj, da ne bo imel spomladi skrbi in nepotrebnih stroškov. - Traverze v vseh dolžinah in profilih, in **TEBOVELJSKI CEMENT** v papirnatih vrečah ima najceneje v zalogi

STUPICA FRANC

železnina - LJUBLJANA - Gosposvetska cesta 1.

★ **Pomočnik »grofa Pyelika« izpuščen.** Poročali smo že, da je bil v Belgiji aretiran Živko Miličić, bivši zvonar na zagrebškem Kaptolu, ki je bil osumljen, da je pomagal Marku Maratoviću, lažnemu »grofu Pyeliku« izropati kaptolsko zaklednico. Sedaj je prišlo v Zagreb Miličićevo pismo, v katerem ta sporoča svoji ženi, da je bil v Belgiji izpuščen na prosto. Ko je zvedel, da ga iščejo, se je javil sam policiji, vendar pa so ga belgijske oblasti po 28 dneh izpustile, ker so smatrale, da ni dovolj razlogov, da bi ga še dalje pridržale v zaporu. Miličić sporoča dalje, da se ne bo vrnil več v Zagreb, ker ga je po vsej aferi tako sram, da se ne bi upal več nikomur pogledati v oči.

★ **V Uradnem listu** kraljevske banske uprave št. 24 od 23. januarja je objavljen »Zakon o zaščiti avtorske pravice« (Službene novine kraljevine Jugoslavije z dne 27. decembra 1929).

★ **Hčerko iščem.** Martin Volan išče svojo hčerko Nežo Volan, rojeno na Dernovem štev. 33. Odgovor prosim pod naslov: Ignac Volan v Ljubljani, Japljeva ulica 2.

★ **Skupščina trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani.** Kakor vsako leto, je tudi letos gorenje društvo imelo svoj običajni vsakoletni občni zbor, katerega se je udeležilo nad polovico vsega članstva. Občni zbor je otvoril predsednik g. Janko Krek, ki je pozdravil gg. dr. Plessa, zastopnika zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Ivana Gregorca, zastopnika Gremija trgovcev za Ljubljano, Kaiserja, zastopnika Zveze gremijev in vse navzoče članstvo, katero se je v tako lepem številu odzvalo občnega zbora, ter na kratko poročal o glavnih točkah dela v tekočem letu. Tajnik g. Vido Bratovž je podal svoje daljše poročilo, iz katerega posnemamo, da se odbor kakor vsak posamezni član živo zanimajo za svojo strokovno organizacijo, katera je potrebna. Skrajni čas, da se iz vrst trgovskih potnikov in zastopnikov izločijo ljudje, ki ne spadajo med nje. Društvo obstoji šesto leto in ima preko sto rednih članov in veliko število ustanovnih članov, industrijcev, veletrgovev in hotelirjev. Društvo nudi svojim rednim članom ugodno zavarovanje, posreduje za službe, oskrbuje svoj podporni fond ter se trudi, da bi dosegelo za člane ugodnosti na železnici in parobrodih. Blagajnik g. Grill je podal svoje blagajniško poročilo, katerega je članstvo vzelo z zadovoljstvom na znanje, ker presega stanje blagajne precej večjo vsoto od lanske. Občni zbor je izrekel blagajniku absolutorij. Nato so se vršile volitve, pri katerih je bil izvoljen soglasno vnovič za predsednika g. Janko Krek, v odbor pa: gg. Fantini, Štrum, Grill, Bratovž, Živič, Kobal, Vidmar, Spitcko, Babič, za preglednike računov gg. Kraigher in Felber in predsednik razsodišča g. Šelovin Po daljši debati in razmotrivanju društvenih zadev je predsednik z zahvalo vsem navzočim zaključil polnoštevilni občni zbor.

★ **Cekini cesarja Teodozija.** Kmet Ilija Borković je te dni, ko je prekopaval svojo njivo v vasi Lučanih blizu Sinja, naletel v zemlji na vrč, v katerem je bilo več starinskega zlatega denarja. Borković je s tem denarjem odšel v Sinj, kjer so profesorji tamkajšnje gimnazije ugotovili, da gre za cekine cesarja Teodozija.

★ **Dravska banovina sega z južno mejo čabarskega okraja tako daleč proti jugu, da je odtod komaj še 15 km zračne črte do Jadranskega morja.** Novakov zemljevid Slovenskih dežel in Istre z na novo risano mejo Dravske banovine Vam to natančno pokaže. Izšel je pravkar v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena 6 Din.

★ **Zakaj se naj žene in dekleta na »Vigred« naroče?** Zato, ker prinaša v vsaki številki poučne članke o vzgoji, zdravstvu, gospodinjstvu itd. Skozi celo leto bo prinašala tudi lepo izvirno povest iz naših krajev. — »Vigred« se naroča v upravništvu, Ljubljana, Ljudski dom. Letna naročnina 25 Din.

*

★ **Opozarjamo,** da se vrši od 27. januarja do 10. februarja inventurna prodaja od običajnih cen s 15 odstotki popusta. **P. Magdič, Aleksandrova 1.**

★ **Studija o Jos. Plečniku.** Naš umetnostni zgodovinar dr. Fran Stele je zbral slike najznačilnejših Plečnikovih del doma in v tujini ter jih uredil v poučno studijo, ki nam izčrpno predstavlja Plečnikovo umetniško veličino. Cena lepi knjigi, ki jo je založila **Nova založba** v Ljubljani, je zelo nizka, da si jo lahko nabavi vsakdo, ki se zanima za našo umetnost. Knjiga vsebuje tudi Plečnikove načrte za regulacijo mesta Ljubljane.

★ **Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani** vabi svoje člane, da se udeleže občnega zbora Kluba, ki se bo vršil 7. februarja ob 20 v gostilni Činkole, Kopitarjeva ulica. Obravnavalo se bo važna vprašanja. Člani, ki si žele nabaviti psa iz inozemstva, se naprošajo, da javijo svoje želje Klubu pismeno ali na občnem zboru.

★ **Jugoslavenska banka d. d.,** podružnica Ljubljana, se bo preselila dne 27. t. m. iz Kolodvorske ulice v novo adaptirane prostore na Dunajski cesti št. 7 — na kar se opozarjajo vsi klijenti zavoda in gospodarski krogi.

★ **Gospodinje** Vaše perilo pere, posuši, monga ali lika tovarna Jos. Reich.

★ **Opozarjamo** na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«

★ **Phaidon** — subskripcija do 31. januarja — broširan 30, originalno vezan 42 Din. Naročajte!

Nesreča ne počiva

— **Nesreča v krimskem pogorju.** V gozdovih v krimskem pogorju se je včeraj dopoldne pripetila težja nesreča. 48 letni posestnik in gostilničar Franc Petrič iz vasi Kamnika pri Preserju je šel s svojim hlapcem v gozd nalagat debla na voz. Ko sta dvigala težko deblo na voz, je hlapec izpustil in deblo je padlo Petriču na noge. Zlomilo mu je levo nogo v kolenu. Izredno težek je bil prenos ponesrečenca iz gozda v vas. Tri ure je trajalo, preden so ga prenesli v vas Kamnik. Ponesrečenec je med tem silno trpel. V Kamniku so ga za silo obvezali, nakar ga je prevzel ljubljanski reševalni avto, ki je Petriča pripeljal okrog pol treh popoldne v ljubljansko bolnišnico.

OD 27. JAN. 1930 15% POPUST IZKORISTITE PRILIKO!

INVENTURNA PRODAJA

Ljubljana P. MAGDIČ Aleksandrova 1

DO 10. FEBR. 1930 15% POPUST IZKORISTITE PRILIKO!

Ljubljana

Kaj bo danes?

Opera: Grof Luksemburški. Ob 3 popoldne. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 8 zvečer: Car in tesar. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Drama: Ob 3 popoldne: Peterčkove poslednje sanje. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 8 zvečer: Za ljubezen so zdravila.

Kino Društveni dom, Glince-Vič. Ob 4, 6 in 8: »Špijoni«.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

Slika s trga

»O, gospa, dobro jutro! Kako da vas toliko časa že ni bilo; pa ja niste bili kaj bolni. Oh, saj pravim, mene je tako na levi strani ščipalo oni teden, zdaj je pa v stegno prešlo. Kar ne gre in ne gre preč, ne pomaga ne »cegu« ne obkladki. — Ja, kaj pa bojo dobrega, gospa? Hočte salatko, fižolček, korenjček, peteršiljček, repco, krompirček, mogoče malo glavice zeljnate, vse imam, vidite tukajle, je že kar lepo naštimano, samo vzeti je treba. No, pa plačat tud seveda!«

»Malo zelja bi rada.«

»Oh, zelja, poglejte no, tega se pa še spomnila nisem, pa res, zelja, koliko pa smem dat, gospa? Za 5 Din ali več?«

»Ne, za 1 Din! Kar zadostuje!«

»Ja, ja, precej, precej, seveda, seveda, kam bi neki z njim? Kako sem neumna! Takole, gospa, hvala lepa, tako, klanjam se, pa še kaj se oglaste kmalu!«

»Jerca, si vidla, si slišala? Taka gospa, v kožuhu in škorenjcih, diši kot ta dišeča žajfa, pa pride iskat za en cel dinar zelja! Oh, saj pravim, kako takile mestni ljudje žive, Bog se usmili...«

NEVESTE!

Gotovo boste kupovale **KUHINJSKO POSODO**, žimo, posteljne vložke in drugo železnino. Ne pozabite tale naslov:

FRANC STUPICA - Ljubljana
Gosposvetska cesta

⊙ **Življenje v Atenah** je naslov predavanju, ki ga bo imel danes v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, g. profesor dr. V. Rožič. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike.

⊙ **Preložitev kolodvora.** V zadnji tajni seji ljubljanske občinske uprave so bili izvoljeni v odbor, ki naj vodi z ravnateljstvom državnih železnic razgovore glede preložitve kolodvora, oziroma železniške proge na Dunajski cesti, sledeči gospodje: Hribar Ivan, dr. Gregorič Vinko, dr Jerič Josip, Likar Stane, Frelih Ivan, ing. Šuklje Milan in Jelačin Ivan.

⊙ **Nov most preko Ljubljanice.** Že desetletja sem obljubljajo Trnovčanom in Barjanom most preko Ljubljanice nad Špico, tako da bi bil možen prehod neposredno z Barja v Trnovo, ne pa šele po dolgem ovinku preko Karlovškega mostu. Tudi, ko smo zvedeli za letošnji gradbeni program mestne občine, smo videli, da spet ne bo nič z našo staro željo. Ali ne bi bilo mogoče postaviti vsaj visoke brvi, tako da bi mogli vsaj pešci po bližnjici v cerkev? Saj taka brv ne bi bila tako draga. Nekoliko se je pa treba na Barjane tudi ozirati!

⊙ **Izžiganje dimnikov.** Največ požarov nastane radi neprevidnega ravnanja z dimniki. Dimnikarji morajo strogo paziti, da se ne nabere v dimnikih preveč saj in morajo v tem slučaju dimnik izžgati. Vsak slučaj izžiganja dimnikov se mora javiti mestnemu gasilskemu uradu, ki vodi o tem točno evidenco. V letu 1929. je bilo skupno 334 slučajev izžiganja dimnikov. Razmeroma torej prav dosti. Ta številka naj tudi izpopolni našo že objavljeno statistiko o požarih v Ljubljani.

⊙ **Vozniki in Tržaška cesta.** Težak voz škriplje po Tržaški cesti. Drug ob drugem so do skrajnega roba naloženi na obširen voz polni zaboji »Pek tet«, da tvori voz kar pravo piramido. Dva močna »prama« vlečeta voz. — Nič hudega sluteč koraka ob vozu voznik, žvižgajoč. Pa glej smole! Na vsak način se hoče voz prevrniti ob vsakem potegljaju ... ej se težki zaboji nevarno nagnjejo, zdaj na desno, zdaj na levo, kakor ladja tam na odprtem morju ob viharju. Po globokih jamah na cesti, po pravih jarkih koleba voz, da škriplje pod težo oje in preti polom, lepo zložena piramida pa vsako sekundo spreminja lego. Vznemirjen voznik ne ve, ali naj drži voz ali zadržuje konje, v zadregi ne čuje avtomobila, ki mu trobi za hrbtom pred seboj ne opazi par voz, ki čakajo njega, da se jim umakne. Nič čudnega ni, da se voznik obalno in grobo izraža nad cesto in čete psovke. — Taki prizori se ponavljajo na tej cesti dan na dan, uro za uro. Menda je ni v Ljubljani ceste, ki bi bila tako frekventna kot Tržaška. Neprenehoma drve avtomobili, motociklisti in druga divjad, vozov pa je vsako minuto na tej cesti deset. Najboljši dokaz za to je, da je tudi najslabša in da človeku ni varno iti čeznjo, ker je dana možnost, da si zlomi nogo, ker ni niti primernih, narejenih prehodov, niti enakih hodnikov.

⊙ **Vreme v Ljubljani** je bilo včeraj ves dan deževno. Pršil je droben dež. Temperatura najnižja plus 1.3, najvišja plus 5 stopinj Celzija. Barometer 765.4.

⊙ **Če Vam se zdi,** da imate grde noge, ne sramujte se pedikerja, on je zato, da jih popravi. — Kopališče »Slon«.

⊙ **Valčkov večer,** ki ga priredi Zadruga čevljarjev, bo v soboto 1. februarja ob 8 zvečer v hotelu »Tivoli«. Vsi ljubitelji plesa in prijetne zabave vljudno vabljeni! Maske dobrodošle! Vstopnina 10 Din. — Odbor. 1009

Maribor

Za bližnjega

Mariborski gasilci so tudi v preteklem letu doprinesli dokaze požrtvovalnega in neumornega dela. Posredovali so skupno v 50 slučajih, in sicer 16 krat pri požarih v mestu, 8 krat na deželi, 18 krat pri nezgodah in 8 krat pri poplavah. V mestu samem je bil 1 velik požar, 2 srednja, 9 majhnih ter 4 dimniški. Pri vseh teh slučajih se je izvršilo posredovanje skupno z 94 gasilnimi pripravami in aparati. Za izvršeno gasilno delo je bilo treba 381 mož, ki so bili skupno v službi 124 ur in 16 minut ali pet dni in 4.10 ur. Moštvu reševalnega kakor gasilnega oddelka gre za pomoč bližnjemu v težkih urah nezgod, požarov in poplav najtoplejše priznanje, pa tudi dolžnost iskrene hvaležnosti vseh občanov.

*

☐ **V zvezi s falzifikatorsko afero,** o kateri smo poročali v včerajšnji številki, je bil poleg Ravšla in Jurgeca aretiran tudi neki Radivoj Starčič.

☐ **Res clamat...** Mariborski rezervni častniki so na svojem petkovem zborovanju stvorili zelo važne zaključke, ki gredo za dvigom in poživljenjem narodne zavesti in odstranitvijo narodnostne mlačnosti, ki si vsebolj osvaja tla v gospodarskem, kulturnem in družabnem mariborskem življenju in ki daje misliti. Tozadevno se je izvolil poseben odsek, ki naj izdela potrebne predloge, ki bi naj uresničeni vnesli poživljenega delovanja v tukajšnja narodno obrambna društva. Hvalevredno pobudo mariborskih rezervnih častnikov moramo najiskreneje pozdraviti.

☐ **Dvigani v tukajšnji podružnici Ljubljanske kreditne banke** V prostorih tukajšnje Ljubljanske kreditne banke so imeli v posebnem zaboju shranjenega dvodinarskega drobiža za približno 6000 dinarjev. Zaboj se je nahajal pod neko pisalno mizo; te dni pa so opazili, da je na nekem mestu razbit tako, da je bilo skozi odprtino možno seči z roko. Zaboj je bil docela izpraznjen. O zadevi je bila takoj obveščena mariborska policija ter se je tozadevno izvršilo posnetje prstnih odtiskov.

☐ **Projekti za mariborsko ekspozituro OUZD** bodo razstavljeni vsem interesentom na vpogled v Mariboru v veliki kazinski dvorani od ponedeljka 27. januarja do nedelje 2. februarja. Na razstavi bo na razpolago tudi zapisnik ocenjevalne komisije o posameznih projektih.

Za skrivnostnimi dvigani poizveduje policija z vso njej lastno temeljitostjo in vestnostjo.

☐ **Mednarodne drsalne tekme pri Treh ribnikih.** Začetkom prihodnjega meseca se bodo vršile v slučaju ugodnih vremenskih prilik na drsališču pri Treh ribnikih mednarodne drsalne tekme, katerih se bodo med drugim udeležili znani drsalci-rekorderji z Dunaja in Budimpešte.

☐ **V Ljudski univerzi** predava jutri v okvirju angleškega cikla znani umetnostni zgodovinar dr. F. Stele iz Ljubljane o najsijajnejši dobi angleške umetnosti. Predavanje spremljajo lepe skioptične slike.

☐ **1000 dinarski falzifikati na deželi.** V poslednjem času se na Ptujskem in Dravskem polju spravljajo v promet falzificirani tisočdinarski bankovci. Razpečevalcem so oblasti na sledu ter se ponovni pojav falzificiranih 1000 dinarskih bankovcev spravlja v zvezo z odkritjem falzifikatorske kovačnice na Turškem vrhu.

☐ **Iz Dravske doline.** Pri sv. Lovrencu na Pohorju je preminul znani ugledni posestnik Anton Petrič. Pogreb bo jutri dopoldne. — V Dravogradu razsaja poslednji čas pljučnica v toliki meri, da ji je podleglo doslej 15 žrtev.

☐ **Na smrtni postelji se je poročil, naslednjega dne umrl.** V splošni bolnišnici je včeraj preminul v starosti 41 let posestnik Franc Novak iz Kapele. V petek se je poročil, v soboto pa podlegel zavrani bolezni. Poročni obredi so se opravili ob njegovi smrtni postelji. Pogreb bo danes ob 15 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

☐ **Preležno religiozne zamorske pesmi** bo pel jutri zvečer v veliki unionski dvorani mnogo slavljeni zamorski basist Paul Robeson. S spremljevanjem L. Browna, ki je tudi zamorec, bo prednašal svoje »Negro Spirituals«, ki so mu prinesle svetovno slavo. Kot v velemestih tako vlada tudi v Mariboru za ta nenavaden koncertni večer izredno zanimanje. V Maribor prispe Robeson jutri popoldne. Kdor hoče priti brez prerivanja do vstopnice, naj si jo takoj oskrbi v predprodaji.

Nikdar več ribjega olja

Ribje olje kvari že itak občutljivi želodec slabih otrok

JEMALT

je prašek, ki ima zelo prijeten okus, jemlje pa se suh ali raztopljen v mleku. Pripravljen je s sladnim ekstraktom dr. Wanderja in z zajamčeno 30% ribjega olja, toda v njem se ne okčuti niti neprijeten okus niti neprijeten duh po ribjem olju. — Jemalt je posebno primeren za vse one, ki težko ali sploh ne morejo prenesti ribjega olja, otroci pa so naravnost navdušeni za Jemalt. — Dobiva se v vseh lekarnah v malih zavojih po Din 25·— v velikih zavojih po Din 42·—

Direkten priključek na električno mrežo - zahteva sedanjost!

Povišajte delovanje Vašega aparata zboljšajte njegovo reprodukcijo — in preskrbeli boste zanesljiv sprejem z vporabo PHILIPS-ovega anodnega aparata in PHILIPS-ovega tranega polnilca. Izogibajte se jezi in stroškom, ki jih imate z obnovo in nabavljanjem baterij, in poslušali boste vsak čas nemoteno in brez neprijetnega prekinjenja radio programe

PHILIPS

Nič ni enostavnejše in prijetnejše kot direkten priključek na električno omrežje.

Podrobne informacije dobite pri vsakem RADIO-TRGOVCU

Celje

⚥ **Danes ob 4 popoldne** predava v celjskem Narodnem domu prof. g. dr. Alfonz Levičnik iz Ljubljane o krščanski dobrodelnosti. Po predavanju uprizorijo igravci gledališke družine Katoliškega prosvetnega društva ganljivo Tolstoj-Miličinskijevo enodejanko »Kjer ljubezen, tam Bog«, ki v simbolični sliki riše učinek dejanske krščanske ljubezni na razdrapano, obupano srce. Vmesne točke izvaja salonski orkester Katoliškega prosvetnega društva. Čisti donos prireditve je namenjen najbednejšim v Celju in okolici. Vstopnice se dobijo dopoldne od 9 do 12 in popoldne od 2 dalje v Narodnem domu. Prireditev naj bi bila uspel pričetek popularizacije karitativne ideje med celjskim prebivalstvom in toplo priporočamo obisk iste.

⚥ **Jutri zvečer** se vrši XII. prosvetni večer, na katerem govori univ. prof. dr. Lambert Ehrlich iz Ljubljane o Lurdu in lurških čudežih. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. G. predavatelj je poslušalstvu še dobro znan od lanskega njegovega uspelega predavanja o spiritizmu. — Vstopnice za to predavanje se dobijo jutri ves dan v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4 ter zvečer pri vhodu v telovadno dvorano Orlovskega doma.

⚥ **Rdeči križ v Celju** je imel v četrtek dne 23. t. m. zvečer v mestni posvetovalnici svoj redni občni zbor, na katerem pa slab obisk ni baš pričal o velikem zanimanju Celjanov za visoke cilje Rdečega križa. Po poročilih je bil izvoljen nov odbor in sicer za predsednika g. notar Drukar, ostali odborniki pa so: g. ravnatelj Zupan, ga. dr. Kalanova, gna. Zupančičeva, g. Kramar, g. dr. Hočevar, g. dr. Hrašovec st., g. prota Cudić, g. dr. Rebernik in g. magistr. predstojnik Šubic.

⚥ **Rezervne oficirje,** bivše avstrijske nesprejete oficirje in vpokojene oficirje opozarja mestni magistrat, da se čimprej v važni vojaški zadevi zglasijo med uradnimi urami na mestnem vojaškem uradu. S seboj je prinesti vse vojaške dokumente.

⚥ **Živinozdravniki** iz dravske banovine imajo danes dopoldne v hotelu »Evropi« v vrtnem salonu svoje zborovanje.

⚥ **Pevci in pevke na plan!** Petkov občni zbor pevskega odseka Katol. prosv. društva v Celju je pokazal, da navdušenost za petje še ni zamrla. Izpopolnjen odsekov odbor, ustanovitev pevske šole za novince, lep delovni program, z umestnimi sklepi učvrščena zborova disciplina — vse to priča, da zbor napreduje. Zahvala za to pevsko veselje gre v prvi vrsti dosedanjemu zborovodji, idealistu in navdušenemu ljubitelju petja g. prof. Bergantu. Pevci in pevke, pridite prihodnji petek zopet polnoštevilno k redni pevski vaji.

⚥ **Krasne store, pregrinjala,** zavese, damsko perilo, elegantno, proti naročilu in po meri izdeluje **M. Šribar, Celje, Aleksandrova ulica 2** (poleg Zamparutti). Pri naročilu perila, zaves itd. predčrtanje zastonj.

Iz društvenega življenja

Krakovo-Trnovo. »Potovanje po Egiptu« je naslov predavanja, ki se bo vršil na V. prosvetnem večeru Slov. kat. prosvetnega društva Krakovo-Trnovo v Ljubljani, Karunova ulica 14. Predava univ. profesor g. dr. M. Slavič. Začetek točno ob 8 zvečer. — Odbor.

Pevski zbor v Rokodelskem domu ima vajo danes ob 11. Vsi pevci naj se vaje zanesljivo udeleže.

Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani bo imel svoj letni občni zbor dne 6. februarja 1930 ob pol 6 zvečer v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Ako bi ob določeni uri občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje na istem mestu brez ozira na število navzočih članov. K številni udeležbi vabi odbor.

Pišejo nam

Z IGA.

Danes se zaključi pri nas 11-tedenski gospodinjski tečaj, ki ga je vzorno vodila gdč. Okornova. Tečaja se je udeleževalo 16 kmetskih deklet. Učile so se vsega, kar potrebuje v življenju skrbna gospodinja in dobra mati. Začetek je bil res težak in je ena ali druga mislila, da ne bo možno vzdržati do konca. In v petek 17. jan. je imelo vseh 16 deklet skušnje iz vsega, kar so se v tečaju učile. In vsak, ki je poslušal pri teh skušnjah, je moral priznati, da so kar vsa dekleta izvrstno odgovarjala. In kaj so se lepega in koristnega naučile! Danes še ne moremo popolnoma spoznati, kolike koristi je za naš kraj en sam tak tečaj. Da bomo tudi drugi videli lepe uspehe tečaja, bo danes cel dan v ljudski šoli razstava ženskih ročnih del in raznih jedil in pijač. Kdor si bo hotel kaj lepega, dobrega ali sladkega kupiti, bo to lahko storil. V dvorani v domu bo pa danes ob 3 popoldne predstava s petjem, govorom in igro, h kateri vabimo vse. Tako bodo danes dekleta zaključile svoj gospodinjski tečaj. — Zahvala za tako lepe uspehe tečaja gre gospodični voditeljici Okornovi in gdč. učiteljici Miklavčičevi. Posebna zahvala pa gre g. Palmetu, ki je kot tajnik bivše okrajne blagajne izposloval podporo za tečaj in sploh v vseh ozirih podpiral potek tečaja. Zahvala tudi g. županu Toniju, ki je radevolje dovolil, da se razstava vrši v šoli in tudi sicer je pokazal svojo veliko naklonjenost do tečaja. — Čujemo, da se za tem tečajem vrši še en tečaj, če se bo prijavilo dovolj deklet. Starši in dekleta, ne opustita tako ugodne prilike! Čim več takih tečajev, tem več bo res prave izobrazbe pri dekletih in gospodinjah!

Ljubljansko gledališče

Drama

Začetek ob osmih zvečer

Nedelja, 26. januarja: Ob 15: »Peterčkove poslednje sanje«. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20: »Za ljubezen so zdravila«. Izven.
Ponedeljek, 27. januarja: »Utopljenca«. Red A.
Torek, 28. januarja: Zaprto.
Sreda, 29. januarja: Zaprto.
Četrtek, 30. januarja: »Naš gospod župnik«. C.

Opera

Začetek ob pol osmih zvečer

Nedelja, 26. januarja: Ob 15: »Grof Luksemburški«. Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob pol 20: »Car in tesar«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven
Ponedeljek, 27. januarja: Zaprto.
Torek, 28. januarja: »Tičar«. Red D.
Sreda, 29. januarja: Gostovanje Comedie Francaise iz Pariza. Izven.
Četrtek, 30. januarja: »Ernani«. Red A.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 26. januarja: Ob 15: »Orlove«. Kuponi.
Ob 20: »Radikalna kura«. Kuponi.
Ponedeljek, 27. januarja: Zaprto.
Torek, 28. januarja: Ob 20: »Radikalna kura«. Ab. A. Kuponi.

NOVO! NOVO!

DR. CIRIL POTOČNIK:

„DOBRI PASTIR"

broširan Din 38·—, vezan v pol platno Din 50·—, elegantno vezan Din 60·—. Po pošti Din 2·— več.

Prodajalna K. T. D. (Mičmanova) Ljubljana

OB DEŽJU, VETRU IN SNEGU

NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzlota in vlažnost odvzemajo Vaši koži trajno za kožo važne hranilne sestavine in pospešuje s tem prerano nagubanost obraza. Vaša koža pa potrebuje svežega zraka. Tu Vas varuje NIVEA-CREME proti neugodnimi vremenskimi vplivi. — Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. — Ta otvarnje nežno kožno stanlčje osušenja in prepreči nastajanje gub in rug. Dose po 3'—, 5'— 10'— in 22'— D. Tube po 9'— in 14'— D. NIVEA-CREME pronikne v kožo in ne ostavlja bleska.

Razpošiljalnica za Jugoslavijo:

Jugoslov. P. Beiersdorf & Co. d. z o. z.

Maribor - Miklošičeva cesta 56

Dickens: Cvrček za pečjo

(Ljubljanska drama.)

Za klasicizem, ki se vedno najočitneje kaže v urejenosti ter miselni in oblikovni dognanosti, danes nimamo srca. Tako se zdi, da tudi Dickensova drama izirana božična zgodba »Cvrček za pečjo« ne najde vsesplošnega in prisrčnega priznanja, kakor bi hoteli reči, da ima premalo stika z današnjim okusom in našimi potrebami. Krivda pa je docela na naši strani; ker smo pač izgubili zmisel za prisrčnost življenja, za ravne in jasne ljudi, in ker ni v nas več čuta za absolutno dobroto, se nam zde podobe dobrih in srečnih ljudi enostranske in hrepenenje po tiholi in spravi imenujemo sentimentalnost po nečem neresničnem. Sentimentalne so osebe Dickensove božične zgodbe res v toliko, v kolikor se jih drži tehnična manira starih povesti, ki v okviru prazniških zgodb prinašajo nepričakovana presenečenja, toda poudarjena enostranost in razmaknjenost značajev pa ima vendarle svoj življenjski zmisel, saj nam pisatelj med oddaljenost značajev zaprede svoj topli humor in ponazori težnje svoje idealistične in etične kritike. Docela epična zgodba, kako se po dolgih letih vrne iz Amerike Calebov sin Edvard, kako polagoma pripravlja snidenje sina z očetom, kako Edvard v zadnjem trenutku reši svojo zaročenko May pred starim Tackletonom in se sam poroči z njo, kako Dotka radi svoje prisrčnosti in široke dobrohotnosti vzbudi v možu ljubosumnost, pa se nazadnje vse srečno in z dobrim naukom konča — vse to ni drugega kakor vzorno urejeno stopnjevanje in izčrpno zadrževanje komedijske situacije, nekak moment zadnje napetosti, preden res pride sreča. Ti zadržki zadnjega dogodka so tako mučni, da dražijo v nas največja čuvstvena razpoloženja, zlasti ko gledamo pred seboj same preme, jasne značaje, pri katerih je odlašanje sreče ali pa podaljševanje njihovega trpljenja vendarle skoraj kruto. V vse te komedijske dogodke je kot središče postavljena bridko genljiva zgodba o lepi prevari, ki jo doživlja slepa Calebova hči in za katero se končno stari Caleb javno izpove pred hčerjo. To nasprotje med resničnostjo in umišljenostjo prav radi svoje enostavnosti mučno vpliva na naša čuvstva. Prav radi vsega tega, ki izvzemši romantične dogodke, še danes skrivaj živi v nas, lahko trdimo, da ta Dickensova zgodba polna lepe neresničnosti, pomeni za nas še vedno koristen beg v lepo prevaro. Kdor iz današnjega umstvene zagrenjenosti posluša »Cvrčka za pečjo«, naj bo uverjen, da bo tupatam gotovo tudi njemu zapel, in da bo odnesel tudi to misel s seboj, da dober pogled na svet gre skozi lepo srce.

Režiser g. Ciril Debevec je igro zvezal z muziko nekajkrat tudi tam, kjer rahla pravljična osnova igre tega ne zahteva pa tudi ne potrebuje. Značaji oseb in ubranost dogodkov sicer res stoje daleč od realizma, vendar ta zgodba zbuja občutke tiste teatraličnosti, ki je v Dickensu ni. Zato bi bila morda tudi cvrčkova pesem in pesem kotla v čim intimnejšem izrazu najboljša. Toliko glede osnove igre. Izdelava igravskega in sceničnega dela pa je prav vzorna. Predvsem moramo poudariti podroben studij vsake situacije in izčrpen igravski izraz teh situacij. Ta teatralični izraz je bil včasih tako bohotno razlegnjen, da je igro celo nekoliko zadrževal. Tega širokega izraza smo vendarle veseli, ker se je pri nas doslej igra premalo gojila in ker je pa to pot do poglobitve naše gledališke kulture. Za primer bi postavil, da se je tupatam in kdaj pri nas igral že samo tekst, Debevčeve igre pa postajajo široke igre s tekstom. V kakem slučaju bi se bila naša igra končala v dveh urah, tu pa se je raztegnila skoraj za tretjino, sicer preveč, vendarle vidimo, da je z našimi igravci mogoče toliko doseči. To je predvsem treba poudariti g. Saričevi, ki se je v zadnjem času iz šablone razbuborela v zelo zanimive in igralsko polne ustvaritve. Njena Dotka dokazuje, da se v nji skriva tudi mnogo plastične zmožnosti in da jo zna z nevailjivimi sredstvi izraziti. Splošno je režiser svoje osebe razporedil in razvil v tistem ostrem, vendar dobrodušnem izrazu, kakor ga zahteva bodisi nasprotje bodisi sporednost posameznih oseb. Zato so situacije, kot so nastopi Tackletonovi, prizori med Johnom in Dotko, ali pa konec II. dejanja, teatralično najboljše. Polnost in ubranost igre seveda pospešuje časovna tipika, ki je že sama po sebi zelo slikovita; poleg tega, da so že značaji oseb in je že vse obeležje dejanja tako, da zahteva pestrosti. Glavna nota vse igre je široka prisrčnost miljeja in dogodkov. Tu se je povzpela ga. Saričeva, ki smo jo na splošno že gori omenili, do prav razkošne igre bodisi v nemih prizorih bodisi v soigri. Ta Dotka je dobrosrčen majhen ženski tiran, moder, prebrisan, pošten in zdrav, zato lahko zgradi v njem vso srečo v družini, posebno ob možu, kot je John. John g. Cesarja je tip za tisto komedijo v življenju, ki izvira iz nekolike zaostalosti v letih in v modrosti. Dotka mu je zaklad, za katerega se neprestano boji, ko v ljubosumnosti življenja, ravna sicer nerodno a brezobzirno, pa se takoj spet potolaži. G. Cesar je dobroto, ljubosumnost in srečo Johnovo poudaril enostavno, pa zelo krepko ter dokazal, da je v njem ne samo komik ampak izrazit tolmač nekompliciranih značajev. Caleb g. Kralja je v maski in igri podrobno izdelana postava dobrosrčnega starčka in je v večini prizorov do genljivosti resničen. Berta, ki jo je igrala gdč. V. Juvanova, ni toliko zunanja vloga; igravka je položila vanjo mnogo uživetja. Edvard g. Gregorina je v komičnih prizorih kot tujec prav izvrsten, kot ženin za nazadnje previhrav. Večja umirjenost utegne tudi njegovo igro postaviti na pravo umetniško višino. Prav plastično komičen in skoraj klasično slikovit je bil Tacleton g. Skrbinška, teatralično skoraj polovico komedije. Izrazita sporedna oseba je bila ga. Fiedlingova, ki jo je igrala ga. Medvedova s prav širokimi, toda če pomislimo na grotesko, prav umerjenimi poudarki v maski in igri. May ge. M. Danilove sicer ob izrazitosti drugih oseb nekoliko zaostaja, pa tudi v igri sami nima posebno hvaležnega posla. Njena igra pa je harmonična. V celoti lahko rečemo, da nam nudi Cvrček za pečjo lep izkaz režiserskega dela in igravske sposobnosti v naši drami.

F. K.

Šahovski turnir v San Remu

Stanje po 7. kolu

	Vidmar	Maroczy	Spielmann	Aljehin	Tartakower	Ahues	Romi	Bogoljubov	Araiza	Colle	Rubinstein	Grau	Monticelli	Yates	Niemcovič	Kmoch	Stanje
Vidmar	★	½	½	0	½	½	1									1	4
Maroczy	½	T	½	0	½	0									½	½	2½
Spielmann	½	½	U	½	½									0	½	1	3½
Aljehin	1	1	½	R									1	1	1	1	6½
Tartakower	½	½	½		N							1	½	1	½		4½
Ahues	½	1				I					½	½	1	?	0		3½(1)
Romi	0						R			½	0	½	½	0	0		1½
Bogoljubov								V	1	0	1	1	0	½	1		4½
Araiza								0	S	½	0	½	½	?		½	2 (1)
Colle							½	1	½	A	?	0	1			0	3 (1)
Rubinstein						½	1	0	1	?	N	1				0	3½ (1)
Grau					0	½	½	0	½	1	0	R					2½
Monticelli				0	½	0	½	1	½	0			E				2½
Yates			1	0	0	?	1	½	?					M			2½( )
Niemcovič		½	½	0	½	1	1	0							U		3½
Kmoch	0	½	0	0					½	1	1					★	3

STRIHNIN, CYANKALI v mošnjicah, CYANIK v ampulah so nesporno najučinkovitejši strupi proti roparicam. — Dobi se v Drogeriji Sanitas, Celje ter v Ljubljani Dunajska cesta štev. 5.

Napredek našega zadružništva

Ob 30 letnici Zadružne zveze v Ljubljani.

Dne 19. decembra je minilu 30 let, odkar je bila v zadružni register vpisana Zadružna zveza v Ljubljani.

Prvotna centrala našega zadružništva je bila 1899 ustanovljena Gospodarska zveza, ki se je pa l. 1904 razdelila na Zadružno in Gospodarsko zvezo. Zadružna zveza je postala revizijska zveza in je oskrbovala zlasti denarno izravnavo med članicami. Nova Gospodarska zveza pa je postala predvsem blagovna centrala.

Ko se je zveza ustanovila, se je zadružništvo začelo že kaj živahno razvijati. Do ustanovnega občnega zbora je imela zveza že 93 članic. Vseskozi od ustanovitve pa do danes beleži Zveza stalen dvig tako števila članic kakor tudi razmah poslovanja. Danes ima Zveza sicer manj članic kakor 1913 (ko jih je štela 682), toda medtem so se odcepile dalmatinske zadruge, katere so 92 po številu pristopile Splitski zadružni zvezi. Po vojni so odpadle številne goriške, pa tudi koroške članice. Tudi razkol l. 1917 ni dosti škodoval zvezi, pač pa je morala Zveza sanirati Zadružno centralo. —

Bilanca zvezinega tridesetletnega dela je močno aktivna, zato podajamo par številk o napredku Zveze v lanskem letu, ki je jubilejno leto.

Naraščanje števila članic v l. 1929.

Koncem 1929 je štela Zveza 547 članic (1927 524), v teku leta 1929 je bilo na novo sprejetih 47 (43 v l. 1928), izključenih je bilo (radi neposlovanja in zadružne nediscipline) 9 (8) zadrug, likvidiralo je 7 (12) zadrug, tako da znaša čisti prirastek 31 zadrug in je štela Zveza koncem 1929 578 članic. Ugotoviti moramo, da je število članic med vsemi povojnimi leti najbolj narastlo lani; če vpoštevamo veliko večji obseg teritorija, na katerem je pred vojno poslovala Zveza (Primorsko, Dalmacija), je lanski napredek približno enak onemu v desetletju 1900—1910. Leto 1929 je pomagalo zadružništvu likvidirati razne ostanke vojne in njenih posledic, bilo je leto mirnega razvoja in konsolidacije.

Po posameznih skupinah se razdele zadruge:

	1929	(1928)
kreditne	317	(306)
nabavne in konsumne	65	(64)
mlekarske	37	(36)
živinorejske	32	(26)
kmetijsko str.	26	(24)
obrtne	24	(25)
stavbne	24	(23)
elektrostrojne	22	(21)
razne	29	(20)
osrednje	2	(2)
skupaj	578	(547)

Iz teh podatkov je razvidno, da je najbolj narastlo število kreditnih zadrug (za 11), nadalje pa živinorejskih (za 6) in raznih zadrug (za 9).

Po okoliših trgovskih sodišč se razdele članice koncem 1929 sledeče:

	Ljubelj.	Novo m.	Celje	Mar.	Hrv.
kred.	83	60	73	88	12
konz.	23	14	12	8	8
mlek.	23	8	—	6	—
strojne	26	4	—	4	—
živinor.	14	7	3	7	1
elektr.	11	1	4	6	—
stavb.	18	1	2	3	—
obrt.	15	1	2	6	—
razne	9	—	—	—	1
osred.	2	—	—	—	—

Iz teh podatkov se vidi, da uživa Zveza zaupanje tudi na Hrvatskem, kjer šteje še vedno nekaj članic kljub obstoječim tamošnjim sorodnim zvezam.

Seveda se je delo Zveze z večjim številom članstva tudi povečalo. Revizij je Zveza lani izvršila 298, kar pomeni napram 1928 ogromen prirastek: 56 revizij več. To je ogromno delo, ki mu gre res priznanje.

Povečalo se je tudi delovanje Zveze kot denarne centrale: Lani so se povečala njena lastna sredstva od 1.6 na 1.7 milj. Din, vloge članic pa od 145 na 178 milj. Din. Zadnja leta beležijo konstanten dvig vlog, kar kaže, da dobiva Zveza kot denarna centrala skoro 600 zadrug vedno večji pomen in da se veča zadružna disciplina.

Zadnja leta so znašale vloge in krediti (v milj. Din):

	vloge	krediti
1925	95	41
1916	102	47
1927	118	49
1928	145	52
1929	178	54*

* brez obresti, ki se bodo šele pripisale.

Te številke kažejo napredek Zveze v jubilejnem letu. Skoro polovica vseh zadrug v Sloveniji je včlanjeno v njej, nad polovico zadružnikov pripada Zvezinim članicam in dve tretjini hranilnih vlog, ki so jih zbrale zadruge, je naloženih pri zvezinih članicah. In pri vsem tem je treba vpoštevati, da je že itak slovensko zadružništvo za vzgled drugim pokrajinam države.

Želimo zvezi, da bi nadaljevala svoje gospodarsko in socialno koristno delo, kakor so ji ga že črtali njeni ustanovitelji, med katerimi sta bila tudi dr. J. Ev. Krek in dr. Ivan Šušteršič, in dosegla še lepše uspehe na zadružnem polju tudi v bodoče!

Realitete in vrednote

(Dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana.)

Pod tem naslovom bom priobčeval običajno v nedeljski številki poročila o gibanju cen na trgu nepremičnin (posestev, hiš, vil, kratko označeno z besedo realitete) in pa vrednot t. j. vrednostnih papirjev in sicer onih, ki se nahajajo ponajveč v posesti naših ljudi.

Da pričnem s temi poročili, me je v glavnem navedlo to, da naši ljudje, posebno na deželi, ki so pokupili v velikem številu, največ na obroke take obveznice in jih še kupujejo, ne vedo prave vrednosti vseh papirjev ter jih vsled tega v svojo veliko izgubo visoko preplačujejo. Izgube, ki so jih utrpeli vsled teh kupčij, gredo v težke stotisoče, pa je prav, da se vsaj sedaj napravi konec nadaljnim škodam. Lani enkrat sem čital, da je v Sloveniji za 250 miljonov nominale vojne škode, kar pa je očividno previsoko vzeto. Po mojem računu in podatkih, ki jih imam na razpolago, je komaj polovica te številke resnična, vendar predstavlja tudi ta znesek nominale 120 miljonov Din, velik del našega narodnega premoženja. Dalje je treba skrbeti, da ljudje, ki posedujejo te državne papirje, ne trpijo škode vsled pregledanja žrebanj nepravočasnega vnovčenja kuponov itd., saj človek ne dela samega sebe krivega, pa četudi ve, da je, marveč rad zvali krivdo na druge. Koliko sem dobil pisem ob konkurzu Konjoviča, ko so ljudje tožili, kako da država ne skrbi, da njihov denar propada. Težko je pojasniti ljudem, da država nima s tem nikakega opravka, dokler se tožniki ne oglasijo, da pa konkurz kake tvrdke ne zadene vrednosti njenih papirjev, ki so od trgovcev neodvisni.

Moja poročila bodo kratka in jedrnata, da s tem ustrežem čimveč vprašanjem. Za danes naj navedem tečaje sledečih vrednot, kakor so bili zadnji teden prodajani na borzi. Vojna škoda se je trgovala po 439—440, 7% posojilo po 83—85, tobačne srečke po 45, 7% Blerovo posojilo po 78 do 79, 8% Blerovo posojilo po 88—90. Srbski rdeči križ po 37. Na dunajski borzi: Italijanski rdeči križ 24, avstr. šilingov (196 Din), Turške srečke 24.40 avstr. šilingov (199.20 Din).

*

Jubilejna številka »Narodnega gospodarja«. Ob priliki 30 letnega jubileja Zadružne zveze v Ljubljani, o čemer poročamo na drugem mestu, je izšla januarska številka Zvezinega glasila »Narodni gospodar« v povečanem obsegu kot jubilejna številka. Članki in razprave v številki dajejo najlepšo sliko o delu Zveze in sploh našega zadružništva od ustanovitve Zveze sem. Vsebina lepo urejene in vsebinsko bogate številke je sledeča: Ob Zvezinem jubileju. Kralj: Ob 30 letnici Zadružne zveze v Ljubljani. Dr. V. Schweitzer: Početki Zvezinega glasila. Dr. V. Valenčič: Razvoj Zadružništva v luči letopisov Zadružne zveze. Dr. J. Basaj: Nravni pomen zadružništva. Anton Kralj: Pluralna glasovalna pravica na občnih zborih. Gospodarski pregled, itd.

Vprašanje 20odstotnih bonov. Ker je v naših krajih prav malo davčnih zaostankov, za katere bi prišli v poštev 20odstotni boni, je zbornica za TOI predlagala finančnemu ministrstvu, da se naj 20odstotni boni lahko porabijo tudi za plačevanje davkov za 1929. Beležimo tudi, da prinaša belgrajska revija »Narodno blagostanje« vest, da se pripravlja revizija zakona po kateri lastniki bonov ne bodo izgubili svojih pravic napram državi v slučaju, da svojih bonov ne bi prodali v roku dveh mesecev.

20% boni. Društvo bančnih zavodov poziva svoje člane, vse deponente 20% bonov, da jih dvignejo ali drugače disponirajo do 10. februarja. Izza 16. febr. bodo skušali društveni člani po možnosti vnovčiti ozir. prodati te priznanice kar najbolje za njih račun.

Likvidacija. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za Mežiško dolino v Prevaljah, r. z. z o. z. je prešla v likvidacijo; nadalje Gradbeno društvo učiteljstva na tehniški srednji šoli v Ljubljani, r. z. z o. z.

Konkurz je razglašen o imovini Kühar Pavla, trgovca v Mariboru (manufaktura; aktiva 0.5, pasiva 1.4 mil.); prvi zbor upnikov 30. jan., prijaviti je do 28. febr., ugotov. narok 10. marca 1930; nadalje je razglašen konkurz o imovini zadruge »Skupni dom« v Mežici, r. z. z o. z. v likv. Zadruga je prešla že po sklepu občnega zbora z 20. okt. v likvidacijo. Sendaj pa je razglašen konkurz. Zlasti je veliko dubioznih terjatev. Oglasiti se je do 8. marca; prvi zbor upnikov 3. februarja, ugotov. narok 15. marca.

Mestna hranilnica v Radovljici (ustan. 1896) otvori dne 27. t. m. na Jesenicah svojo ekspozituro. Po bilanci za 1928 je imela hranilnica ca 26.5 miljonov Din vlog.

Borza

Dne, 25. januarja 1929.

DENAR

Devizni promet ljubljanske borze je znašal ta teden nekaj manj kakor prejšnji: 21.26 napram 21.97, 17.65, 27.04, 15.95 in 17.08 milj. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je kakor običajno v devizah London in Newyork. Veliko večino deviz daje Narodna banka. Tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni, le Dunaj in Praga sta se učvrstila.

Belgrad. Berlin 1354 — 1357, Budimpešta 990.40 — 993.45, Curih 1094.40 — 1097.40, Dunaj 796.86—799.86, London 275.66—276.46, Newyork 56.525—56.725, Pariz 221.80—223.80, Praga 167.44 do 168.24, Milan 295.80—297.80.

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 208.—, Atene 6.71, Berlin 123.68, Bruselj 72.10, Budimpešta 90.515, Bukarešt 3.0775, Carigrad 2.4275, Dunaj 72.85, London 25.19, Madrid 68.25, Nawyork 517.60, Pariz 20.33, Praga 15.315, Sofija 3.735, Trst 27.09.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Belgrad. Narodna banka 8300, 7% inv. pos. 83.50—83.75, agrari 51.50—52.50, vojna škoda 440 do 441.50, II. 414—415.

Dunaj. Don. sav. jadr. 93.20, Wiener Bankverein 21.21, Creditanstalt 51, Escompteges. 171, Ruše 31, Alpine 36.15, Trboveljska 61.40, Krani ind. 29, Leykam 6.50, Rima Murany 107.

Žito

Hosa, ki je zajela najvažnejše tri produkte, pšenico, koruzo in pšenično moko, ter kakor izgleda še dolgo ni pred zaključkom, kajti tako v pšenici kakor v pšenični moki cene še vedno rastejo — pomeni novo fazo v razvoju našega žitnega trga. Lansko leto je poteklo v neprestanem padanju cen ter je prineslo trgovcem, pa tudi producentom, če že ne direktne izgube, vsaj izostanek vsakega dobička, dočim so režije tekle kakor običajno. Sedaj šele doživljamo prvo hoso po dolgem času, v kateri se skrivajo nekoliko boljši izgledi za trgovino. Hosa je nastala nekako na naših tleh, kajti zveze s svetovnim položajem so le rahle in brezpomembne. Vzroki hose so deloma v slabem dovozu blaga na trg radi slabih cest, bistvenejši pa v zadržanju producentov, ki niso voljni oddajati blaga po tako nizki ceni, kakršna je bila doslej v veljavi. Drug važen moment te hose je tudi kriza mlinske industrije zaradi zastajanja in kvarjenja krušnih mok in otrobov, ki je povzročilo velikanski porast cene za pšenično moko. Dočim je bilo začetkom preteklega tedna dobiti še ničlo — v kakem primeru — po 325 Din, je danes niti slabši mlini v Vojvodini ne dajo pod 250 Din. Pšenica, ki je bila začetkom tedna tudi še po 207.50 naprodaj, velja danes že 217.50 do 220. Koruza, času primerno suha, notira 110 do 114 bačka in sremska nakladalna postaja. Umetno sušeno blago pa je radi pomanjkanja ponudb poskočilo na 127.50 sremska postaja. V ostalih predmetih ni izprememb. Ponudbe v pšenici so nadalje zelo slabe, isto tako v pšenični moki ničli. Promet je srednji, ker je premalo ponudb, dočim bi bilo povpraševanja še precej.

Budimpešta. Tend. popuščajoča, prom. srednji. Pšenica marc 23.94, 24.12, zaklj. 24.11 24.12; maj 24.92—25.11, zaklj. 25.09—25.10; okt. 23.98 do 24.16, zaklj. 24.14 24.15. — Rž marc 14.51 14.68, zaklj. 14.64—14.65; okt. 16.54—55, zaklj. 16.54 do 55. — Koruza 14.75—14.87, zaklj. 14.86—87; julij 15.27—15.32, zaklj. 15.38—40; tranzit maj 14.25, zaklj. 14.25—30.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Sergij Winkelman:

Aleksander Črupov

Potem je mislil na Boga in pričel analizirati svoje dejanje. Skoraj pa se je zapletel tudi v filozofična premišljevanja Če sem storil krivico, ko sem hotel ubiti morilca mojega očeta, potem zagrešite vi, ki hočete obsoditi mene, stokrat večjo krivico. Zakaj smejo eni ubijati, drugi pa? Kajpada, samo tisti ima pravico ubijati, ki ima moč zato. Ubijanje je torej pravica močnejšega. Toda močnejši je čisto navaden morilec, če uporablja po krivem svojo moč. Zakaj moram ravno jaz vedno biti v grozi smrti. Ljubil sem Jeleno, in sedaj spričo smrti ljubim Ksenijo. Ksenija... O ti moj Bog!« Vroče solze so tekle po njegovih prstih. »Hotel bi živeti! Samo za voljo nje bi hotel živeti...«

Tako zelo je mislil na Ksenijo, da je njo zagrabil težak nemir. Z vsemi sredstvi je pospešila potovanje v London in dan po aretaciji Črupova sta prišla tja Ksenija in njen brat, niti najmanje sluteča, da je Vodomjerski že davno vedel za njujin prihod.

Komaj je vzel mladi knez sobe v hotelu. že je odšel na vroče prošnje Ksenije, da se sestane s Črupovim, ki ga je dosedaj osebno komaj poznal.

Ksenija je ostala sama v hotelu in že dopoldne jo je obiskal grof Vodomjerski. Ne malo se je začudila Ksenija, ko je imela v rokah grofovo vizitnico. V strašnem nemiru, ki jo je popadel, odkar je stopila na angleška tla, je bila vesela, da je vendar enkrat našla človeka, kateremu je mogla razodeti muke svojega srca.

Tako je zvedel Vodomjerski na svoje največje začudenje, da je Črupov zaročenec mlade kneginje in sedaj mu je bilo jasno, da je morala Črupova rešitev iz ječe izhajati samo od Kajakinovih. Izrazil je kneginji svoje sočustvovanje, a obenem ji je tudi brez ovinkov razložil vse nevarnosti, ki po njegovem mnenju obdajajo begunca. »Če je Črupov izdal nihilistično stranko, potem ga sigurno zadene smrt, pa naj živi v katerikoli deželi. Vsaka kršitev dolžnosti se kaznuje z brezobzirno strogostjo in izdaja le s smrtjo.«

Prvič v življenju pa je moral tudi Vodomjerski spoznati, da tudi največja premetenost diplomata ni tako močna, ko ganljiva obupanost mlade žene, ki ga je skoraj na kolenih prosila, da ji pomaga.

Poslovil se je ter skomignil z rameni. Silno težko da je, v tej zadevi kaj ukreniti. Vseeno pa je mogoče, da bi se z večjo denarno globo moglo nekaj doseči. Seveda pa bi se moral sam na nad vse previden način najprej informirati, ker bi drugače lahko sam padel pod oblast teh ljudi, s katerimi se nikakor ni šaliti. Majhen žarek upanja je tako Vodomjerski vseeno pustil kneginji.

Po neprespani noči je mučil Ksenijo drugi dan še večji nemir. Prvič se je bala, ker še ni dal Aljoša nobene vesti o sebi, nato pa se je že na vse zgodaj dal pri njej javiti neki mož, ki ji je izročil neko pismo in takoj nato zopet tajinstveno zginil, ne da bi čakal na odgovor.

Skoraj mrtva od strahu je čitala Ksenija grozno pismo:

»Aleksander Črupov bo prost, če s svojim podpisom na priloženem formularju prevzamete ti dve obveznosti:

1. Tistega dne, ko nastopite dedščino Vašega očeta, kneza Kajakina, nakažete revolucionarnemu osrednjemu odboru v Petrogradu

en milijon zlatih rubljev.

To vsoto morate ob smrti Vašega očeta na vsak način in takoj izplačati. Odposlanec komiteta bo prišel po denar.

2. Obvežete se, da boste o tej stvari popolnoma molčali.

P. S. V slučaju, da soglašate, potem se naprošate, da izpolnite formular do šeste ure zjutraj in ga osebno oddaste na navedeni naslov. Vsak poskus nas denuncirati bi povzročil Vašo smrt in takojšnjo usmrtitev Črupova.«

Koprneče je čakala Ksenija na svojega brata, toda Aljoše ni bilo. Sedaj, ko ga je v svoji onemoglosti še prav posebno potrebovala, ni dal od sebe nobenega življenjskega znaka. Tako je bolest njenega srca še povečala skrb za brata.

Na večer so odvedli Črupova iz njegove celice. Zavezali so mu zopet oči in ga vodili po dolgih hodnikih in skozi mnogo vrat po stopnicah navzgor. Potem so mu odvezali oči.

Videl je, da se že nahaja v dvorani podobnem prostoru, ki je bil poln ljudi. V ozadju sta bili na črnem katafalku dve goreči sveči. Med njima pa je bila mrtvaška glava. Za katafalkom so sedeli trije možje v črnih oblekah. Na obrazu so imeli krinke. Skoro grozno jih je bilo pogledati. Ob golih stenah je stala množica moških. Bili so to tipi, kakršnih je bilo večkrat videti na dvoru grofa Vodomjerskega. Suhi, bledi obrazi, mnogi so nosili očala, velika rožnata očala s črnimi lečami. Tudi nekaj žen je bilo in vkljub slabi svetlobi je spoznal Črupov Azijevno in čveterooglato, brutalno glavo Vronceva.

Svečana tišina je zavladala, ko so pripeljali ujetnika pred tajni tribunal. Mož za mrtvaško glavo se je vzdignil in prečital obtožnico proti izdajalcu Črupovu. Nato so vprašali Črupova če se čuti krivega.

Črupova postava se je vzravnala. Njegov bes in njegovo ogorčenje nad svojim izgubljenim življenjem je veljalo postopanju ž njim in pa možem, ki so si vzeli pravico, da ga sodijo.

Vzdignil je roko v zrak, da hoče govoriti in njegova kretnja je bila tako poveljujoča, da je nastopila največja tišina.

»Ne priznavam se krivega.« je dejal. Nobenega povoda nimam več, da bi se priznaval krivega pred vami, ki ste tu slišali sodišče. katerega pa ne morem več priznati, ker vsi živite v strahoviti zmoti. Rečem vam, prišel bo čas, ko boste v mučnem strahu svojo zločinsko zmoto spoznali, ko boste trpeli prav te muke, ki jih danes trpe drugi zavoljo vas. Vi vsi boste končali svoje življenje na prav isti način kakor ga danes zaukazujete drugim ali pa boste iz obupa izvršili samomor, ker ne boste mogli najti drugega izhoda. Prazen je vaš jaz, prazno je vaše življenje. Prišel bo čas, ko se boste enkrat pririnili tudi do moči, s pomočjo krutosti in podlosti in ti Vroncev, ki si mi posvetil v tajnosti društva, katere bistvo je v zločinu, ti Vrancev boš še vladal nad več ko 100 milijoni ljudi, toda ta tvoja vlada bo ena sama grozota.

Ne boste pa imeli moči zamisliti si do konca revolucije, ki jo hočete zažgati v svetu. Sama v sebi bo razpadla vsa ta vaša revolucija in vi boste sredi njenih razvalin umrli kot filozofi blaznosti.«

Tako je slikal Črupov z veliko zgovornostjo tem ljudem, ki jim je bila revolucija poklic, temno vizijo bodočih dogodkov, da je na vse močno vplival.

Vodomjerski je bil morda edini, ki je spoznal umetniško ženialnost Črupovo, toda ni mogel ustaviti poteka razprave.

Kot izdajalec je bil obsojen Črupov na smrt z obešanjem.

Z zaničljivim posmehom je sprejel Črupov obsodbo, potem so ga zopet odpeljali v njegovo podzemsko celico.

Sedaj pa je bilo tudi konec njegovega poguma. Skoraj blazen od bolečine se je sesedel. Vendar pa je še živela v njem tajna sila, ki se je vedno pojavila, kadar je bila njegova telesna pri koncu. Neizčrpljive energije njegovega duha so se zopet oglasile in s cinično resignacijo je spoznal. da je sedaj tik pred smrtjo njegova fantazija posebna bujna. Silno strogo so ga v začetku stražili. Straža je bila sicer zanj nevidna, toda njene korake je slišal noč in dan. Po njegovi obsodbi pa je straža izginila. »Samo en dan bo torej vse še trajalo,« si je mislil. Skušal je najti kak oster predmet ali vrv, toda ničesar ni bilo...

Premišljeval je o svojem življenju. Težke in turobne misli so mu prihajale in odhajale. Mislil je na svojo mater, ki je ni nikdar poznal. Tudi na svojega očeta se je le slabo spominjal. Tako mlad je še bil, ko je izgubil svoje starše. Potem se je s palcem in kazalcem zagrebil za vrat. Tu bo torej ležala vrv. Grozno čuvstvo mu je plezalo iz želodca navzgor v vrat, kakor da bi ga davili kremplji roparice in hoteli raztrgati njegovo srce. Že je bil krik na njegovem obrazu, toda v zadnjem hipu se je premagal in molčal. S poslednjim naporom je videl pred seboj obraz Ksenije. Solze so ga oblile, bolečine so popustile. Šel je s Ksenijo roko v roki po široki in zeleni pokrajini.

»Ksenija...« je dejal čisto glasno in razločno.

Ko pa je zaslišal svoj glas, se je prestrašil in vizija je izginila.

Zopet je začutil, kako veje v celico mrzel in vlažen zrak. Potipal je svoje ude, svojo glavo. Ah, saj je bil vendar ujet in v par urah bo obešen. Nakrat ga je popadla vroča želja, da bi pogledal skozi lino v prosto. Postaviti je moral stol na posteljo, potem se je še vzdignil navzgor k železni rešetki. Ni pa videl nič drugega ko samo meglo in zopet le meglo. V Rusiji so prileteli tički na okno, tu pa je bila samo majhna luknja in videla se je samo megla, nič solnca. Bilo je že zgodaj zjutraj. Nekje je bila ura štiri. Črupov jo je čisto jasno slišal in se zbudil iz nemirnega spanja, ko je zaslišal korake. Planil je pokonci. »Sedaj prihajajo. Torej ne bo več dolgo trajalo in mene ne bo več. Morda je potem res vsega konec, ali pa je Bog, h kateremu bi se mogel zateči. Tudi Kristus je bil zapuščen takrat, ko je visel na križu. On je še mnogo več trpel. Ravno je premišljeval, koliko več je trpel Kristus, ko so se vrata odprla in so vstopili trije možje. »Končno, končno,« si je dejal, »sedaj bo kmalu konec muke.«

Možje so gledali mimo njega. Nihče ni hotel govoriti z njim. Zavezali so mu oči. Zopet so ga peljali po mnogih hodnikih in stopnicah, toda gotovo nižje, kakor pa je ležala njegova celica. Šel je pokonci in nerazumljivo mu je bilo, da je šel celo čisto miren poleg svojih krvnikov. Potem so ga privedli v širok prostor. Zahteval je, da mu odvežejo oči. Malo so se obotavljali nato pa so mu izpolnili željo. Njegov pogled je padel takoj na oder, ki je bil postavljen v sredi dvorane. Nad njim je visela s stropa vrv. Čutil je, da je postalo njegovo čelo potno. Pogledal je v stran. Kopa ljudi je stala tu. Grof Vodomjerski. Azijevna in Vroncev so bili tudi med njimi. Nekdo je pričel govoriti. Ni pa več mogel razumeti smisla besed. Imel je samo eno misel: Ksenijo. S to besedo se je hotel posloviti iz velike komedije, ki ji pravijo življenje. Stopili so k njemu, mu razgalili vrat in mu potegnili srajco čez rame. Nato so ga odpeljali par korakov naprej. Bil je pred odrom. Takrat je pogledal Vodomjerskega, ki je skušal z naporom vseh sil obvladati sebe.

Ali je imel ta človek usmiljenje z njim? Grof je povesil oči, ko je čutil, da ga je Črupov pogledal. Azijevna je bila tik za njim. Njen pogled je bil nepremičen in z grozo je gledala v kandidata smrti. Njene roke so se krčevito zagreble v gube obleke

Črupov ni pustil Vodomjerskega iz oči. Bil je to zadnji grozni pogled. Nato je stopil na oder. Tedaj pa se je nekaj zganilo v orjaški grofovi postavi. Dvignil je roko in z glasnim glasom zapovedal ustaviti eksekucijo. Potem je stopil k Črupovu in dejal:

»Aleksander Črupov je odsedaj naprej prost vseh obveznosti do naše tajne družbe. Takoj se ga ima oprostiti!«

Črupov je mislil, da sanja. Šele polagoma je razumel, kaj se je zgodilo. Zopet so mu zavezali oči in ga vodili nazaj po hodnikih in stopnicah, dokler mu naenkrat ni zapihal nasproti svež zrak, zrak prostosti.

Snidenje s Ksenijo se je izvršilo brez besed v tihem razumevanju tajno porojene, a nepremagljive ljubezni, za katero sta se oba borila z vso silo. Tudi Aljoša in Vasilinko sta se že davno vrnila. Zaman sta poizvedovala za Črupovim. Ksenija ni niti z besedico omenila tajinstvenega povratka Črupova, ki ni niti sam vedel, komu se ima zahvaliti za svojo rešitev.

Teden dni kesneje je bila poroka mladega para v mali cerkvici kraja, v katerem je hotel najti Črupov po razburljivih petrograjskih dneh mir in zadovoljstvo. Ker nista imela oba mlada zakonca niti vseh papirjev, se je mogla poroka izvršiti le na višje povelje in vse je kazalo, da je imel pri vsem svoje prste vmes grof Vodomjerski.

Mlada zakonca sta se odpeljala v Pariz. Aljoša in Vasilinko pa sta prišla teden dni za njima, ker sta iskala sredstev, da omogočija Črupovu povratek v Rusijo.

Črupov bi sicer najraje imel, če se ne bi Ksenija nikdar več vrnila, toda imeli so obveznosti do starega kneza in za bodočnost mladih zakoncev je bilo to neobhodno potrebno.

Nazadnje se je odločil Aljoša, da odpotuje sam s Ksenijo v Petrograd. Le s težkim srcem se je ločil Črupov od mlade žene.

Ko sta prišla v Petrograd, ni hotela Ksenija prestopiti praga očetove hiše, dokler ni Aljoša starega kneza na vse pripravil. To se je drugi dan tudi v resnici zgodilo. Ko je Ivan Kajakin slišal, da se je njegova hči nastanila v hotelu, je bil besen. Prisilil je sina, da se je takoj z njim odpeljal v hotel. Pričakovati je bilo, da bo v hotelu zelo razburjen razgovor. Aljoša se je baš hotel s svojim očetom odpeljati, ko je bil nad vse nujno poklican k telefonu.

Samo to pa je rešilo mladega kneza. Kajakin se je sam odpeljal in je bil na potu k svoji hčerki, komaj pet sto korakov pred hotelom svoje hčerke raztrgan od bombe.

Grof Vodomjerski je bil tisti, ki je poklical Aljošo k telefonu...

Konec.

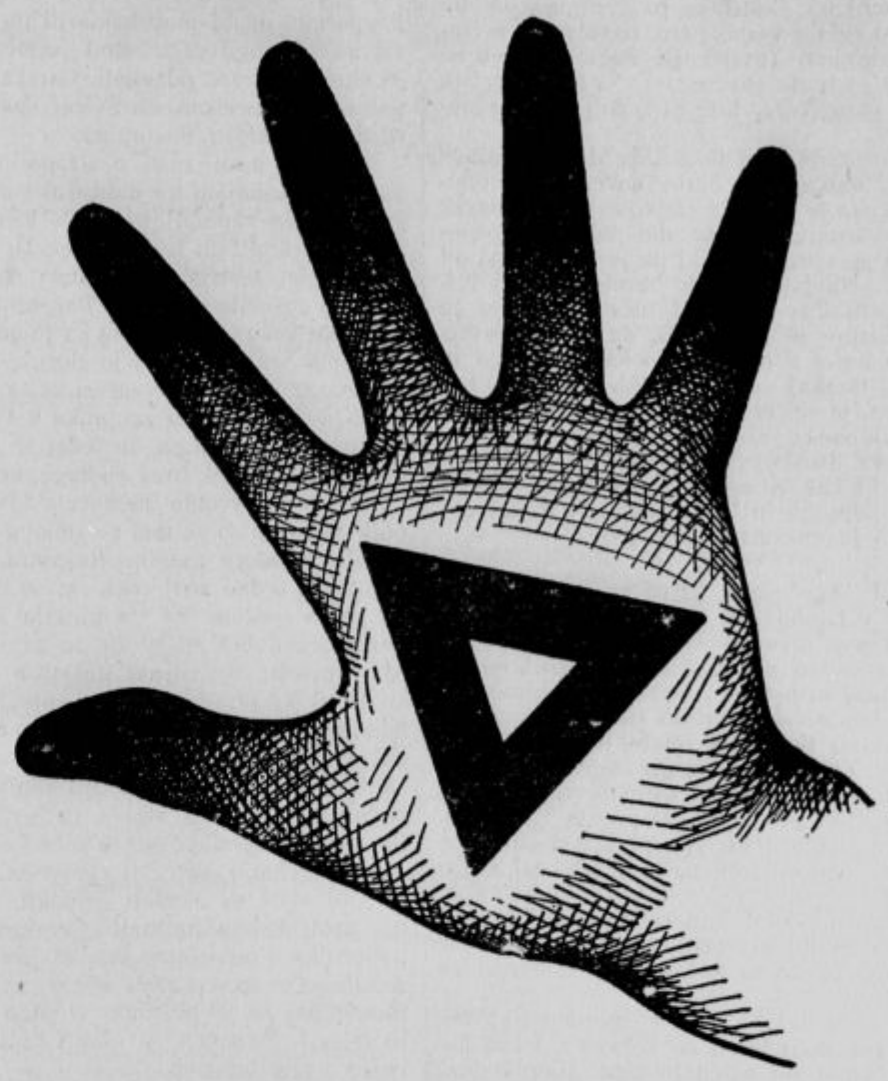

VIM SNAŽI VSE

Gospodarska zveza
v Ljubljani
ima stalno na zalogi:
Deželne pridelke -- žito -- mlevske izdelke -- sadje -- špecerijsko in kolonijalno blago -- južno sadje -- mesne izdelke -- seno -- slamo -- kmetijske stroje in orodje - umetna gnojila - cement -- premog itd

Kako Škot štedi

Zapravljivost je, kakor znano, slabost ljudi, ki nimajo denarja. Petičen človek trikrat obrne dinar, ki bi ga imel izdati; nazadnje pa ga spravi nazaj v žep. O prebivalcih v Aberdeenu na Škotskem pa gre glas, da delajo tako celo z vsako paro, to se pravi z vsakim pennyjem (najmanjši angleški srebrni denar: 1/240 funta sterlingov). Na njihov račun krožijo mnogotere, bolj ali manj pikre zgodbice.

Nekega dne je našel Aberdeenec James v enem tamkajšnjih barov novec za tri pennyje. James je majal z glavo, ogledoval novec od vseh strani, nato pa dal poklicati gospodarja in ga vprašal: »Kaj pa je to, Jimmy, od kdaj pa prihajajo v tvojo beznico odlični tujci?« Gostilničar ni vedel ničesar. Ko se je pa na lastne oči prepričal, da je bil novec, ki se je našel v njegovem lokalu in ki ga je bil torej tamkaj nekdo izgubil, pristen in nepotvorjen, je šel in je na vrata svoje žganjarne obesil listek: »Shajališče odlične inozemske veseljaške družbe!«

Da bi kak Aberdeenec na lepem izgubil cele tri pennyje in bi se zanje ne brigal dalje — to je enostavno nemogoče.

* * *

Neki Aberdeenec, ki so ga bili prijatelji povabili v London, se je vrnil ves pordel domov. »James,« so ga v skrbeh vprašali prijatelji, »nič kaj pravi se nam ne zdiš — ali se ti je kaj pripetilo?« — »Oh,« je jezno odgovoril James, »strašansko sem se moral jeziti. Kakšne tepce pa imate pri podzemski železnici? To budalo — sprevodnik se je drznil zijati vame, kakor da ne bi imel voznega listka!« — »No« — so mirili prijatelji Jamesa iz Aberdeena — »nič ne maraj; sicer si pa možakarju gotovo tudi pošteno povedal svoje mnenje!«

»Jaz?« je dejal James. »Niti zinil nisem. Še na misel mi ni prišlo! Ampak tako sem zijal vanj, kakor da bi vozni listek v resnici imel.«

Ko se je James vrnil v Aberdeen, so vsi njegovi prijatelji hiteli na kolodvor, da si takoj na lastne oči ogledajo tega Aberdeenca, ki je čisto zdrav in pri polni pameti napravil nezaslišano neumnost, da je svoj dopust preživel v dragem Londonu. Kar naravnost so ga vprašali, kako je vendar mogel kot pristen Aberdeenec storiti kaj takega. »Ej,« je rekel James, »slabo me poznate, če mislite, da zapravljam. Moji tamkajšnji prijatelji so me seveda od kraja do konca z vsem vzdržali. Drugače, kaj pa, nikoli ne bi bil šel tja.« — »Dobra misel,« je rekel Jimmy, »na ta način torej nisi tamkaj ničesar zapravil?« — »Kako da ne?« ga je pikro zavrnil James. »Ali nisem tamkaj zapravil dopusta?«

* * *

Nekega Aberdeenca je v Newyorku presenetila svetovna vojna. »Ubogi Joe,« so mu rekli. »Kako boš sedaj, saj imaš vendar ženo doma. Ali se boš peljal domov?« — »Domov da bi se peljal?« je ogorčeno dejal neprostovoljni slamnati vdovec. »Tak norec vendar nisem, da bi tvegal sedaj vožnjo preko oceana, ki je ves zasvinjan po teh prekletih podmorskih čolnih. Ampak,« je važno dodal, »pisal sem svoji ženi, naj pride semkaj.«

Da, posebno viteški nasproti ženskam Aberdeenci niso, kar priča tudi naslednji slučaj. Nekega dne so se pojavili po mestnih vogalih ogromni plakati: »Jenny, svetovno znana umetnica v stradanju, dospe prihodnji ponedeljek v Aberdeen!« Jenny je tudi res prišla, se dala zapreti v zapečateno stekleno krsto in je ležala v njej kakor mrtva do nedelje, kateri dan se je imela proti vstopnini slovesno zbuditi. Odveč bi bilo posebej omenjati, da je vzbudila Jenny v Aberdeenu, kjer nimajo ravno preobilice umetniških prireditev, nemalo senzacijo. S tem pa seveda še davno ni rečeno, da bi bila dosegla Jenny s svojim nastopom kak gmoten uspeh. Ker je znašala vstopnina petdeset pennyjev, je ostala dvorana ves teden prazna in umetnica je zato v nedeljo zelo slabe volje vstala iz svoje steklene krste. Vstopnice so ji ostale skoraj nedotaknjene. Zato pa je vsekakor dobila sto ženitnih ponudb od aberdeenskih samcev, ki so si rekli: »Glej — glej, tu je enkrat ženska, ki zdrži osem dni brez novega klobuka!«

* * *

Lahko si je misliti, da v Aberdeenu tudi roditeljska čustva niso izvzela izpod gospodstva neomejene štedljivosti. Če prosi otrok očeta za en penny, da si kupi sladoleda, potem mu pripoveduje do smrti prestrašeni oče toliko časa zgodbe o strahovih, dokler malega Jacka ali Charlyja od groze ne stresa mraz. »Vidiš,« mu pravi oče in si mane roke, »sedaj ti je hladno! Več bi tudi z najlepšim sladoledom ne dosegel — pri tem pa smo si prihranili en penny!«

V Aberdeenu imajo reko, ki daje aberdeenski mladini krasno priliko za kopanje. Tu imajo tudi plavalno šolo. Nekega dne je padel tu ljubki mali Joe v vodo in izginil na dno. Med gledalci se je našel nekdo, ki je v plemenitem zanosu vrgel s sebe obleko in skočil v reko. Našel je malčka, ga nesel na suho in slovesno izročil staršem. »Tak vi ste torej rešili življenje našemu ljubemu sinčku?« de rešitelju dečkova mati. »Da, gospa!« ponosno odvrne rešitelj. »Potem pa bodite tako dobri« — pravi aberdeenska mamica — »in skočite še enkrat v vodo, da mi prinesete še Joejevo čepico!«

Ob neki drugi priliki je padel v vodo neki drug deček in njegov oče je v prvem strahu obljubil tistemu, ki dečka reši, cel funt sterlingov. Seveda se je takoj našel nekdo, ki je skočil v vodo in dečka rešil. Vendar je bil mali požrl že veliko vode in zdravnik je imel trdo delo, predno ga je spravil k sebi. V tem pa se je zglasil rešitelj pri očetu zaradi obljubljenega funta. Oče je nagubančil čelo in rekel: »Pri najboljši volji vam za vašo ljubeznivost ne morem dati celega funta, marveč le pol. Saj sami vidite, da je fant napol mrtev!«

Da, v Aberdeenu se mora tudi ljubezen pokoriti vseobčemu zakonu štedljivosti. Neki Aberdeenec se je tako nezaslišano zaljubil, da je svoji izvoljenki brzojavno ponudil ženitev. Nato je ves dan čakal na pošti na odgovor. Toda ure so minevale, prišel je večer in urad so zaprli — odgovora pa ni bilo. Tedaj je fant ves srečen hitel domov k materi in jo objel, rekoč: »Sedaj sem prepričan, da bo Jana prava žena zame. Ni mi še odgovorila, ker čaka na cenejšo nočno pristojbino za brzojavke!«

Tako je tudi bilo in Jana in James sta postala res zelo srečen zakonski par. O prvem božiču je šla Jana kupovat za praznike prešičevo glavo. Dolgo je izbirala pri mesarju med zaklanimi prešiči; slednjič je izbrala in dejala mesarju: »A prosim, odrežite glavo kolikor mogoče blizu repa!«

Ko sta James in Jana praznovala srebrno poroko, je James ganjen objel svojo ženo in ji rekel: »Lahko mi verjameš, Jana, če bo tudi kateri od naju preje umrl nego drugi — pozabil te nikdar ne bom!«

Ob zatonu carske Rusije

Vzgojitelj carja, Švicar Gilliard, je bil drugi, ki je nastopil proti Rasputinu. Večkrat je skušal Gilliard spraviti pogovor na Rasputina, da bi mogel udariti po njem, toda vsi so se izogibali takemu pogovoru in zato je moral Gilliard odnehati. Carska rodbina je pač bila prepričana, da Švicar sploh ne more razumeti svetosti Rasputina.

Vedno nove vesti o Rasputinovih škandalih so prihajale na dan. Tako so trdili, da je Rasputin zapeljal pestunjo Višnjakovo, ki je baje o tem tudi tožila carici. Ta pa nikakor ni verjela, temveč Višnjakovo celo ukorila. Nato so govorili, da je bil Rasputin že v Sibiriji znan kot razuzdanec in da je od tega dobil tudi ime »rasputin«, to je človek, ki je zašel s pravega pota. Ko je carica za ta očitek zvedela, je tajno poslala zaupnika v Pokrovskoje, rojstno vas Rasputina. In tedaj se je izkazalo, da je bil ta očitek brez podlage, ker se je vas Pokrovskoje prvotno imenovala »Padkino razpotje« in zato so se tam že stoletja dolgo imenovale nekatere rodbine Rasputin.

Toda vedno novi očitki so se kopičili. Tako se je zvedelo, da sta postala Rasputin in Badmajev dobra prijatelja in zato se je pričelo govoriti, da zdravi Rasputin carjevića s sredstvi, ki jih dobi v Badmajevi tibetanski lekarni. Nekateri dvorjaniki pa so celo vedeli povedati, da Badmajev sproti obvešča Rasputina o carjevičevi bolezni. Kakor hitro se boljša zdravstveno stanje carjevića, prihaja Rasputin v Carsko Selo in tako se zdi, kakor da je Rasputin ozdravil carjevića.

Nekateri so skušali pridobiti za kampanjo proti Rasputinu tudi glavnega carjevega pobočnika Frederiksa, kar se jim pa ni posrečilo. Če so vprašali njega za mnenje o Rasputina, se je ta samo vljudno nasmehnil in izjavil, da sploh še nikoli ni nič slišal o možu s tem imenom.

Od drugih carjevih pobočnikov je skušal samo admiral Nitov nastopiti proti Rasputinu, ki je njega v surovostih še prekašal. Ko pa je bil car vsled neke njegove neprijazne opazke o Rasputinu nejevoljen, se je Nitov takoj sprijaznil z Rasputinom. Še enkrat pozneje je skušal nastopiti Nitov proti Rasputinu, toda popolnoma neuspešno. Od ostalih pobočnikov pa se ni nihče niti upal misliti, da bi nastopil proti vplivnemu Rasputinu. Sablin, Loman, knez Putjatin, Malcev in vsi brez izjeme so se sicer zelo jezili nad Rasputinom in njegovim vedno večjim vplivom, toda baš vsled tega so bili z Rasputinom nad vse prijazni. Zlasti sta se prikupila Rasputinu Malcev in Loman, ki sta postala prava »postillona« med carjem in Rasputinom.

Rasputinov nastop na dvoru pa so dobro opazili tudi vsi petrograjski saloni, ki so se sedaj trudili, da pridobe Rasputina za sebe. Zlasti Burdakov je takoj opazil, da se je po Rasputinovem nastopu situacija spremenila in da zveza s komornimi slugami in pobočniki ne zadostuje več. In kakšno veselje je zavladalo v teh salonih, ko so zvedeli, da je Rasputin dostopen za podkupnine, da ljubi provizije, še bolj pa dobro vino in lepe žene. V tem oziru so znali Rasputinu posebej dobro postreči v salonu baronice Rosen in njene prijateljice lepe kneginje Dolgoruki. In dejansko je Rasputin najrajše obiskoval ta salon. Prav posebno veselje nad Rasputinovim uspehom na dvoru pa je vladalo v salonu grofa Ignatijeva. Saj so pravi ruski možje priporočili Rasputina in iz tega slovanskega salona se je začela zmagovita Rasputinova pot.

Med tem pa so nehali Rasputinovi obiski v carski palači. Večne govorice o Rasputinovih razuzdanostih so napotile carja, da je te obiske ustavil. Zdelo se mu je vendar boljše, če se z Rasputinom sestane raje na nevtralnih tleh. Za sestanke pa je bila zlasti primerna hiša Ane Virubove, ki je bila v bližini carske palače. In v tej hiši so se sedaj tudi vršili sestanki na največje veselje Virubove, ki je trdno verovala v Rasputina, ki da je poslan od neba, da ščiti carsko rodbino.

Carica je nato izrekla željo, da bi rada spoznala Rasputinovo rodbino. Želja ji je bila seveda takoj izpolnjena. Rasputinova hčerka Matijona je opisala ta prvi sestanek takole:

»Pripeljale smo se v dvorni ekipaži v Carsko Selo. Spominjam se, da sem se vsa tresla od razburjenja, ko sem vstopila v hišo gospe Virubove. Carice še ni bilo. Vsedle smo se na mehko zofo. Soba je bila udobno opremljena. Povsodi so bile police z neštetimi kipci in drobnimi stvarmi. Na stenah pa so visele fotografije in bakrorezi.

Nakrat je pozvonilo in kmalu nato smo slišali šumenje damskih oblek. Berčik, najljubši lakaj gospe Virubove, je odprl vrata in vstopila je carica, spremljana od svojih hčera. Pozdravila nas je z dobrohotnim nasmehom, me smo ji spoštljivo poljubile roko, nato se je vsedla in pozvala še nas, da sedemo.

Velike kneginje so obstopile mene in Varjo in nas pričele spraševati ko za stavo.

»Kako stara si? Kaj delaš? Kako ti gre v šoli?« so spraševale in pri tem tako hitro govorile, da je moja sestra odgovarjala na vprašanja le s težavo.

Carica se je pogovarjala z mojo materjo. Pogledala me je s svojimi lepimi, neizmerno žalostnimi očmi. Imela sem nejasen občutek, da moram z njo govoriti in zato sem zbrala ves svoj pogum in jo vprašala:

»Mama« (rekle smo carici mama, ker je bila za nas mati vse Rusije), »prosim, povejte mi, ali imate dosti slug?«

Smeje je odgovorila carica:

»Seveda, moja dušica.«

Ti sestanki so se še večkrat ponovili in skoraj je nastalo pravo prijateljstvo med Rasputinovimi otroci in velikimi kneginjami.

Med tem se je moral Rasputin boriti s svojimi nasprotniki med čudodelci. Badmajev, kot pameten človek, se je takoj pridružil Rasputinu in postal njegov pristaš. Tudi Ivan Kronštatski ni mogel nastopiti proti Rasputinu, saj je bil on tisti, ki ga je v Petrogradu javno blagoslovil in proglasil kot svetega moža. Zato pa so vsi ti manjši »svetci« in »čudodelci« tem bolj sovražili Rasputina. Mitja Koljška je padal iz ene besnosti v drugo, toda vse to mu ni nič pomagalo in proti Rasputinu je izgubil bitko, ko vsi drugi njegovi tovariši. Samo tisti, ki so si pridobili Rasputinovo naklonjenost, so obstali, vsi drugi so se morali umakniti sibirskemu kmetu.

*

Več let je trajalo, predno se je tudi na zunaj opazila Rasputinova moč. Rasputin je čutil, da njegov vpliv na dvoru še ni dovolj utrjen in zato je previdno pazil na to, da ne bi vzbujal preveč pozornosti. Polagoma pa se je začel, čim bolj je rasel njegov vpliv, vmešavati tudi v državne posle.

Ko je bilo leta 1911. izpraznjeno škofovsko mesto v Tobolsku, se je posrečilo Rasputinu pregovoriti carja, da je kljub protestu sinoda imenoval za škofa neizobraženega meniha Varnavo. Predno je postal Varnavo menih, je bil čisto navaden vrtnarski pomočnik. Že od preje je bil Rasputin njegov prijatelj in sedaj se mu je nudila prilika, da prav imenitno razjezi z Varnavovim imenovanjem učeno višjo duhovščino. Te Rasputin nikdar ni mogel trpeti, ker je pač Rasputin vedno čutil, da mu manjka njih učenosti iz knjig. Zato se je naravnost naslajal, da je s tem imenovanjem tako zelo ponižal višjo duhovščino.

Ni se pa s tem svojim korakom samo zameril višji duhovščini, temveč tudi »pravim ruskim ljudem«, ker je tudi z vso ostrostjo nastopil proti njih političnim namenom. Pri vsaki priliki je govoril, da morajo vladarja spoštovati in ljubiti samo najnižji sloji, ker oni so narod, oni so sila države. Podobno so sicer govorili tudi »pravi ruski ljudje«, toda njim je bila vse to le fraza. Rasputin kot pravi kmet pa je v to trdno veroval. Ko se je nekod v krogih pravih ruskih ljudi trdilo, da je priprosto ljudstvo nerazumljivo, je Rasputin naravnost pobesnel in pričel govoriti:

»Če je to res, potem so tega krivi samo oni ljudje, ki drže ljudstvo na umeten način v nevednosti. Samo poglejte, kako je na deželi! Ni niti bolnic, niti šol, zato pa žganjarn brez števila. Mnogo bolje bi storili, predno valite vso krivdo na priprosto ljudstvo in na žide, da bi pomedli pred lastnim pragom. Pezdir v očeh brata pač vidite, ne pa bruna v lastnih!«

Tako in slično je govoril Rasputin pri mnogih prilikah in se naravno silno zameril reakcionarni kliki. Z vsem svojim vplivom je pričela ta delovati proti njemu in Rasputinova pozicija se je začela majati. Ali Rasputin je bil prebrisan in je skoraj nato odkril lek, ki naj zopet utrdi njegovo stališče. Vzel je popotno palico in pričel romanje v svete kraje pravoslavja, v Kijev, Carigrad in Jeruzalem. Svoje romanje pa je utemeljil s tem, da ni več dos satanovim izkušnjavam in da se mora z molitvijo na svetih krajih utrditi. Obenem pa ga naj romanje očisti njegovih grehov.

Ta njegov sklep je še povečal njegov ugled pri carici, ki je videla v tem njegovem romanju jasen dokaz, da je Rasputin v resnici pobožen mož. Kakor so sprejeli priprosti kmetje v Pokrovskojem Rasputina po njegovem prvem romanju kot čisto spokorjenega grešnika, ki so mu odpuščeni vsi grehi, tako je bila tudi carica prepričana, da bo romanje v svete kraje Rasputina docela očistilo vseh napak in zablod. Bolj ko kdaj prej je bil sedaj za njo Rasputin svet mož.

Ko so se na dvoru zvedele prve vesti o razuzdanem življenju Rasputina, ni carica tem vestem verjela, pa čeprav so bile nekatere podkrepljene s tehtnimi dokazi. Če se ji je reklo, da je Rasputin poljubil to ali ono ženo, potem so bili po mnenju carice ti poljubi nedolžni in prav takšni, ko poljubi starišev. Če pa se je govorilo o orgijah, potem je bila carica prepričana, da so bile te samo izkušnjave hudiča, ki pa jih bo Rasputin gotovo premagal. Če pa se je reklo še kaj več, potem je bila carica prepričana, da so vse te vesti samo plod zavisti in zato skozi in skozi neresnične.

Kmalu pa je dobil Rasputin novega silnega nasprotnika. Bil je to ministrski predsednik Kokovcev. Že njegov prednik Stolipin je hotel nastopiti proti Rasputinu, temu »nadležnemu kmetavzu«. Ker pa je videl, da je car njegova namigavanja sprejel zelo neljubo, je pustil Rasputina na miru. Kokovcev pa je Rasputina skoraj osebno sovražil in zato ga je hotel na vsak način spraviti iz prestolice. Najprej je skušal to doseči zlepa. Poklicati je dal Rasputina in mu ponudil 200.000 rubljev, če zapusti Petrograd. Na njegovo največje začudenje pa je Rasputin denar odklonil in dejal, da je pripravljen oditi iz Petrograda, če želi to »papa«, da pa se ne pusti podkupiti.

Kokovcev vsled tega odgovora še bolj razjarjen, se je obrnil naravnost na carja in mu skušal dopovedati, da je Rasputin čisto navaden pustolovec, proti kateremu je vse javno mnenje. Car pa je prekinil Kokovceva z zaničljivim zamahom roke in vprašal smeje: »Vi torej polagate važnost na to, kar pišejo časopisi?«

»Da, Veličanstvo«, je odgovoril ministrski predsednik. »Jaz upoštevam časopise, zlasti kadar pišejo o carju. V tem primeru pa celo najbolj lojalni časopisi objavljajo ostre kritike.«

Car pa je naredil dolgočasen obraz in dejal: »Ti kritiki so idioti. Jaz poznam Rasputina.«

Kokovcev je bil sicer v zadregi, vseeno pa se je upal še enkrat apelirati na carja, da v interesu dinastije dovoli odstraniti Rasputina iz prestolice. Nazadnje je vendarle car privolil in dejal v ledenem tonu: »Sam mu bom dejal, da se naj odpelje in da se naj več ne vrne.«

V resnici je tudi car zaprosil Rasputina na najbolj prizanesljiv način, da naj odide za nekaj časa iz prestolice. Rasputin se ni pustil dolgo prositi in se je takoj pripravil na odhod. Pri slovesu pa je dejal carju in carici:

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Križaljka

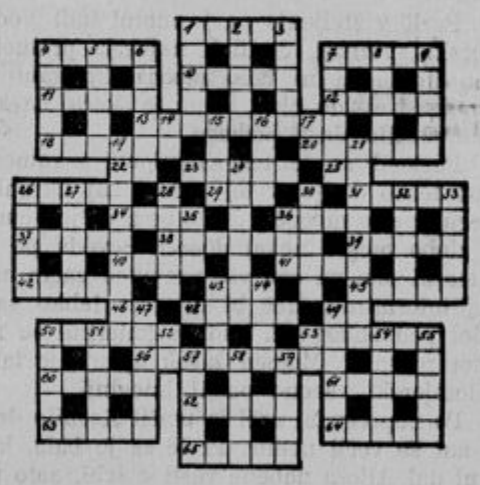

Številke pomenijo: Vodoravno: 1 pokrivalo, 4 parfum in zdravilo, 7 stara mera, 10 del njive, 11 mišljenje, 12 glagolova oblika, 13 kmetova potrebščina, 18 nočna tica, 20 duševna lastnost, 22 predlog, 23 izvor oguja, 25 zlato (francosko), 26 tiči gnoj, 29 pod, 31 zemeljska ožina, 34 opica, 36 morska ožina v severni Evropi, 37 vrsta vina, 38 debelokožec, 39 indijski vladar, 40 del roke, 41 kraj v Savinski dolini, 42 pravni naslednik, 43 slab film, 45 igra, 46 nota, 48 droben pesek, 49 oziral. zaimek, 50 orjak grškega bajeslovja, 53 učen mož, 56 godbeni instrument, 60 gibalo, 61 amerikanski debelokožec, 62 škodljiv žužek, 63 del hiše, 64 ruski kmet, 65 mednarodno igrišče.

Navpično: 1 močvirnat kraj, 2 del trte, 3 vrsta vina, 4 samozavest, 5 vladarsko znamenje, 6 francoski plemič, 7 del rastline, 8 majhen tat, 9 rimski zgodovinar, 14 kratica pri podpisih, 15 vesel dan, 16 vrsta denarja, 17 predlog, 19 glasbeni instrument, 21 se bavi z računstvom, 24 čistilno sredstvo, 26 sad, 27 harmonična zveza več glasov, 28 drobtina, 30 nemaren človek, 32 žival mačjega rodu, 33 namišljen bog, 35 gozdna tica, 36 babilonsko božanstvo, 43 tropična rastlina, 44 izredno sodišče, 47 grški modrijan, 49 obleka, 50 začimba, 51 žensko ime, 52 predlog, 53 pritrdilna členica, 54 fantovska navada, 55 ustanovitelj ruske države, 57 pripadnik pastirskega naroda, 58 del obleke, 59 moško ime.

Za pravilno rešitev razpisujemo dve nagradi:
1. Gregorčič Simon: Poezije, I. zvezek.
2. Levstik Fran: Poezije.

REŠITEV ZADNJE KRIŽALJKE.

Vodoravno: 1 žrd, 4 Marmont, 10 aga, 13 emir, 15 rjuha, 16 osat, 17 Pavel, 19 Ala, 20 Istra, 21 na, 22 in 24 kv (kvintal), 25 re, 27 notar, 30 elita, 33 la, 35 sejalnica, 36 ka (kalij), 37 gnu, 39 res, 40 Aca, 41 ton, 42 Etna, 43 cepé, 44 boa, 45 MDr (medicine doktor), 47 tla, 49 Krf, 50 rn, 51 Kunigunda, 53 a. a. (ad acta), 54 režim, 55 liana, 57 to, 58 lk, 60 kn, 61 rž, 63 dežek, 65 luk, 67 angel, 70 eter, 71 cenik, 73 kolo, 74 lsk, 75 ekvator, 76 sok.

Navpično: 1 žep, 2 rman, 3 divan, 5 ar, 6 rja, 7 mula, 8 oha!, 9 na, 10 astra, 11 gare, 12 ata, 14 re, 16 os, 18 liter, 20 Ivica, 23 najezdnik, 24 klicalnik, 26 algebra, 28 os, 29 ras, 30 ena, 31 ta, 32 kanelas, 34 Anton, 36 kopra, 38 Una, 41 tek, 45 mužik, 46 Rim, 47 tul, 48 Adana, 51 ke, 52 an 54 Rožek, 56 Argos, 57 teta, 59 kuna, 62 želo, 63 del, 64 er, 65 lev, 66 kit, 68 n. k. (novoknjiževni), 69 lok, 71 c. k., 72 ko.

Pravilnih rešitev smo prejeli 52; za nagrado sta izžrebana:

Josip Novak, viš šol nadz v p. (Pregelj: Zgodbe zdravnika Muznika).

Viktor Nachtigall, Ljubljana (Sienkiewicz: Jernač Zmagovač).

Ljudje pri radiu

Intervjuvati je lepo, na ta način se vsaj zve, kako kdo o čem misli. Ta reč pride potem v javnost, ljudje se zanimajo, bero in lepo se jim zdi, da ta pa ta o tej in tej stvari tako misli. Ali pa narobe: grdo se jim zdi, da ta in ta o tej pa tej stvari tako (!) misli. Intervjuvati je lepo, ampak ni lahko. Če bi recimo intervjuval kdo ljudi, kaj mislijo o letošnjem čvičku, bi to šlo lažje, vsakdo ti pove svoje mnenje. Pa pojdi sedaj intervjuvat ljudi o radiu. Misliš, da boš kaj izvlekel iz njih, če uganejo tvoj namen? Še dolgo nič. Zgodilo se ti je tako, kakor meni, ko sem prišel tako nerodno. Zato sem pa hitro nehal, zakaj skušnja me je naučila previdnosti. Še slutiti ne sme nihče, da boš »dal« to, kar povedo, v časopise. Sicer se režejo takole iz zadrege: »Ah, veš, prav nič ti ne morem povedati. Ne vem, kaj bi rekel? Se ne spoznam dosti na aparat. Pojdi no k temu in temu, da ti bo natančno povedal!« Čuden strah imajo naši ljudje pred javnostjo. Kljub zagotovilu, da njihova imena ne bodo nikjer omenjena, vseeno se te zboje.

Treba je drugače. Zasebni pogovori, v teh se človek izda in pošten amater tudi. Zato le s prijateljsko besedo k njemu, kakor, da se te ves svet tiče bolj, kakor pa njegov radio in le ker ne veš kaj drugega povedati, pričneš razgovor o tej kočljivi reči. In če bo kdo uganil v teh razgovorih samega sebe, naj se torej ne ustraši.

Prvi študent.

Sin premožnih ljudi. Manire zelo površne, domače. Fant ve, da doma nekaj pomeni, hoče veljati še drugod:

»Hm, z radijem je pa tako: je pa ni. Koliko jeze mi povzroča!«

»Zakaj ga pa imaš, če ti povzroča jezo?«

»Zaradi ‚heca' in pa, ker mi je všeč. Ravno prav zabijem z njim čas. Imam trielektronski aparat, ‚Stari' (to je namreč njegov oče) mi ga je obljubil, če napravim maturo. ‚Cepnil' sem res, v francoščini, ampak aparatek imam le. Samo danes ne bo nič z njim. Kar žre me, tako neumnost sem napravil.«

»?«

»No, pride k meni bratranec in potoži, da so mu vse elektronke pokvarjene. Posodim mu svoje. Sedaj sem se pa spomnil, da so njegove pokvarjene elektronke navidez prav take, kakor moje. Gotovo bo moje obdržal, svoje mi pa vrnil. Zakaj jih nisem zaznamoval!«

»In kako ti je program všeč?«

»Misliš Ljubljano? Kadar oddaja kako ‚fletno' muziko, že poslušam ali pa kadar je kaj zabavnega. Če pa ni tega, pa poiščem kaj drugega! Moj Ingelen je izvrsten. Najboljša firma, boljši kakor Kapsch, Radione in drugi!«

To, da ta študent hvali svojo znamko, ni samo njegova lastnost. Lastnikom »Radionov« se zde ti najboljši, lastnikom »Kapschev« »Kapschi« itd. Vsak je zaljubljen v svoj aparat.

Drugi študent.

Ni tak bogatinec, kakor prvi, revež pa tudi ne. »Dobro« instrukcijo ima. Preživlja se sam.

»A, radio! Sedaj imam detektor, na jesen morda, če dobim še eno, že obljubljeno mi instrukcijo, si kupim aparat. Le škoda, da se pripravljam na izpit in zvečer ne morem poslušati vsega programa. Na francoski tečaj pa pazim. To mi zna priti še prav. Čakaj, nekaj me je zadnjič silno zanimalo: Pregled novih knjig v lanskem letu! Moj detektor krasno funkcionira!«

Stisnil sem roko in sem šel.

Trgovka.

Prijetna v razgovoru. Postreže gosta z likerjem. Dobrodušna in klepetava:

»Ah, veste, kupili smo radio, bodo otroci imeli veselje. Tam le je, na omarici. Sedaj ga poslušamo vsak večer, poprej smo pa bili en dan na teden brez njega, naš Franci je rekel, da se mora polniti akumulator. Sedaj je pa kar na elektriko (dobra žena je mislila priključek na tok): ni ga treba nič polniti. E seveda, mladi bi vedno najraje samo plesali, jaz sem pa vedno huda in se kregam z njimi, ko iščejo samo take postaje z veselo muziko. Meni je Ljubljana še najboljši povšeči, posebno kadar zaigrajo ali pa zapojo kako narodno.«

Gospod oficijal.

»Naročnino sem plačal za pol leta naprej. Imam vsaj mir. Nerodno je, da ne smem postaviti visoke antene, hišna gospodinja ne pusti. Pa je tudi sobna ntena dobra. Z ženo presediva največ večerov pri radiu. Človek vsaj prihrani. Dokler nismo imeli radia, je žena vedno silila kam ven.« (Silil je pravzaprav on, samo pove ne tako.) »No, sedaj pa ostanejo tisti kovači za kino ali za kavarno doma. Splača se radio. Samo učenih predavanj ne maram v radiu. Najbolj me zanima zadnji del programa: poročila. Da, da, saj je prav, če je človek vedno točno informiran.«

Gospa oficijalova:

»Samo včasih rad malo zadremlješ pri muziki. Povej še to gospodu!«

Ravnatelj d. z o. z.

»No, semintja se radio za spremembo kar prav prileže. Človek hoče kam ven, pa se mu ne ljubi preoblačiti, največkrat še obrit ni — delo človeka res kar podivja — kdo bo vedno tičal v trdem ovratniku in v naškrobljeni srajci! Lepo se človek doma obleče v pižamo, sezuje čevlje in obuje šlape, pa ti lepo mine večer. Samo to je nerodno, da moram vedno imeti koga pri roki, ki zna ravnati z aparatom. Sam sem za to preveč neroden. Najbolj sem vesel, kadar je kako predavanje iz zgodovine ali kako kje drugje žive. Muzika se tudi prileže, človek pri njej kar pozabi misliti. Borznih poročil ne poslušam. Te mi že poprej banka pove.«

Delavec.

Ni pravi delavec. Delovodja je in to vedno s ponosom poudarja:

»Ali so že znašli tak detektor na štiri slušalke? Moj ima samo dve. Pa smo štirje pri nas doma. Opoldne ne poslušam nikoli. Takrat se malo vležem in nočem nič slišati in nič videti. Moja žena ima pa delo v kuhinji, zato poslušata otroka. Zvečer sta tudi ona dva najprej na vrsti, jaz pa pozneje primem za slušalko in šele, ko sta otroka v postelji, potem pa še žena. Njej ni toliko za radio. Delavske ure, to so pametna reč. Sem zadnjič poslušal. Le kako to narede, da napeljejo radio tako daleč iz tovarn? Da, tistega inženirja, ki je zadnjič govoril, poznam. Ampak petje je pa le nad vse vredno. Kaj pravite, koliko bi pa veljal majhen aparat na štiri slušalke? Saj ni tako drago?!«

Strojepiska.

Mlajša, šele začetnica. O radiu ni natančno poučena, o vsem sveta pa le malo:

»Pri nas imamo radio na več kot petsto metrov dolge valove. Čudno je, da pravijo radiu, da je brezžičen, ko je treba vendar toliko žic. Kupletom se pa mora človek res smejati. Ampak, kaj pa po radiu vedno tako drdra, pa prav takrat, kadar je najlepša godba? Tramvaj pravite, res? Če se ne špasate? Kaj bo res pel en zamorec v radiu? Kako se pa to spozna? Ampak kako lep glas je imel zadnjič tisti, ki je pel, tako, kot da bi opero poslušala. Kako mu je že ime temu pevcu? Spomnite me!«

»Betteto, Kovač, Zupan...?«

»Ah, ne, ne, teh ne poznam. Lep fant mora biti, so mi pravile koleginje. No, kako mu je že ime...?«

Kmet.

Najtežje je bilo iztakniti kmeta, ki se zanima za radio. Ne morda radi tega, ker jih ni, no, saj veste, mestni človek pozna le malo kmetskih ljudi. Zadnjič sem pa le enega srečal, ki ga poznam. Se pravi: ni bil pravi kmet, le sin kmeta je bil. Kakor da bi šel k poroki, tako je ponosno stopal proti »avtobusdvoru«, z nečem zavitim pod pazduho.

»Bog te živi, kaj pa ti v mestu?«

»Nove elektronke sem kupil na Miklošičevi cesti.«

»Elektronke?«

»He, ti najbrže misliš, da imate samo v mestu radio? Ampak pri nas, na kmetih ga imamo tudi. Če nas kdaj obiščeš, se boš sam prepričal. Imeniten sprejem, povem ti. Kakor, da bi sredi med nami peli ali govorili.«

»Pa kaj ti je najbolj všeč?«

»Vse od kraja, godba, petje, poučna predavanja, vse. Najboljši pa novice. Pri nas ne gre nihče prej spat, dokler ne slišimo novic. Samo, kadar so tuji jeziki na vrsti, jim poiščem kako tujo postajo. Pa kakor, da so vse postaje med seboj zmenjene, prav ob tistih urah se od povsod slišijo same francoske, nemške in turške besede. Kadar je pa srbski jezik na vrsti, takrat ne gre noben moški iz sobe. Jaz znam srbski, sem se naučil [illegible] vojakih, moj brat pa šele pojde in pravi, da mu ne [illegible] škodovalo, če zna že sedaj malo. Dobro, da še [illegible] nekaj slovnice iz šole. Sedaj mu pride še ta prav. Kdo bi si mislil? Pa adijo, mudi se mi in bodo bo doma, če ne prinesem do večera elektronk.«

*

Tako modrujejo naši ljubitelji radia, kadar so med seboj ali pa z zaupnim človekom. Sedaj jih pa povabi na javno anketo, kako bodo hitro umolknili! Kvečjemu, da bodo najbolj pogumni grajali kako malenkost, v svojem srcu pa so vsi zadovoljni, srečni, da imajo radio in so postaji Ljubljana hvaležni za program. Seveda za vsakogar pa vse ni in za vse tudi vsaka reč ne more biti popolna. -lr-

Kakšen mora biti res dober zvočnik

Nezadovoljstva nad radiosprejemom v veliki večini slučajev ni kriv le aparat, ampak tudi zvočnik. Če ni dober, napravi tudi iz najboljšega aparata slabo konstrukcijo. Zato je zelo priporočljivo nabaviti si k vsaki radiosprejemni postaji tudi res dober zvočnik. Mnogi radioamaterji še vedno premalo mislijo na to.

Kaj zahtevamo od dobrega zvočnika? Dati nam mora predvsem lep, poln, plastičen glas. Nižji basovi toni in višja harmonična nihanja dajejo vsakemu instrumentu barvenost, brez katere je glas enoličen in mrtev. Ravno ta daje vsakemu muzikalnemu komadu ono polnost in zaokroženost. Po teh višjih harmoničnih nihanjih spoznamo značaj posameznih instrumentov. Pomanjkanje teh glasov pa ustvarja oni stisnjeni in hreščeči glas, ki odvrača še tako navdušenega radioamaterja od poslušanja.

Navadni zvočnik podaje le kakšne 4 do 4 in pol oktave. To so seveda zelo ozke meje. Tkzv. frekvenčni trak, t. j. vrsta nihanj, je zelo okrnjena, manjkajo ji baš nižji basovi toni in višja harmonična nihanja. Tak zvočnik je seveda nepopolen.

Tehnika se je intenzivno bavila s problemom razširiti ta frekvenčni trak. Uspelo ji je razširiti ga na polnih 6 oktav, od nizkega G velike oktave do 5- črtanega visokega G. Vse te oktave daje s polno jakostjo. Ravno ta široki glasovni obseg omogoča, da slišimo glas naravno, torej z njegovo zvočno posebnostjo in sicer tako popolno kot razne glasbene instrumente.

Od dobrega zvočnika pa zahtevamo še to, da reagira že na najmanjše impulze, ki pridejo iz sprejemnega aparata, in da lahko prenese tudi velike energije.

Ti dve glavni zahtevi glede glasu in jakosti pa more izpolniti le zvočnik prvovrstne konstrukcije.

Zvočnikov imamo več vrst, predvsem jih razlikujemo po sistemu. Imamo 3 razne sisteme, ki baziraio na elektromagnetnem, elektrodinamičnem in elektrostatičnem principu.

Za radio pridela v glavnem v poštev le prva dva in sicer največ prvi, zvočnik z elektrostatičnim sistemom pa služi modernemu zvočnemu filmu.

Pri magnetnem sistemu imamo elektromagnet in membrano, ki more nihati ob kotvi magneta. V razliko o delektromagnetnega sistema pa imamo pri elektrodinamičnem mesto membrane tuljavo, ki se nekako potaplja v magnetno polje. Tak zvočnik je, kar se tiče glasu, zelo popoln, pride pa v poštev le v kombinaciji z jakim aparatom ali pa z ojačevalcem.

Za sprejem v sobi in manjši dvorani rabimo večinoma zvočnik z elektromagnetnim sistemom.

Najvažnejša sestavna dela kakega zvočnika sta elektromagnet in membrana.

Od dobrega magneta zahtevamo, da ohrani dolgo svoj magnetizem in da na eni strani reagira že na najmanjše impulze, na drugi strani pa da je tako močan, da prenese tudi večje energije t. j., da ni prehitro nasičen. Prenasičenost magneta povzroči namreč popačenje glasov. Za dolgo ohranitev magnetizma so se najboljši izkazali sistemi iz amerikanskega elektrolitnega jekla, ki ima to svojstvo, da ohrani dolga leta svoj magnetizem nezmanjšan.

Tudi membrana je pri dobrem zvočniku zelo važna. Vezana je z magnetnim sistemom po posebni konstrukciji. Najboljša membrana ima v splošnem obliko stožca. Tesno ob vrhu tega stožca nastajajo visoki glasovi, proti robu na izvibaja nizki glasovi. Velika zvočna površina omogoča čisto in jako podajanje glasov, ki se morejo razviti posamič in polno. Tem zahtevam pa odgovarjajo le membrane, ki so delane brez roba ali šiva, ki sicer deformira glas. Dalje ne smejo biti higroskopične, t. j. ne smejo biti občutljive za vlago, kar zopet zelo neugodno vpliva na kakovost glasu.

Za reguliranje jakosti glasu imamo na sistemu gumb, s katerim moremo pritegniti ali oddaljiti membrano od kotve magneta. Čim oblanejša je zveza med magnetom in membrano, tem tišji je glas. Čim bolj pa pritegnem membrano h kotvi, tem jačji mi postaja. Pri dobri konstrukciji pa mora biti dana možnost, da čim bolj pritegnem membrano, da pa mi more kljub temu še prosto nihati.

Pa tudi od omarice, v kateri je montiran magnetni sistem, zavisi nekoliko kakovost glasu. Vendar omarica ni tako važen del, saj služi v glavnem le za to, da nosi sistem in da ga varuje pred ev. zunanjimi vplivi.

Prvenstvo konstrukcije res dobrih zvočnikov gre angleškim izdelkom, n. pr. tovarni znanih »Amplionov«; pa tudi Američani so spravili na trg nekaj prav izbornih, med njimi n. pr. znanega »Lenzolo«.

Kvalitetni

ZVOČNIK

omogočen vsakomur!

Čist in naraven sprejem radijskih postaj je Vam omogočen le tedaj če imate v resnici prvovrsten zvočnik, ki čisto in brez popačenja spreminja električne toke v glas. Taki zvočniki pa so žal razmeroma dragi, kakor je drago vsako res dobro blago.

V želji, da omogočimo tudi manj premožnim nabavo takega finega zvočnika, smo sklenili oddati v času od

20. januarja do 20. februarja 1930

45 kvalitetnih angleških zvočnikov Amplion AC 27

proti plačilu 210 Din ter šestkratnemu mesečnemu plačilu po 180 dinarjev.

Prednosti tega zvočnika so: Velik in močan magnetni sistem iz specijalnega ameriškega elektrolitičnega jekla, ki ostane za magnetizem zmeraj enako občutljiv; za vlago neobčutljiva membrana brez šiva; elegantna, akustično zgrajena šatulja.

Pošilja se tudi po pošti. — Zahtevajte, da se Vam ta zvočnik predvaja!

RADIO - LJUBLJANA

Ljubljana - Miklošičeva 5 Maribor - Gosposka 37

Zahtevajte naš ilustrovani cenik!

Iz pisem amaterjev

POSTAJA RADIA, V LJUBLJANI.

18. jan. 1930. Holandija.

Že dolgo Vam nameravam sporočiti nekoliko vrstic, katere upam, da bodo tudi vse Slovence zanimale, če smo prav tako oddaljeni od domovine in hrepenenje in naše misli pa le vedno hodijo po slovenski zemlji, čeravno ne s svojimi nogami, pa s pomočjo naše radio-postaje v Ljubljani. Skoraj si ne morete predstavljati v Domovini, kako nas zanimajo v Tujini vse novice iz Domovine. V prvič so nas razveselili in tudi do solz ganili na sveti večer zvonovi iz Št. Peterske cerkve v Ljubljani. Po prenehu zvonenja ste nas prav lepo pozdravili in nam voščili vesele božične praznike, vsem Slovencem v tujini, kakor Westfalskem, Holandskem in Belgijskem. Prav zvesto smo poslušali, da še dihati nismo upali, da smo ja vsako besedo sprejeli. Tudi mi smo Vam odzdravili, ali žali Bog, ko niste slišali. Zato se Vam zahvalim pismeno. Tudi gospa Lovšetova se je dobro odrezala, ni bilo veliko razlike med petjem in ploščami. Pa več kakor polovico smo jih le pravilno uganili. Kar ne morete si misliti, kako nadleguje ta dolga zračna plast in podnebje radiu. Ker v Domovini imate zmerom štiri do pet stopinj mraza, na Nizozemskem pa je od 8 do 12 stoninj nad ničlo. Tudi vesele Dolenjce vabimo z njihovimi lepimi napitnicami, čeravno je bilo narobe: namesto vina smo imeli pa kavo na mizi. Prosimo, če imate kaj zanimivega in veselega, prihranite za zvečer, ker po dnevi nam je sprejem nemogoč. Torej izročamo pozdrave vsem Slovencem v Domovino. R. R.

NAŠE PESMI V LONDONSKEM RADIU.

Na iniciativo našega rojaka, profesorja univerze v Nottinghamu v Angliji, g. Janka Lavrina se je mudila poleti minulega leta v Sloveniji in Jugoslaviji angleška komponistka Julia Chatterton, ki je uglasbila polno jugoslovanskih motivov, ki bodo izšli v 4 zvezkih v glasbenem založništvu Curwen v Londonu. Razen tega pa jo je angažiral londonski radio, da priredi nekaj jugoslovanskih koncertov, samih narodnih pesmi. Prvi koncert se bo vršil v soboto, dne 31. januarja od 14—15. Dve pesmi se bosta peli v slovenskem jeziku (»Gozdič je že zelen« in »Mi ptička zapoje«). Pevca g. Morgana Jonesa je naučil g. prof. Lavrin sam pravilne slovenske izgovarjave, pri klavirju pa ga bo spremljala gdč. Julia Chatterton. Podrobni spored koncerta, ki bi ga kazalo sprejemati in nato oddajati tudi naši postaji, objavimo v petkovi številki »Slovenca«.

V Ameriki, deželi obrokov.

Prodajalec radio potrebščin telefonira policiji: Halo, tam policija? Pridite brž! Imam zelo sumljivega človeka. Hoče kupiti sedemelektroski aparat in plačati v gotovini.

Dobra stran radia.

Gospod Šparovček in gospa Šparovka poslušata radio. Nedeljsko pridigo.

Gospod Šparovček se naenkrat zakrohoče in prične tolči z rokami po dlaneh.

Gospa Šparovka: »Kako se moreš vendar smejati tako sveti reči, kakor je pridiga?«

Šparovček: »Kaj se ne bom smejal? Sedaj je ravno pridigar povedal, da bodo začeli pobirati s puščico. Drugi v cerkvi mornjo z drobižem na dan, ali naj jaz po radiu vržem dinar v puščico?«

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 26. januarja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Versko predavanje. Dr. G. Rant. — 10.20 Fr. Erjavec: Od česa Slovenci živimo. — 10.50 Koncert Radio orkestra. — 12 Cv. Švigelj: Fotografiranje sporta. — 15 Prenos iz Vrhnike. — 20 Prenos iz Zagreba: Puccini: Turandot, opera. 22 Časovna napoved in poročila.

Jesenice! — Radio aparate prodaja in montira solidno in z garancijo: Radio — Jože Markež.

Ponedeljek, 27. januarja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Dr. Leben: Francoščina. — 19 Zdravstveno predavanje: Inž. Gerl: O mleku. — 19.30 Gospa Orthaber: Angleščina. — 20 Večer v silhuetnih obrisih, izvaja Radio-orkester. — 22 Časovna napoved in poročila.

Torek, 28. januarja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio orkestra. — 18.30 Dr. Rožič: O namenih in ciljih Jadr. straže. — 19 Dr. Kolarič: Napake slovenskega pisanja. — 19.30 Dr. Preobražensky: Ruščina. — 20 Nestroy: »Utopijenca« (člani narodnega gledališča, režira prof. Šest). — 22 Časovna napoved in poročila. Koncert Radio orkestra.

Drugi programi:

Ponedeljek, 27. januarja.

Belgrad: 10 »Sv. Savac, recitacija. — 10.10 Proslava na čast sv. Savi. — 12.40 Koncert Radio-orkestra. — 17.05 Svetosavska akademija z ljudske šole. — 18 Koncert jugoslovanskih pesmi. — 19.30 Sv. Sava, predavanje. — 20 Koncert slovanske glasbe. Poje član belgrajske opere g. P. Holedkov, Radio-kvartet. — 21.30 »Nemanjac, dram. slika s petjem. — 22.15 Dnevne vesti in čas. — 22.50 Plesna glasba. — **Varšava:** 16.15 Reproducirana glasba. — 17.45 Koncert zabavne glasbe. — 19.25 Reproducirana glasba. — 21.10 Malo glasbe. — 20.30 Opereta »Grofica Mendiantec. — 23 Plesna glasba. — **Budapest:** 12.05 Orkestralni koncert. — 19.30 Filharmonični koncert. — 21.40 Francoska glasba. — **Dunaj:** 11 Koncert Radio-orkestra. — 15.30 Koncert. — 17.10 Glasbena ura za mladino. — 20 Koncert dunajskega učiteljskega a capella zbora, nato zabavni koncert. — **Milan:** 11.25 Reproducirana glasba. — 12.30 Koncert Radio-orkestra. — 13.30 Orkestralni koncert. — 16.30 Mladinska ura. — 17 Koncert kvinteta iz Torina. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra. — 21.15 Zabavni koncert in plesna glasba. — **Praga:** 19.05 Slovaški večer — 20.20 Radio-kabaret. — 21.30 Klavirski koncert. — **Langenberg:** 17.30 Koncert komorne glasbe. — 18.30 Predpust. — 20 Večerni koncert Radio-orkestra, nato nemške narodne pesmi, nato plesna glasba. — **Rim:** 13 Koncert Radio-kvinteta. — 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Koncertni večer napolitanskih pesmi. — **Berlin:** 20 Prenos iz opere »Fra Diavolo«, opera. — **Katovice:** 16.45 Reproducirana glasba. — 17.45 Zabavna glasba. — 19.05 Literarna ura. — 20.30 Prenos operete iz Varšave. — 23.15 Plesna glasba. — **Toulouse:** 18.35 Plesna glasba. — 19 Pesmi. — 19.30 Večerni koncert. — 20.25 Zabavna glasba. — 21.45 Koncert jazza. — **Stuttgart:** 16 Koncert Radio-orkestra. — 18.05 Elektrika in radij pri pospeševanju rasti, predavanje. — 20.15 Večerni koncert. — 21.10 Glasba za lajike. — 22.25 Ura kabareta. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproducirana glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Koncert vojaške godbe. — 17.35 Koncert na dveh klavirjih. — 19.05 Slovaški večer. — 20.20 Radio-kabaret. — 22.15 Reproducirana glasba.

Torek, 28. januarja.

Belgrad: 18 Jazz na ploščah. — 20 Prenos iz Zagreba. — 22 Dnevne vesti in čas. — 22.15 Reproducirana glasba. — **Varšava:** 17.45 Popoldanski koncert zabavne glasbe. — 19.20 Prenos opere iz Katovic, nato plesna glasba. — **Budapest:** 12.05 Vojaška godba. — 17 Orkestralni koncert. — 18.45 Drama iz studija. — 20 Koncert. — **Dunaj:** 11 Koncert Radio-orkestra. — 15.30 Koncert. — 17.30 Mladinska ura. — 20 Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — **Milan:** 11.25 Reproducirana glasba. — 12.30 Koncert Radio-orkestra. — 13.30 Orkestralni koncert. — 16.30 Mladinska ura. — 17 Koncert kvinteta iz Torina. — 20.30 Prenos iz Torina. — **Praga:** 20 Violinski koncert — 21.30 Klavirski koncert. — **Langenberg:** 15 Mladinska ura. — 20 Operetna glasba, reproducirana glasba. — 20.45 Simfonični koncert. — **Rim:** 13 Koncert Radio-kvinteta. — 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Prenos iz opere. — **Berlin:** 19 Zabavni koncert. — 20.30 »Vojček«, tragedija. — **Katovice:** 16.20 Reproducirana glasba. — 17.40 Popoldanski koncert zabavne glasbe. — 19.05 Malo glasbe. — 19.20 Prenos opere: Zygmunt August. — **Toulouse:** 18.35 Plesna glasba. — 19 Pesmi. — 19.30 Večerni koncert. — 20.15 Zabavna glasba. — **Stuttgart:** 16 Popoldanski koncert. — 19.30 Pol ure glasbe. — 20 Koncert komorne glasbe. — 21.30 »Poročni čaric, veseloigra. — 23.25 Plesna glasba. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproducirana glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Popoldanski koncert. — 17.30 Drama. — 19.05 Ljudska glasba. — 20 Violinski koncert. — 21.30 Klavirski koncert. — 22.15 Plesna glasba.

Kje zboruje londonska konferenca

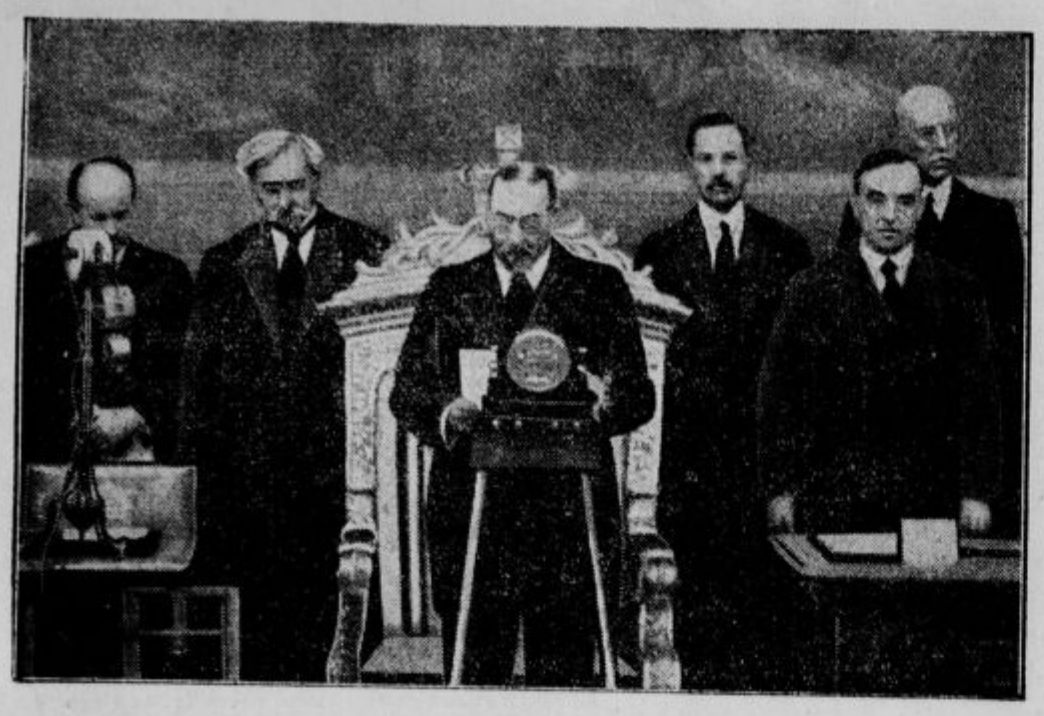

Angleški kralj Jurij V. bere pred radio-mikrofonom otvoritveni govor. Desno od kralja stoji angleški zunanji minister Henderson, levo — za prestolom — pa ministrski predsednik MacDonald.

Inozemski diplomati na Angleškem so še vedno pooblaščeni pri »dvoru St. James«, čeprav je londonska rezidenca angleškega kralja buckinghamska palača. Ohranilo se je pač staro besedilo kljub temu, da so se spremenili časi in razmere. Palača St. James je bila namreč skoraj dve stoletji službeni sedež angleških kraljev, dokler ni kralj Jurij III. sezidal buckinghamske palače. Tam, kjer se danes dviga palača St. James, sta bila svoj čas samostan in bolnišnica. Kralj Henrik VIII. je dal samostan podreti in sezidati kraljev grad z velikim vrtom, odkoder je lahko zložno jezdil na lov v gozdove pri Kensingtonu in Hampsteadu. Njegovi nasledniki pa niso mislili na to, da bi novo palačo uporabljali za službene sprejeme, ostali so v Whistehallu, dokler ni leta 1637 ta zgradba pogorela. Zadnjih sto let se je pa palača St. James pomaknila zopet v drugo vrsto, ker jo uporabljajo samo ob čisto določenih slovesnih prilikah.

Sedaj zboruje v palači St. James pomorska razorožitvena konferenca. Samo otvoritvena seja se je vršila na Royal Gallery zgornje zbornice, druge seje konference se pa vrše v tako zvani Grand Council Chamber palače St. James. Grand Council Chamber (velika zborovalna dvorana) je okrašena s številnimi krasnimi portreti angleških knezov in kneginj. Delegati, med katerimi so prvi državniki Evrope in Amerike, Tardieu, Briand, Grandi, Stimson itd., vrše torej svoje delo v sijajni dvorani, medtem ko so časnikarjem, ki so prišli v velikem številu, nakazali sobo, v kateri je kralj Karel I. spal v noči pred svojim usmrčenjem. V tej sobi so pripravili prostor za 370 časnikarskih poročevalcev. Druga posebnost sedanje pomorske razorožitvene konference je, da delegati niso gostje angleške vlade, kakor se je pričakovalo. Prvotno so nameravali smatrati tuje državnike kot goste angleške vlade, ko pa je MacDonald preštudiral ogromen proračun za izpeljavo tega načrta, je opustil to misel.

V palači St. James pa ne zboruje še le prvič mednarodna konferenca. Prvo tako zborovanje se je vršilo tam leta 1814, ko je bil premagan Napoleon in interniran na Elbi; takrat so se sešli v palači St. James združeni vladarji, da se posvetujejo o evropskem miru. Skoro sto let pozneje, leta 1912 se je vršila v palači St. James mirovna konferenca med poraženo Turčijo in združenimi balkanskimi državami. Leta 1920 se je pod predsedstvom starega Balfourja v bivši kraljevi rezidenci prvič sestal svet Društva narodov, ker takrat še ni bila določena Ženeva za sedež Društva narodov in je še le Gustav Ador predlagal Švico. Tudi razgovori leta 1921 v svrho izpopolnitve odnosno pojasnitve mirovne pogodbe, pri katerih so bili prvič navzoči tudi nemški delegati, so se vršili v palači St. James.

Večino leta stoji palača St. James prazna. Ne moremo pa trditi, da je ta okoliščina in pa starost čudoviti zgodovinski palači kaj škodovala, nasprotno, zgradba se je ohranila v najboljšem stanju in je naravnost častitljiva. Dandanes se vrše v njej samo jutranji sprejemi pri kralju. Po starem običaju se vrši slovesna proklamacija novega kralja neposredno po njegovem kronanju v westminsterski opatiji v palači St. James. V kapeli, ki je v palači, so se vršile številne poroke. Tam je poročila kraljica Ana Jurija Danskega, kralj Jurij IV. princezinjo Karolino, kraljica Viktorija princa Alberta in njena hčerka princezinja Viktorija nemškega prestolonaslednika. Pri dvoru nastavljeni protestantovski duhovniki so se svoj čas v palači St. James prav dobro počutili. Dobivali so imenitno in bogato hrano. Kralj Jurij I. pa s tem ni bil zadovoljen in je hotel te predpravice odpraviti. Ko je nekega dne nepričakovano stopil v obednico, je dvorni kaplan South, ki je bil ravno na tem, da opravi molitev pred jedjo, spremenil besedilo molitve in dejal: »Bog blagoslovi kralja in reši naše kosilo.« Kralj je razumel migljaj, ki je bil skrit v tej šali in vse je ostalo pri starem.

Katoličani na Angleškem in Irskem

V listu »Catholic Times« pojasnjuje dublinski generalni vikar msgr. Walsh cerkveno prepoved obiska nekatoliških kolegov na Irskem. Dotična sinodalna odredba, ki je bila 1927 obnovljena, prepoveduje irskim katoličanom obisk nekatoliških kolegov, ker je s tem združena nevarnost za vero in nravnost. V glavnem velja ta prepoved za anglikansko vseučilišče Trinity College. V irski svobodni državi so tri visoke šole, katere katoličani lahko brez pomisleka obiskujejo; treba pa je delovati tudi na to, da bo državna National University bolj prešinjena z verskim duhom. Msgr. Walsh pripominja, da sicer mnogi katoliški dijaki obiskujejo Trinity College, da je pa to očitna nepokorščina proti škofovski avtoriteti. — Misijonski red Belih očetov, ki že desetletja z velikim uspehom deluje po angleških kolonijah, se bo sedaj naselil tudi na Angleškem. Prevzel bo namreč hišo jezuitov v Ore pri Hastingsu v južni Angliji. Istočasno se bodo v Londonu naselile tudi Bele sestre. To misijonsko družbo je leta 1869 ustanovil kardinal Lavigerie. — Zgradba katedrale v Liverpoolu stalno napreduje. Stroški se v znatnem delu krijejo z denarjem malih ljudi. Vsak mesec se nabere tisoč funtov šterlingov, vsota, ki obstoji iz samih pennyjev.

Mornariška konferenca v angleški karikaturi. — Bajka o miših in mački. — Miši (na sliki narisane z glavami delegatov na konferenci) so nekoč, da bi se zavarovale pred nasilnostmi mačke (z napisom »Armamento« = oboroževanje), sklenile, da ji bodo obesile kraguljček. Ta predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet, ali neka stara miška je dejala: »Kdo pa bo mački obesil kraguljček in kako?« Nakar so vse molčale. (Daily Express.)

Ladja-električna centrala

Župan mesta Tacome v Ameriki je bral, da ima ameriška letalska matična ladja »Lexington« 190.000 konjskih sil, torej moč, ki bi bila v stanu električno razsvetliti mesto, ki je tako veliko kakor Filadelfija. Mesto Tacoma s 110.000 prebivalci je nepričakovano čez noč ostalo brez električne razsvetljave, ker se je radi velike suše posušila voda, ki je gnala turbine mestne električne centrale. To je izzvalo velikanske neprijetnosti v mestu. Medtem, ko je mesto legalo v temi, se je pa razsvetlil županov duh. Zgoraj omenjena ladja se je nahajala le 40 kilometrov proč od mesta in župan je brzojavil na mornariško podtajništvo v Washingtonu, da mu posodi silo te ladje. Seveda so mornariški častniki ogorčeno govorili, da je to nesramnost in gladko odbili prošnji. Ladja pa je dobila nalog, da odplove iz tistega kraja. Medtem pa se je župan obrnil na samega predsednika Hooverja in ga opozoril na nujno potrebo, da dobi mesto razsvetljavo in električni tok. Mornariški tajnik Adams je preklical odredbo za odhod ladje in začel proučevati županovo prošnjo. Moral je priznati., da je ladja v stanu proizvajati trikrat toliko sile, kolikor jo potrebuje Tacoma. Zato se je odločil, da začasno posodi ladjo mestu Tacomi in mu s tem nadomesti električno centralo. Sedaj se je pojavilo vprašanje, če bodo tudi ostala mesta vzdolž obale Tihega in Atlantskega oceana zaprosile na posodo vojne ladje in bo na ta način vsa ameriška mornarica zaposlena kot plavajoča električna centrala.

Predsednik mednarodne reparacijske banke bo postal najbrže predsednik newyorške zvezne rezervne banke MacGarrah, ki je bil doslej tudi član upravnega sveta nemške državne banke.

Draga čast

To je okusil nedavno lord Falkland, čigar hčerka je bila prvič sprejeta na dvoru. Lord je radi tega priredil sijajen banket, kakor to zahteva star običaj. Nanj je povabil 250 gostov iz rodbin raznih znancev, prijateljev in sorodnikov. Toda zgodilo se je, da je prišlo na banket kar 468 gostov, katerim je uprava restavracije izborno postregla, in sicer vsem enako, povabljenim in nepovabljenim. Banket je potekel v sijajnem razpoloženju. Jedila so bila izborna, a še boljša je bila pijača. Ko pa je bilo treba plačati, je lord Falkland plačal samo za one goste, ki jih je povabil. Jasno je, da restavrater ni imel nobenega razloga, da gosti nepovabljene goste na svoj račun in je vložil tožbo. Sodišče pa je razsodilo zelo zanimivo: Povodom tako redkega svečanega slučaja, ko je bila izkazana družini lorda Falklanda najvišja čast, ni bilo prav, da se slavlje omeji samo na določeno število oseb in zato mora lord Falkland plačati ves račun, za vse goste, ki so prisostvovali banketu, brez ozira na to, ali so bili povabljeni ali ne. Lord je moral seveda globlje seči v žep in je pri tem gotovo mislil, kako drage so danes razne časti.

Ponarejen stodolarski bankovec, kakršni se že mesece pojavljajo pri raznih bankah. Samo mikroskopično se da ugotoviti mala razlika od pravih bankovcev na robu Franklinove glave.

„Povej v zvokih“

Stockholm ima novo senzacijo. Noben »jazz« in noben »trott« ni topot, marveč zibajoč, prožen in gibek valček k besedilu: »Povej v zvokih in ne v besedah«. Mladi, brhek komponist, sedaj znan in proslavljen pod imenom Raoul Forain, je bil do nedavnega časa sprevodnik cestne železnice in nosi precej vsakdanje ime Olaf Svenson. Pred kratkim se je zaročil z Liso Lindahl, hčerko svojega založnika.

Najbolj zanimivo pri tem je — in o tem govori ves Stockholm — da sta bila zaročenca znana že, ko je bil Olaf še sprevodnik. Lisa tega niti slutila ni, zakaj mladi mož je napravil maturo in je bil tedaj opravičen, da je izven službe nosil dijaško čepico. Isti dan, ko je Olaf s sijajnim uspehom napravil maturo, se je smrtno ponesrečil njegov oče, ki je bil uslužben pri cestni železnici. Da bi mogel preživeti svojo mater in sebe, je moral opustiti namero, da bi študiral glasbo, in se lotiti poklica svojega očeta.

Pri poletni dijaški slavnosti sta se Olaf in Lisa vzljubila. Nekaj dni nato pa je deklica spoznala v sprevodniku, ki ji je dal vozni listek, svojega kavalirja iz slavnosti. Doma so o tem že zvedeli in Lisa je obljubila svojemu očetu, da ne bo nikdar več pogledala mladega moža.

Preteklo je nekaj mesecev. Medtem je nova kompozicija izšla in dosegla takoj neverjetno velik uspeh. Iz Olafa Svensona je postal Raoul Forain, ki se je sedaj lahko popolnoma posvetil glasbi. Nekega dne je založnik priredil na čast Raoula slavnostno večerjo in ko so ga predstavili domači hčerki, je v njej takoj spoznal študentko, ki jo je ljubil od poletne slavnosti, pa takoj zopet izgubil. Nekoliko razočaranemu očetu je hčerka dejala: »Moj takratni sprevodnik je tedaj tvoj današnji komponist.« Zaroko so praznovali še isti večer.

»Papa, kaj pa je to: zloraba alkohola?«

»To je uporaba alkohola za industrijske namene.«

Smešnice

Dva gospoda se sprehajata po zoološkem vrtu. Na tleh zagledata neko žival.

»To je avstralska želva,« pravi prvi.

»To je kuščar,« meni drugi.

V tem pride mimo gospa in pobere žival. Bila je njena ročna torbica.

*

Oče: »Ne moj ljubi, to ne gre! Vi ste premladi za mojo hčerko! Vi ste šele 24 let stari, moja hčerka pa 28 let.«

Snubač: »Ali, ali...«

Oče: »Počakajte še šest let, takrat boste vi 30 in moja hčerka tudi.«

*

Mož: »Ali ne veš, kam sem položil pipo?«

Žena: »Ne, ljubi moj.«

Mož: »Oh, kako pozabljive ste ženske!«

Pasji orkestrion,
najnovejši in najcenejši godbeni instrument, ki proizvaja v srce segajoče melodije.

ZA NAŠE MALE

Mirko Kunčič:

Hopla-hop, konjiček!

Hopla-hop, konjiček,
steci brž čez griček,
zdirjaj preko trat
pisan grad iskat!
V njem doma kraljičica
je na moč bogata,
vsa od šolnčkov do las,
jojmene, je zlata.
Ptičkov ima milijon,
rožic brez števila,
solnčnih žarkov za sto let
si je nalovila.
Na prestolu zlatem spi
zdaj in hudo sanja;
zvonček bel v ročicah ji
žalostno pozvanja...
»Hej, kraljičica pomlad,
ali si še živa?
Vstani, vstani, že je čas!«
jo iz sanj zbudiva.
Vstane... z nama, hopla-hop!
zdirja preko trat,
brž prežene zimo, mraz
izpred naših vrat!

Bela miška

Tedaj je pristopil k njej čestitljivi starček z dolgo palico v roki. Bil je puščavnik, svet mož, ki je romal v Rim.

»Ne boj se, miška, ne boj se, čeprav te preganja zloba čarovnika Strahovida! Ostani ponižna in dobra kot si bila doslej in rešena boš. Dam ti čudežen biser. Ves je umazan

in blaten. Nikomur ga ne smeš pokazati, preden ga ne osnažiš. Vzemi ga v šapico in ga drgni po svoji beli dlaki in boš videla, da ti bo v pomoč.«

Puščavnik je oddrsel dalje. Miška je cvilila za njim in se zahvaljevala.

Potem je nadaljevala pot, biser pa je spravila v culico. Dospela je do hiše s hlevom, kjer jo je v mišjo luknjico sprejel mlad mišji par.

Podala se je k počitku. Še preje si je hotela natančneje ogledati biser. Bil je res zelo, zelo umazan.

»Osnažim ga,« je rekla Belka in hotela biser očistiti na svoji svileni dlačici. Komaj pa je prvič podrgnila po dlaki, je švignila iz bisera iskra in pred presenečeno miško se je zakotalil nov biser, prav tako velik, a ves čist in svetel.

Vzradostila se je na moč. Spet je podrgnila najdeni biser ob dlačice in spet se je pojavil nov biser. To je še parkrat ponovila, da se je povsem prepričala o svoji sreči.

Naslednji dan je sklenila obdarovati svoje nove znance, ki so jo tako gostoljubno sprejeli. Mišji par ji je pomagal poiskati prostorno luknjico, kjer si je udobno uredila svoj domek. Za posteljico je imela sivo krpo, ki jo je nekdo vrgel v smeti; za stolček je imela kos lesa, ki je odletel nekemu žagarju iz rok, ko je žagal drva; za zrcalce pa je imela kos ubite šipe. V najbolj mračen kot je spravila svoje bisere in jih skrbno zakrila s papirjem.

Belka je vzela zjutraj en biser in se napotila z njim k branjevcu Trski, ki je stanoval v bližini.

Trska je bil velik sovražnik mišk. Ko je zagledal Belko, je takoj pograbil metlo. Belka se je postavila na zadnji nožici in zacvilila:

»Stoj, Trska! Poslušaj me! Kupčijo bi rada napravila s teboj!«

Ko je Trska čul o kupčiji, se je priliznjeno nasmehnil. Njegovo lice se je pa takoj spet zresnilo in na obrazu so se mu nabrale gube. Zaničljivo je premeril malo miš z očmi in dejal:

»Ti bi rada kupčevala? S čem neki?«

»Takoj ti povem,« je odvrnila miška. »Tamle vidim, da ima tvoja mala hčerka za svojo punčko majhno leseno mizico. Prav tistole mizico hočem imeti.«

»Ti bom že dal mizico!« se je razhudil branjevec.

»No, saj vidim, da ti moram najpreje pokazati svoj zaklad. Če bi bil ti bolj dober in bolj prijazen človek, bi ti več dala. Tako pa ne. Samo tale biser dobiš, le oglej si ga!«

Miška je dvignila prednjo šapico in branjevec je kar ostrmel, ko je zagledal dragoceni kamen.

»Zdaj me boš menda poslušal do konca,« je vzkliknila miška in skrila šapico z biserom v svojo mehko dlako.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Josip Vandot:

Lidine sestrice

Tisto jutro je bilo zares lepo kakor bajka, ki si jo izmisli samo solnce, plavajoče mirno in veselo preko zagorskega sveta. Lida je videla vso to krasoto in v srcu je skoro čutila bajko, ki ji je pošepetavala s prijaznim glasom. Zato pa so se Lidi smejale žive oči in stresala je glavo, da so se ji lasje kar na lica vsipali. Radost ji je bila v srcu, ko je šla skozi gozd, in v tej silni radosti niti zapazila ni, da je zašla.

Šele čez dolgo časa obstane in se prične ozirati okrog sebe. In vidi drevje in zeleno praprot, ki pokriva ozko jaso, skrivajočo se za drevjem. In Lida vidi takoj, da je resnično zašla nekam daleč, kjer še ni bila nikoli. Za trenutek jo je obšel strah in domislila se je, da nemara tod domujejo divje zveri, ki so strašne in krvoločne, da nikoli tega.

»Ali naj pobegnem nazaj?« pomisli. Toda ker ne vidi divje zverine nikjer, se opogumi in stopa brezskrbno naprej. Niti sama ni vedela, kaj jo danes žene v nepoznano goščavo, samo o tem je bila prepričana, da danes resnično najde Trnjulčico sredi gozda. Teta je že večkrat pripovedovala, da se Trnjulčica res skriva v gozdu tostran Brdov, in če teta pripoveduje, pa mora biti res. Toda Lida je zaman iskala in klicala na glas; Trnjulčice ni bilo od nikoder. Pretaknila je vse grmovje in pogledala za vsako skalo, a ves njen trud je bil zaman. In je spoznala, da jo je imela teta samo za norico in je o Trnjulčici pripovedovala samo zaradi lepšega. Pa je Lida postala nevoljna; na širok kamen je sedla in je pomislila, kaj naj zdaj poišče sredi gozda.

In se je domislila povesti, ki jo je bila včeraj brala v drobni knjižici. O materi in ubogi hčerki, ki je bila na svetu vsa nesrečna, ker ji je bila mati umrla. Uboga hčerka je šla v gozd; čudno čarovnico je priklicala in čudna čarovnica ji je pokazala strmo pot, ki je vodila naravnost v nebesa, kjer je uboga hčerka našla spet svojo mater.

Lida se je domislila te povesti in živa očesca so ji zalile pekoče solze in srce se ji je stisnilo v silni žalosti. Leta so že pretekla, odkar je umrla njena mati in odšla v nebesa po oni strmi poti, ki je ne pozna živ človek. Lida bi šla rada za njo, a nihče ji ne pokaže poti, niti teta ne, ki ve za vse na svetu in ki ve tudi za bivališče Trnjulčice, skrivajoče se v zeleni koči kraj Brdov.

»V povesti je zapisano, da ve za pot samo čudna žena, ki prebiva v gozdu,« si je dejala Lida žalostno. »A sam Bog ve, če pride, ako jo pokličem? In če jo znam poklicati? Rada bi šla za mamo, ki je nisem videla že toliko časa. To bi me pogledala in bi se nasmejala: Lida, Lidica...«

Lida je tlesknila od veselja z rokami in se je zasmejala prikrito. Naglo je vstala in zaklicala na ves glas, da je odmevalo po vsem gozdu:

»Pridi, žena — čudna žena, pridi! Pot mi pokaži, hoj, tisto pot, ki zanjo ne ve nihče in je strma in lepa in vodi naravnost do mrtve mame. Hoj, žena!«

Pozorno je poslušala — slišala je samotne sinice, ki so čebljale na širokih hojah, slišala je tudi samotnega murna, ki je čirlikal nekje na jasi. A živ človek se ni prikazal na gozdni stezi in tudi gozdne žene ni bilo od nikoder. In Lida je že uganila, da tudi povest laže in govori o nebeški stezi samo zaradi lepšega. Postala je nevoljna, da je tesno stisnila usta in so se ji živa očesca pomračila.

Že je vstala, da bi se obrnila nazaj in poiskala pravo pot, ki bi jo privedla domov. A tedaj zaškripljejo onkraj jase trdi koraki in ko se Lida ozre, zagleda tamkaj žensko, ki je pravkar stopila iz goščave. Pila je v roka in je nosila na hrbtu težek koš. Lida se je zdrznila, ko jo je zagledala in srce ji je za trenutek zastalo. — »Glej, žena me je slišala, pa je prišla,« jo je spreletelo. »Zdaj mi pokaže strmo stezo in če Bog da, bom še danes pri mami.«

Ženska je prišla že blizu in je obstala kraj nje. Lida se je ni bala prav nič in jo je vprašala prostodušno:

»Ali ste prišli, teta? Slišali ste me v samoti, pa prihajate, da mi pomagate. Kajne, teta?«

Ženska jo je pobožala po kodrastih, temnih laseh in odvrnila:

»Pa si zašla, ptičica? Le nič se ne boj! Kar z mano pojdeš in te priveđem k mami, da ne bo nič žalosti radi tebe.«

Lida se je razveselila in se je oklenila ženskine roke. »O, saj sem vedela, da me boste slišali,« je govorila. »Glejte, mislila sem že, da povest laže. Pa ne laže prav nič in prav je, da sem ji verjela.«

Šla je z žensko skozi gozd in je pripovedovala o materi, ki je bila tako dobra in se ji je vedno smehljala, a je umrla že pred davnimi leti. Ženska jo je poslušala in jo neprestano božala po kodrastih laseh. Lida je bila povedala že vse, ko sta stopili iz gozda in sta krenili po široki poti proti vasi, ki je stala ne daleč tam sredi polja. Šli sta naravnost po poti proti pokopališču in že sta prišli do odprtih vrat in sta že zagledali grobove, ki so se vrstili drug poleg drugega in so bili okrašeni z dehtečimi rožami. Lida se je zavzela, pa kar ni hotela naprej. — »Teta, kaj mi ne boste pokazali steze do mame?« je vprašala začudena.

»Seveda ti jo pokažem — le stopi za menoj,« je odvrnila ženska. Obstala je kraj velikega groba, kjer so rastle najlepše rože, skrbno gojene in sladko dehteče. Lida je dobro poznala ta grob, saj je počivala mati v njem, saj je Lida stala že tolikokrat ob njem in hrepenela po mrtvi mamici. Skoro je zajokala in si je zakrila obraz z rokami.

»Glej, tu je spomenik tvoje matere,« ji je govorila tuja ženska. »O, ptičica, steze do nje pač ne pozna živ človek, poznata jo samo Bog in angel, ki vodi duše v nebesa. A človek je ne najde nikoli, pa naj jo še tako išče... Tu doli počiva samo materino srce; ti si živela v tem srcu in si zrastla iz njega. A nisi zrastla samo ti — poglej te rožice! Vse so pognale iz srca tvoje mamice in so zaradi tega tvoje sestrice. Poglej, kako so lepe! Le rada jih imej in nikar ne išči steze, ker je do smrti ne najdeš nikoli. Le rožice glej, samo sestrice glej!«

Lidi sta zdrknili dve vroči solzi po licu. Globoko se je sklonila in bridka žalost se ji je razlila po srcu. Gledala je žive rože, ki so se sklanjale rahlo v tihem vetrcu, ki je vel preko pokopališča. Žalost ji je ginila vedno bolj, ko je gledala na tresoče se rože, na njene sestrice, ki so bile pognale iz materinega srca. Rožo za rožo je pobožala in jo poljubila z žgočimi ustnami. — »Sestrica, moja sestrica,« je govorila in v srcu ji je bilo prijetno kakor že dolgo, dolgo ne.

Lida je bila iskala steze do matere, a našla je polno sestric, ki jo bodo tolažile, dokler ne pride oni angel, ki sam pozna stezo, vijočo se strmo proti zvezdam, od koder mati gleda na Lido in njene, pravkar najdene sestrice...

Dragi Kotičkov striček!

Ko čitamo v šoli, da romajo od vseh strani dravske banovine drobna pisemca dece v belo Ljubljano v roke g. Kotičkovemu stričku, nas je kar sram, da od nas ni nobenega glasu.

Danes smo zopet čitale pisemca malčkov iz Ljubljane in sklenile, da kar ena v imenu vseh učenk piše g. stričku, da bo vedel, da tudi v Kočevju prav pridno čitamo »Slovenčevo« otroško stran. Vsak ponedeljek nam prinese gospodična učiteljica ‚Slovenčevo' prilogo »Za naše male« in jo pritrdi na določeno mesto. Komaj čakamo trenutka, da prečitamo ljubko vsebino. Kratko vsebino povestic in pesmic smo od časa do časa tudi vprašane. Sedaj še prav posebno vse skrbno prečitamo, ker se moramo držati sobe. Drsati, sankati in smučkati se letos ne moremo, za izprehod je pa pregrda pot. Kako veseli so naši mali bratci in setrice, ko jim pri topli peči pripovedujemo »Slovenčeve« povestice!

Želimo, da bi bile v letu 1930. povestice prav lepe in zanimive. Prosimo, pripovedujte nam o zlatolasih vilah in rdečekapih palčkih. Včasih nam povejte tudi, kako so živeli naši pesniki in pisatelji, ko so bili tako majhni kot smo me sedaj.

Vdane pozdrave!

Jana Kraker,
učenka III. razr. v Kočevju.

Odgovor:

Draga Jana!

S takim veseljem še nisem nobenega pisma prečital. Vse priznanje in vso pohvalo gospodični učiteljici, ki na tako spreten način vzbuja v Vas zanimanje in ljubezen do lepe slovenske knjige in Vas tako še posebej vzgaja in uči. Dobra mladinska pesem ali povest je kakor seme, vrženo v rodovitna tla; ona bistri duha in blaži srce.

Tvoji ozir. Tvojih součenk želji, naj napišem, kako so živeli naši pesniki in pisatelji v otroških letih, bom ustregel, če bo le mogoče, v najkrajšem času.

Lepe pozdrave vsem, tudi gospodični učiteljici! Kot. striček.

(Ostala pisemca prihodnjič.)

Jernač in rokovnjač

Kaj se je zgodilo potem, ko se je rokovnjač sklonil in pogledal v Jernačevo vrečo?

Pravilna rešitev:

4.

Jernač je zgrabil rokovnjača za vrat, ga potlačil v vrečo, oprtal na rame in ga, veselo prepevajoč, odnesel naravnost stricu orožniku v vas!

*

Preko 150 različnih rešitev sem jaz, Kotičkov striček, prejel in sem bil na moč presenečen, ker je bilo toliko pravilnih med njimi. Nekaterim pa sem se moral smejati od srca, tako smešne so. Poslušajte! —

Bogdan Mravljak iz Soštanja pravi: »Jernač je zgrabil rokovnjača za noge, ga potlačil v vrečo in ga nesel naravnost — v uredništvo »Slovenca«, kjer je dobil od Kotič. strička lepo knjigo za nagrado...«

Božidar Linič iz Ljubljane piše: »Iz vreče so se vsule čebele in opikale rokovnjača tako, da ga je enkrat za vselej minilo veselje vtikati nos v tuje vreče...«

Janez Koritnik iz Cerkelj pri Kranju: »Takrat je Jernač potegnil rokovnjaču nož iz rok ter mu odsekal glavo, ki je padla naravnost v vrečo...«

Ivica in *Fanči Slovše* iz Ljubljane: Rokovnjač je zagledal na dnu vreče — krasen radioaparat in se je zato zadovoljno nasmehnil...«

Elza Sober iz Križ: »Takrat je skočila iz vreče rokovnjaču v obraz — razkačena sova.«

Cvetko Čelik iz Fale pri Mariboru: »Iz vreče je skočila — mačka in rokovnjaču razpraskala obraz...«

Majdica Ivančič iz Maribora pa je »rešila« »uganko« tebi nič meni nič takole: »V vreči je bila — voda...«

Marija Vodušek iz Trbovelj je mnenja, da je v tistem trenutku prisolil Jernač rokovnjaču »eno tako mastno okoli ušes, da se mu je kar zavrtelo (Jernaču ali rokovnjaču?) v glavi...«

Marica Kroflič iz Celja je v spomin na znameniti zgodovinski dogodek kar pesem-prigodnico zložila: »Jernač je potegnil rokovnjaču vrečo čez glavo, — da je skril v njej skoro vso orjaško poslavo. — V vreči je vzdihoval hudobni rokovnjač, — prosto pot je imel poštenjak Jernač. — Grohotal in dušil se je v smehu, — ko je privezoval žakelj-moža k drevesu. — Nato je odhitel urnih nog po policaja — povedati, da ima ujetega tolovaja; — naj ga hitro v temno ječo zapro, — da ga ne bo rešil od tolovajev kdo!...«

Stanislav Luštrik iz Sore pri Medvodah: »Iz vreče je skočil — čuk in odgriznil rokovnjaču nos...«

Vilko Plešec iz Sore: »Iz vreče so se vsule krastače in ena — kraljica krastač — mu je zlezla celo v usta in od tam v želodec...«

Zdravko Vodopivec iz Begunj: »Rokovnjač je zagledal v vreči na svojo žalost in jezo — same cunje in kosti...«

Vekoslav Vrtačnik iz Planine pri Sevnici: »Iz vreče je skočil zajec in bi bil gotovo ušel, če bi ga ne bil zgrabil rokovnjač za ušesa, Jernač pa za rep...«

Nande Pančur iz Izlakov: »Rokovnjač je radostno zacmokal z jezikom, zakaj v vreči so bile pristne debele in lepo dišeče — kranjske klobase...«

*

Najbolj točno so pogodile konec Jernačevi prigodi naslednje brihtne glavice:

Boris Bohinc, Marica Žirovnik, Marija Kukovica, Stanko Kukovica, Joško Erjavec, Marica Počivašek, Vojko Dolinar, Maks Bajc, Sava Jankovič, Marica Šušteršič, Ivan Kukovica, Rada Pukšič, Iva Šušteršič, Vladko Brezovar, Milica Štamol, Slava Smrekar, Slavica Podbregar, Milena Simončič, Viktor Snoj, Vera Jaš, Miroslav Falatov, Marica Rode, Olga Černe, Cita Gorjup, Anton Flerin, Angelo Prijatelj, Ivka Sabec, Radislav Lenček, Ivan Drea, Joško Koren, Franc Kač, Zdenka Koželj, Cilka Dornik, Franjo Hauptman, Marjan Savinšek, Ivan Markovič, Marinka Ždešar, Marjan Jelčnik, Franc Kralj, Jakobina Zupančič, Dušan Ribarov, Justina Purkat, Anton Torkar, Anton Sojar, Vera Groznikova in Zdravko Klinar.

Ker je bila topot razpisana za pravilno rešitev samo ena nagrada, je moral nagrajenca določiti žreb. Izžreban je bil: *Vladko Brezovar*, učenec V. razr. v Št. Rupertu pri Mokronogu. Dobi knjigo: »Storžek in njegovo burkasto življenje«.

Ob Dravi na Pohorje

Sv. Lovrenc na Pohorju, 22. jan.

Malo, zelo malo nam je znana Dravska dolina, tudi Pohorja skoraj ne poznamo. Slišali smo pač že o ruški tovarni za dušik, brali že mnogokrat o falski elektrarni, tudi z »zelenega Pohorja« se sem in tja sliši kak glas, — toda ni se še menda našel človek, ki bi nam v poljudni, prijetni in zanimivi obliki predstavil podrobneje ta lep kos naše zemlje ob severni meji.

Tudi meni v teh kratkih vrsticah ne bo mogoče tega storiti. Nekaj utrinkov, bežnih vtisov s pota pa naj vendarle napišem.

Maribor, obdravska prestolica, združuje v svoji okolici kaj lepih izletov. Zadnja leta se zlasti uveljavlja Pohorje. Znana je ideja o vzpenjači, ki naj glas »zelenih pohorskih vrhov« še bolj podkrepi in uveljavi. Pravijo, da je denarna stran vzpenjače takorekoč že rešena in da je le še začeti z zgradbo. Tudi avtomobilsko cesto nameravajo zgraditi na Pohorje; ta cesta naj bi vezala Dravsko dolino z vsemi važnejšimi vrhovi, končala pa bi se onstran Pohorja, v Slovenski Bistrici.

Pohorje je res vredno zanimanja in prizadevanja vseh, ki se brigajo za povzdigo tujskega prometa. Lepe gozdne samote, tihi gozdovi, doline in potoki, ustvarjajo najlepše podnebje, ki si ga želi počitka in oddiha potreben človek.

Tudi Dravska dolina sama ustvarja kar najlepše pogoje za razvoj tujskega prometa.

Čez visoko nad Dravo razpet most vas vlak iz glavnega kolodvora zapelje v ovinku na koroški kolodvor v Mariboru in potem naravnost ob Dravi navzgor. Že pri Limbušu se železnica stisne v dolino in hiti dalje mimo Ruš in Fale proti Dravogradu in naprej v koroško stran.

Na levi zeleno Pohorje, sedaj v zimi odeto v rahlo belo odejo, ob železnici na obe strani plodno polje, borovčevi boršti, za njimi globoko v strugi Drava, onstran nizko gričevje, vabljive dolinice. — čudovito lepa zemlja.

Ob progi leži še snežena odeja, takisto na Pohorju, onstran Drave pa se vam narava smehlja vsa zelena in prijazna, brez snega, solnčna kot v najlepših pomladnih dneh. Valovito gričevje je tam, sijajno se razkazujejo razorane njive v rebri ali samotnem grabnu ponosna domačija, kmečki dom. Kot gradiči se vam zde te bele hiše, na redko posejane, kopajoče se v januarskem solncu... Bilo je nekdaj tam onkraj Drave več vinogradov, obilo žlahtne kapljice so dajale vinske gorice, le redko kje so še ostale trte. Pred leti jih je zamorila peronospora, kmetje jih niso zasadili več.

Drugače je tu. Pohorje se po svoje smehlja v zimski lepoti. V rahlo meglico so zastrti nižji vrhovi, bele snežene lise se rišejo vmes. Višje zadaj se vidijo obrisi najvišjih pohorskih vrhov in zasneženih planjav.

Glej, že drdramo mimo ruške tovarne za dušik. Osem let je že, kar sem si ogledal to reč od znotraj. Sila zanimive stvari: usrkavanje kisika iz zraka, spajanje z dušikom, karbid, ogromne žareče peči, očrneli, od silne vročine in napora izčrpani delavci, trpini. Noč in dan gori ogromna vroča peč, kjer z električno silo tvorijo nepojmljivo vročino, da se topi apno in druga potrebna zmes, ki se nato v curkih kot tekoči karbid spušča skozi žarečo odprtino na pripravljene železne vozičke. Z dolgimi kavlji pomikajo delavci te vozičke pred odprtino peči, s kavlji, ki se dostikrat tope od vročine, odpirajo in spet zapirajo vrata peči, vlečejo vozičke proč in zvračajo stopljeno maso na tla v velik prazen prostor, da se tamkaj strdi, potem zmelje in v zraku nepristopnih železnih ceveh spoji s kisikom — tako nastane to znano umetno gnojilo. Še zdaj mi stoje pred očmi obrazi tistih delavcev; to so ljudje, ki res trpe, ki resnično v znoju in potu svojega obraza služijo sebi in svojim vsakdanjega kruha.

Vlak hiti dalje v hosto, skozi dolino, ob Dravi. Spodaj ob progi tovarna za vžigalice, last in pod vodstvom domačinov. Železniška proga se že približuje tesno k toku Drave. Onstran sami smrekovi in borovčevi gozdovi, za njimi polja in še zadaj slikovite podobe ljubkih kmetskih domov v brdih.

V ostrem loku zavijemo in nato skozi kratek predor, pa smo na Fali. Za čas je zginilo gričevje onstran Drave, ki se je ves čas vožnje od Maribora nizalo skozi okno voza pred oči, odprla in pokazala se je vsa dolina nazaj, tok Drave, solnce je za hip z vso silo zažarelo in objelo to lepo zemljo ob Dravi. Skozi polja se kot dolge kače spuščajo električni daljnovodi falske elektrarne.

Toda glej, — vlak že hiti dalje. Vozimo tik ob elektrarni. Nekaj novejših hiš, ki so bile vzrastle z elektrarno vred, stoji onkraj Drave. Sicer je kraj nekam samoten, prazen, utesnjen med gričevje, stisnjen ob Dravo. Čez strugo reke je postavljeno ogromno, močno zidovje: jez elektrarne. Pred visoko v zrak kipečimi zatvornicami stoji utesnjena in daleč gori v strugo navidez stoječa in le lahno valujoča Drava. Zajezili so ji tok, uravnali in določili so, koliko in kje in kdaj in kako sme nadaljevati pot skozi dolino. Kot besna se poganja Drava pod turbine, pada globoko nizdol, ter tako ustvarja z elektriko ljudem luč in industriji moč in pogon.

Vlak obstoji v tesni soteski. Sv. Lovrenc na Pohorju. Pred postajo čakajo sani, cukljat belec je vprežen vanje, močan fant stoji poleg njega in tišči roki v hlačni žep. Pogodiva se za ceno, potem zdrčimo po beli sneženi cesti, tu pa tam močno zaledeneli, spet drugod od solnca otaljeni, da nam belec komaj potegne sani.

Uro vožnje skozi dolino, vedno navkreber. Na obeh straneh gozdovi, ob potoku žage, skladovi lesa, desk, tramov.

Iz navade, da pretrgam molk, vprašam fanta:

»S čim se pečajo ljudje v teh krajih, na Pohorju?«

»S čim neki? Z lesom!«

»Pa le samo z lesom?«

»Večinoma. Le nekaj malega je kmetov, ki imajo zemljo, posestva, ki jih obdelujejo.«

Obmolkneva. Gledam in razmišljam, potem povzamem spet, tako zaradi lepšega:

»Kaj pa, ko zmanjka lesa...?«

Široko se je zasmejal fant, nekam posmehljivo me je pogledal:

»Saj ga ne bo zmanjkalo, nikdar ga ne more zmanjkati. Ko pa sproti raste, venomer, vsak dan, vse noči...«

»Toda vendar...!«

»Veliko je Pogorje, daleč gori in tam čez segajo gozdovi. Poglejte tja, in tja, in tja...«

Zamahnil je z bičem, švrknil po konju, da sem se nagnil močno nazaj v sedežu in sem komaj še vjel klobuk, da mi ni zdrknil z glave v potok ob cesti. Potem sva molčala vso pot. Gledal sem v tiste boršte na vseh straneh, kamor je bil pokazal fant, strmel in občudoval sem to ogromno, neprecenljivo bogastvo naše zemlje, v glavo pa se mi je vse bolj vtepala misel:

Če le sekajo in sekajo, neprestano, dan za dnem, teden za tednom, leto za letom, če ne zasajajo sproti posekanih lis za seboj, če ne skrbe za naraščaj, — enkrat bo gozda vendarle konec, bogastvo bo skopnelo, ljudstvo bo ob vse dohodke, ob ves zaslužek.

Pred menoj se je odgrnila planjava, ravnina med pohorskimi gozdovi se je pokazal trg, Sv. Lovrenc na Pohorju.

Cilj današnjega dne je bil končan, konec naj bo tudi teh vrstic.

Drugi dan pa sem čital v »Slovencu« objavo dravske banovine o varovanju gozdov...

F. Strah.

Mednarodue tekme v Bledu-Bohinju odpovedane

Ljubljana, 25. jan. AA. JZSS je sklenil odpovedati prve mednarodne zimske tekme, za katero so se prijavile Češkoslovaška, Francija, Nemčija, Poljska, Romunija, Norveška in Avstrija, iz naslednjih razlogov:

Snežne razmere se v terenih Bled—Bohinj vse do danes niso izboljšale, narobe so se celo poslabšale, zaradi česar je postala prireditev v razpisanem času nemogoča. Preložitev na kasnejši termin tudi ni mogoča, ker v večini zimskih središč v Evropi zaradi splošnega pomanjkanja snega in mraza prireditve odlagajo in, ker bi se z odgoditvijo našega termina preveč približali času smuških tekem mednarodne smuške federacije v Oslu, ki se je udeleže skoro vse države na zemlji. Posledica take preložitve bi bila, da se povabljene države v drugem terminu ne bi mogle odzvati našemu povabilu.

Prireditev je bila zamišljena kot uradna otvoritev zimske tujske sezone na Gorenjskem. Skrajno neugodna zima, ki vlada letos v vsej Evropi, je onemogočila tudi ta naš načrt. — Obenem z odpovedjo je savez sklenil, prirediti enake tekme v še večjem obsegu v dneh od 29. januarja do 4. februarja 1931.

Razne sportne vesti

Ob priliki proslave 10letnega obstoja naše nogometne podzveze se bo vršil velik turnir. Povabljena je belgrajska mestna reprezentanca, ki je poziv tudi sprejela. Nastopila bo v svoji najmočnejši sestavi.

Novosadski sportni klub N. A. K. je odigral v Solunu prijateljsko tekmo z Arisom. Dosegel je neodločen rezultat 3 : 3.

Ljubljanska Ilirija pripravlja v poletnem času veliko turnejo po Avstriji in Češki. V spomladi bo pa priredila več mednarodnih tekem, od katerih bi seveda v prvi vrsti omenili gostovanje slovitega dunajskega Rapida. Gostovali bodo predvidoma še Teplitzer F. C. München, Nicholson in Sportklub. Gostovanja teh moštev so pa odvisna precej od terminov. S stališča sporta je naravno želeti, da uspejo ti načrti.

TEŽKA ATLETIKA.

Poraz Nemške Avstrije v Budimpešti. Po štiriletnem odmoru se je vršila enajsta reprezentativna tekma Nemške Avstrije in Ogrske v rokoborbi. Obe moštvi sta bili sestavljeni iz 7 rokoborcev — 7 internacionalno predpisanih tež. Ogrom se je posrečilo vseh 7 bojev odločiti v svojo korist, vsled česar se glasi končni rezultat 7:0 v škodo Nemške Avstrije.

Jaz želim k filmu

Filmska dežela, pravljična dežela bogastva, časti in slave! Tisoči in tisoči sanjajo opojne sanje o njej in si žele v Hollywood, v ta paradiž milijonskih plač, neverjetno krasnih palač, najlepših žena in občudovanih mož.

Nedavno je neki publicist obiskal ravnatelja velikega filmskega produkcijskega podjetja in ga prosil, da bi mu dovolil vpogled v tisoče in tisoče pismenih ponudb najrazličnejših ponudnikov, ki žele k filmu.

In brskajoč po teh pismih, ter beroč njih vsebino, pravi publicist, sem prišel do prepričanja, da ga ni na svetu poklica, ne stanu, ki bi ne silil k filmu, pa tudi ne usode, iz katere bi nesrečnik ne iskal izhoda na ta način, da hoče postati filmski igralec.

Tu pišejo trgovski nastavljenci, kovaški pomočniki, deklice iz prodajalen, učitelji, uradniki, ločene žene, tovarniški delavci, subretke, amaterski rokoborci, stenotipistinje in kar je še mogočih poklicev na svetu. Na najrazličnejše načine izražajo svojo neutešljivo željo udejstvovati se pri filmu. Nekateri ginljivo proseče, ali otroško naivno, ali trdo okorno; eni v krasni kaligrafični pisavi, drugi spet v nečitljivih hieroglifih. Vse to tvori krasno zbirko psiholoških dokumentov in je sijajen material za onega, ki ima čas, ter želi proučevati človekovo srce.

Naj služi par zgledov za dokaz tega, kar je težko povedati. Par pisem iz kupa tisočev in tisočev z isto in podobno vsebino.

Nekdo piše: »Odločil sem se, da grem k filmu. Sem tapetnik z 22letno prakso. Veliko sem doživel, zato čutim nagnenje do filma. Sem bil nazadnje rokoborec v potujočem cirkusu. Če ima filmska družba interes zame, sem pripravljen, da se pridem osebno predstavit...«

Neka deklica pošilja svojo sliko s sledečim komentarjem: »Fotograf mojega vratu ni pravilno zadel. Naravno, da bi v lepi obleki in z lepo frizuro bila še lepša...«

Deklica iz meščanskih krogov piše: »Hočem k filmu naj velja kar hoče. Vem, da bom imela še težave, ali raje stradam, kot da opustim svoj namen. Ne mirujem preje, dokler tega ne dosežem. Če druge morejo, zakaj ne bi jaz. Nič ne morem zato, če me kak režiser še ni odkril Moram pač sama se potruditi...«

Drugi piše spet: »Če se smem drzniti poslati vam svojo sliko. Po poklicu brivec, grem vsak teden trikrat v kino in čutim v sebi nagnjenje do filma. Oprostite slabi pisavi, pišem kar v brivnici. Obenem želim srečno novo leto...«

In spet deklica: »Sem se sicer učila za neki poklic, pa sem le preveč sanjarsko razpoložena. Mi ni treba brati nobene knjige, svet mi sam dovolj pripoveduje. Saj ne more biti tako težko pri filmu, če ima človek veselje in ljubezen do tega...«

Neki oče: »Ker moj 14letni sin Karol nima do svojega poklica, kot monter nobenega veselja, venomer govori da hoče k filmu. Moj sin je zato tudi zelo sposoben, kakor jaz svojega sina poznam...«

In zopet druga ginljivo poroča, da ima zelo dolge lase in pristne zobe in silno ljubezen do filma.

In tako se vleče naprej brezkončna vrsta prosilcev, ki v neutešljivem hrepenenju žele čimpreje postati filmske zvezde.

To kar te ljudi vleče k filmu seveda nima s kakimi umetniškimi težnjami prav nič skupnega. Resnično nadarjen igralec, ki postane filmski umetnik pride k filmu po vsej drugačni poti.

Samo 49·- Din

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici

Samo 49 Din

Št. 125. Budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3 letno jamstvo . . . . Din 49·—
Št. 105. Enaka. 19 cm visoka . . . . Din 64.2·
Št. 106. Enaka, z radi skim štev in kazalci Din 76·—
Št. 120. Kovinasta ženska ura z dobrim koles., namazana in regul, 3 l. gar. Din 44·—
Št. 121 Enaka z radi. štev. in kazalci . . . . Din 58·—
— Cenik zastonj in franko

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2

Naiboljši v materijalu in nailepši v opremi so **šivalni stroji, kolesa „Gritzner", „Adler" in „Kayser"** za domačo obrt in industrijo

Pouk vezenja brezplačen

Le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika ob vodi

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbe

GOZDARJA

z večletno prakso sprejme veleposestvo na Gorenjskem. Nastop lahko takoj. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod **»Gozdar« št. 935.**

Z glavo ob zid

bi butnili, ako nas ponovno napade zobobol . . .

Ako tudi Vi trpite na tem, tedaj samo nekoliko kapljic pristno dišečega Fellerjevega Elsafluida na bombaž in v piškav zob in na lica obkladek z Elsafluidom — in bolečine prenehajo! „Elsafluid" z varovan z zakonom! Že 33 let je povsod cenjeno to preizkušeno narodno sredstvo in kozmetikum. — Poizkusite ga za ublaženje bolečin pri revmatizmu, protinu, prehlajenju, nervoznosti kot zaščito proti gripi; kot grgranje pa sladkoju proti želodčnim krčem, slabostim in kašlju.

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusna steklenica Din 6·—, dvojna steklenica Din 9·—, specijalna steklenica Din 26·—.
Po pošti: najmanje 1 zavoj z 9 poizkusnimi ali 6 vojnimi, ali 2 specijalnima steklenicama stane Din 62·—. Dva taka zavoja s poštnino in zavojem samo Din 102·—.
Naročila na naslov

EUGEN V. FELLER, lekarnar,

Stubica Donja, Elsa trg 16.

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa kroglijice, 6 škatljic Din 12·—.

Elektrik-ključavničar

se išče za oskrbo električnega omrežja v občini. Ponudbe z navedbo plače poslati **občini Rajhenburg**, kjer se dobe podrobnejša pojasnila. Prednost imajo samci.

Razglas

V konkurzni zadevi Josipa Lutarja, trgovca v Dolnji Lendavi je dovoljena s sklepom okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi S 4/29/72 prodaja: 1. večje zaloge manufakturnega blaga, 2. trgovske opreme in 3. terjatev, glede vsake skupine en bloc potom ofertalne licitacije.

Prodaja se bo vršila v četrtek, **dne 6. februarja 1930 dopoldne ob 10** v trgovskem lokalu v Dolnji Lendavi h. št. 71.

Cenilni zapisniki se morejo vpogledati pri okrajnem sodišču v Dolnji Lendavi in pri podpisanem.

Dr. Janko Pikuš,

odvetnik v Dolnji Lendavi kot upravitelj konkurznega sklada.

Nemški jezik

se poučuje po najboljši in najnovejši metodi. — **H. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6.**

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Čebelarji, pozor!

Trčalnice za med, **panje, umetne satnice,** kakor vse ostalo čebelarsko orodje izdeluje v prvovrstni izdelavi **Jugoslov. čebelarska industrija I. Ritzmann** v Novem Vrbasu, Dunavska banovina. — **Vsak čebelar dobi na zahtevo brezplačno in poštnine prosto naš najnovejši slovenski cenik za l. 1930/31, kateri obsega 80 strani z 220 slikami.**

20% kronske bone

kupujemo po najvišji dnevni ceni. Prometna bančna družba Maribor - Cankarjeva ulica 14

Vreče.

Kdor rabi vreče **kupi jih najceneje** pri tvrdki:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1 50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon štev 2328.

Službe iščejo

Organist

cecilijanec, iščem službo. Vešč sem občinskega in posojilniškega tajništva, izvrsten pevovodja in organizator. Cenj. ponudbe poslati na upravništvo »Slovenca« pod šifro »Nastopim takoj« štev. 646.

Vzgojiteljica

vešča več jezikov, gre k otrokom dopoldne ali popoldne — samo k boljši rodbini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vzgojiteljica« št. 952.

Prodajalka

z večletnimi spričevali špecerijske in delikatesne stroke, želi mesta takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prikupljiva« št. 975.

Oskrbnik (šafer)

v neodpovedani službi, želi isto spremeniti. Absolvent kmet. šole, star 29 let, oženjen, zmožen vseh panog kmetijstva, slovenskega in srbohrvatskega jezika, želi mesta na kakem večjem posestvu. - Cenjene ponudbe prosi na naslov: Oskrbnik, Šmartno pri Litiji.

Deklica

ubožna, stara 15 let, išče primerne službe. Naslov: Karolina Škrab, p. Loka pri Zid. mostu.

500 Din dam

tistemu, ki mi preskrbi službo skladiščnika, sluge ali slično. Zmožen tudi kavcije. - Ponudbe pod »Bivši orožnik« upravi.

Izprašan strojnik

izučen strojni ključavničar, zmožen vseh popravil na parnih strojih, trezen in zanesljiv, išče mesta k lokomobili, parni žagi ali kaj sličnega. Nastopi lahko takoj. Polde Beguš, strojnik, pošta Stajnica, Lika, Hrv.

Službo dobe

Vajenec

se sprejme za mizarsko obrt. - Družkovič Andrej, Glince — Vič.

Vajenko

za modistko sprejmem. - Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 825.

Dobro kuharico

zmožno gospodinjstva, se sprejme takoj k boljši družini. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 811.

Uradnico

s popolnim znanjem nemškega in slovenskega jezika, po možnosti tudi hrvatskega, stenografinjo in strojepisko, iščemo za čimprejšen nastop. Podrobne ponudbe na »Titan« d. d., Kamnik.

Krojaški vajenec

kmetskih staršev, pošten, priden in zanesljiv, se takoj sprejme. Franc Zaletel, krojač, Stožice 40, p. Ježica pri Ljubljani.

Čevljarskega vajenca

najraje z dežele, sprejme Joško Sedlar, Hrvatski trg 4, Ljubljana.

Trgovski učenec

se sprejme v trgovino mešanega blaga s primerno srednješolsko izobrazbo, dobrih in poštenih staršev. Stanov. in hrana v hiši. - Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod št. 986.

Vodja knjigovezniče

Tovarna trgovskih poslovnih knjig v Zagrebu išče za takojšnji nastop izurjenega, za v stroko spadajoča dela usposobljenega, energičnega vodjo. Ponudbe pod »L. M. 1000« sprejema Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac br. 20.

Prihodnjo pomlad

rabim za mesec dni za nadzorovanje pogozdovanja najraje državnega upokojenega gozdnega čuvaja. Palouc, lesna industrija, Šmartno ob Paki.

Dekle

zdravo, dobro vzgojeno, k dvema otrokoma, se sprejme. Znati mora razen kuhe ostala hišna dela. Naslov v upravi pod št. 890.

Vajenko

za modistovsko obrt sprejme salon »La femme Chic«, Šelenburgova ulica št. 6/I.

Učenca

za čevljarsko obrt — se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Alojz Bertoncelj, Ljubno, p. Podnart, Gorenjsko.

Sprejme se učenka

za trgovino z mešanim blagom, kmetskih ali železničarskih staršev, poštena in pridna ter ne razvajena, s primer. šol. izobrazbo. - Naslov se izve v upravi Slov. pod značko »Zdrava« št. 936.

2 mizar. pomočnika

dobro izvežbana v pohištvenem in stavbenem delu, sprejme Anton Ingolič, strojno mizarstvo, Sp. Poljskava, pošta Pragersko.

Večja kroj. tvrdka

išče krojitelja, zmožnega najnovejšega moškega in damskega krojenja. Plača 3000—4000 Din mesečno. Ponudbe na Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg št. 19.

Mlinarskega vajenca

nad 15 letnega, sina poštenih staršev in z dobro šolsko izobrazbo sprejme Ant. Balant, valjčni mlin, Preserje, p. Braslovče v Savinjski dolini. - Pogoji po dogovoru.

Komisijonar

in PORTIR (strokovnjak — z večletno prakso) za hotelsko podjetje, 20 do 30 let, inteligenten, trezen in zanesljiv, zraven slovenščine zmožen nemškega in italijanskega jezika, se sprejme. Pismene ponudbe s prepisi spričeval in sliko na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Komisijonar« št. 943.

Izurjene pletilje

dobe delo nogavic na dom. - Sprejme se tudi dobra pletilja za stalno delo. — Romilda Hribar, Ljubljana — Hradeckega vas 64.

Vajenke

za strojno pletenje se sprejmejo pod ugodnimi pogoji, na željo hrana in stanovanje. - Bonač, Streliška 24, Ljubljana.

Čevljar. vajenca

sprejmem. A. Turk, Dunajska cesta, poleg Stadiona.

Krojaški pomočnik

za boljša konfekcij. dela se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. - Franc Rešek, krojač, Kamna gorica, p. Št. Vid n. Ljublj.

Moški - samski

starejši, zanesljiv, ki bi imel veselje, da obdela majhen vrt s cvetlicami, sočivjem ter sadni vrt in čuva hišico in vrt, ki se nahaja na najlepši legi - se sprejme. Na razpolago mu je ena soba s štedilnikom, električ. razsvetljava in kar potrebuje za sebe. Primerno za vpokojenca. - Pismene ponudbe pod »Blizu Ljubljane« št. 1010 na upravo »Slov.«

Prodajalko

rabim za konfekcijsko trgovino. Začetna plača 700 Din, po zmožnosti pozneje več. - Ponudbe na Teodor Rokotjanski, Šabac.

Pletilje

dobijo delo na dom. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 1018.

Pletilje

dobijo delo za 8 ključni stroj na dom. - Ponudbe pod »8 ključni« upravi.

Vajenca

za pekovsko obrt takoj sprejmem z vso oskrbo v hiši. Več po dogovoru. - Pekarna Viktor Rossner, Braslovče.

Sluga

40—45 let star, pošten, ki zna tudi nekoliko kuhati, se išče za frančiškansko župnišče v Dalmaciji. Odgovor na upravo »Slovenca« pod šifro »Mirno življenje« št. 835.

Postrežnico

za čez dan iščem. Naslov v upravi »Slov.« št. 1035.

Sprejmem kuharico

dobro izurjeno. Služba stalna, plača dobra, nastop takoj. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Dobra kuharica«.

Modistov. vajenko

sprejmem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1052.

Objave

Preklic

Jaz podpisani Murnik Andrej z Brezij štev. 58, preklicujem in obžalujem vse klevete, katere sem iznašal in razširjal o svojem svaku Nedog Martinu z Otoč štev. 22, kot popolnoma neresnične in prosto izmišljene.

Brezje, 22. jan. 1930.

Murnik Andrej.

ŽIVČNI GLAVOBOL

Vsi, ki vas muči živčni glavobol, migrena, nahod, hripa itd. in se zato čutite oslabele ter za vsako delo nesposobne, kupite si takoj

NOSAL

prašek za noslanje

Čudili se boste uspehu!

NOSAL prežene bolečine razbistri in osveži glavo tako, da se kmalu povrne zopet ugodje in veselje.

Ved te: NOSAL ne škoduje želodcu, ne srcu ne obistim itd., ker se ne uživa temveč noslja (šnofa).

Zahtevajte v lekarnah izrecno originalni NOSAL-BAHOVEC za 10 Din z napisom proizvajalca

Lekarna M. BAHOVEC Ljubljana

BAHOVEC

Stanovanja

Elegantna soba

separirana, elektr. luč, v vili na Erjavčevi cesti, se odda. Naslov v upravi pod št. 889.

Stanovanje

2 sob, kuhinje in pritiklin se odda v Langusovi ulici št. 17 — Mirje.

Sostanovalko

išče gospodična, dobro vzgojena, ki ima veliko parketirano sobo in kuhinjo z elektriko, v bližini juž. kolodv. Ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod »Solidna«.

Soba

lepa, separirana, za 1 gospoda, eventuelno za 2 gospoda ali gospodični. Po želji tudi hrana. Naslov: Uprava Maribor.

Sobo in kuhinjo

išče zakonski par brez otrok za 1. maj. - Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »1. maj«.

Stanovanje

novo, 2 lepi sobi, kuhinjo oddam takoj mirni stranki. Verstovškova 9 (Mirje).

Gospodična

se sprejme na stanovanje. Florijanska ul. 28/I, vhod iz Hrenove ulice.

Dvosobno stanovanje

za dve osebi za 1. februar iščem. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dve osebi«.

Kuhinjo in sobo

solnčno, prostorno, oddam za 250 Din mesečno. Naslov v upravi pod št. 1051.

Stanovanje

4 ali 5 sobno, na Miklošičevi cesti ali v neposredni bližini sodišča, v visokem pritličju ali prvem nadstropju za 1. marec ali kasneje, iščem. Ponudbe na upravo pod št. 400.

Lepo opremlj. soba

se odda za 250 Din gospodični ali gospej. Naslov v upravi pod št. 845.

Denar

Organiz. zadolžitev

osebnih kreditov, hipotek potom brezobrestn. posojila. Temeljna navodila prinaša »Domačija«, Maribor, Koroška cesta 10. List 2 Din, če pojasnilo posebej, 10 Din.

Poizvedbe

Poizvedba

Komur je znano sedanje bivališče gosp. Aloizija Lavrih, kateri je bil leta 1926. organist v Rim. Toplicah, je vljudno naprošen, naj istega javi Nikolaju Pustinek, organist v Sevnici.

Pouk

Strojno pletarstvo

poučujem zastonj. Naslov pod »Zastonj« na upravo »Slovenca« Maribor.

Krojno pletenje

sprejme pridne in poštene vajenke takoj. Učna doba četrt leta, pol leta in enoletno. - Kette-Murnova 8 (Martinova).

Redni pouk

v krojnem risanju in prikrojevanju damskih oblek daje redno za dom in poklic edino strok. izprašana učiteljica in lastnica Roza Medved, Ljubljana, Mestni trg 24/III (nasproti magistrata). Kroji po meri.

Novost! Novost!

Krojači, šivilje, nešivilje!

Prevzel sem generalno zastopstvo Dresdenske modne akademije za Jugoslavijo. Na razpolago imam najnovejše modne moške, damske, otroške giornale. Modni listi imajo priložen krojni pouk, ki se bo sedaj poučeval v tečajih in se bo lahko vsak krojač, šivilja, nešivilja hitreje priučila krojenja. S tem imam priliko nuditi, učencem najnovejše kroje, katere dobimo še pred sezono. Listi izhajajo mesečno. Vsak učenec se po tem novem sistemu lažje in hitreje priuči, vsled tega smo honorar znatno znižali. Nov tečaj 3. februarja. F. Potočnik, generalni zastopnik modnih listov, učnih knjig Dresdenske modne akademije, vodja krojnih tečajev, Ljubljana, Stari trg 19.

Zaslužek

Potnika

vpeljanega za Gorenisko se sprejme. Zmožni voziti se z autom imajo prednost, isti je na razpolago. Prodaja: mlinski izdelki, deželni pridelki, špecerija in žganje. Ponudbe je poslati na upravo tega lista pod »Potnik Gorenjske 1930« št. 310.

Če iščete zaposlenja

s prodajo, prevzemite generalno zastopstvo našega nenavadnega amer. šlagerja, ki ga z navdušenjem sprejme vsaka gospodinja. Zadovolini boste s svojo pozicijo. Gre za konzumski predmet, kot vsakdanji kruh in se lahko proda v velikem in malem mestu. Pojasnila daje razpošiljalnica Šapira, Ljubljana.

Zaslužek

3 do 4000 Din mesečno nudim pridnim zastopnikom pri prodaji v vsaki hiši potrebnega predmeta. Lahko in hitro delo s takoj izplačano provizijo. Vsi, zlasti pa brezposelni, ne zamudite prilike! - Ponudbe na: Gvido Premelč, Šoštanj.

Samostojen obrtnik

z lastnim lokalom, v velikem industrijskem kraju spreime kot postranski zaslužek razne predmete v komisijsko prodajo, ozir. prevzame zastopstvo ali vodstvo podružnice od večje solid. tvrdke. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Solidno podjetje« št. 979.

Razno

Iščejo se dobri ljudje

ki bi sprejeli 9 mesečno, zdravo in lepo razvito moško dete za svoje. — Vprašanja na komite: »Blago srce« — Laško.

Zoper slabokrvnost

slabo prebavo, pomanjkanje teka in oslabelost vsake vrste naročite tri steklenice Hočevarjeve aromatične železnate tinkture po 20 Din steklenica. Razpošilja samo: Lekarna pri »Angelju Varhu« na Vrhniki št. 23 Drugod se ne dobi

»Dom ubogih«

Imejitelji srečk, zahtevajte žrebanje hiše! Pooblastite zadrugo »Mojmir«! Natančneje čitajte »Domačijo«, Maribor, Koroška cesta 10.

Vnajem

Industrijski prostori

z vodno silo 22 HP se oddajo na Krakovskem nasipu 26 v najem. Istotam se proda 5 vagonov sladke mrve.

Pisarniški lokal

v I. nadstr. na Dunajski cesti se odda takoj. — Vprašati pri Gospodarski zvezi, Ljubljana, Dunajska cesta.

Dva lokala

se dasta v najem blizu sodnije, pripravna za pisarne ali kako obrt, zajutrkovalnico itd. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 909.

Trafiko

z lokalom dam takoj v najem v Ljubljani. - Ponudbe pod »Trafika« na upravo »Slov.«

Oddam v najem

trgovino z mešanim blagom in žganjetočem v prometnem kraju. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1001.

LOKAL

za pisarno

se takoj odda Slomškova ulica 33, pri cerkvi Srca Jezusovega.

Posestva

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojninski zavod, Gledališka ulica 8/IV.

Stroj. čevlj. delavnica

s stanovanjem v isti hiši, pripravno tudi za dve družini, se proda. Kubička, Maribor, Vrtna 8.

Lepo novo hišo

z vrtom prodam takoj v Senovem. Pripravna za malega obrtnika, vpokojenca ali rudarja, ker je v bližini rudnika. Cena 28.000 Din. Avgust Fabjančič, Senovo pri Rajhenburgu.

Večje posestvo

blizu glavne proge Št. Ilj—Pesnica, 23 oralov (največ njive, sadonos. vinograd), gosposka hiša, več sob, nova viničarija, ves inventar. Pojasnila daje lastnik Karl Lotz, železnina, Maribor.

Večje zgradbe

z zemljiščem, v industrijske svrhe, v bližini kolodvora v Mariboru, se odda v najem ali se proda. Ponudbe pod »Industrija« na anončni biro Hinko Sax, Maribor.

Poslopje za tovarno

v Studencih pri Mariboru, ki je služilo doslej za telovadnico, se ugodno proda. Poslopje je novo in je kakor nalašč ustvarjeno za manjšo industrijo. Izklicna cena je 250.000 dinarjev. — Natančnejša pojasnila daje Ljudska tiskarna, Maribor.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

LJUBLJANA

Centrala: Dunajska c. 35 Tel. 2830 Brzojav: Stroj

ŽELEZNE KONSTRUKCIJE

Rezervarje — Strešne konstrukcije — Stopnice — Ograje — Kotle — Cevovode — Mostove — Jambore za elektrovode — Vse pločevinaste izdelke — Avtogenično varenje

KONKURENČNE CENE

Eltzov 6-cevni Radionc

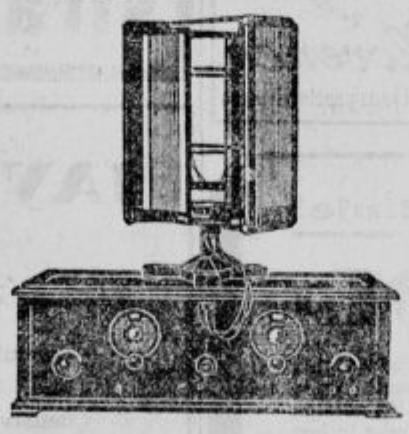

je najboljši radio aparat sedanjosti za sprejem na sobno anteno. Dovršen je v izdelavi in učinku, obenem pa tako mojstersko enostaven, da se ga more posluževati tudi otrok. Ciste postaje ima naglo in deluje brez baterij, akumulatorjev, kislin. Edini aparat, ki sprejema vse evropske in številne prekomorske postaje na okvirni anteni, brez izmenjave špulje, reproducira pa v zvočniku izvirno barvo zvoka. Zahtevajte še danes brezplačno literaturo o »RADIONU« in ne odlašajte z nakupom.

Zahtevajte naš BREZPLAČNI RADIO-CENIK, zahtevajte brezplačno listo priložnostnega nakupa.

Prva radio trgovina

Kastner & Öhler, Zagreb

Največja trgovska in odpošiljateljska hiša v državi

Samo še kratek čas

oddaja

Ferlinz, reja živali plemenite kožuhovine, k. d. v Ljubljani, Staničeva ulica štev. 21,

omejeno število parov srebrodlakih lisic na odplačila

po izredno ugodnih pogojih

Razstava živali na kožuhovinskem sejmu dne 27. in 28. t. m. in pa pri tvrdki

PETER SEMKO, Miklošičeva c. 14

in Dunajska cesta palača Ljubljanske kreditne banke

Zahtevajte prospekte!

Stavbna parcela

pet minut oddaljena od domžalske postaje, na Savski cesti št. 5, se proda. Izve se istotam.

Novo hišo

enonadstropno, z gospodarskimi poslopji in lepim dvoriščem, pripravno za večje podjetje, prodam. - Terezija Golob - Kranj.

Hišo

prodam v Mariboru, Melje, v najboljšem stanju, tri manjša stanovanja. - Ponudbe pod »Solidno in poceni« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Posestvo

tri orale vinograda, pol orala gozda, ostalo njiva, travnik, sadonosnik, tri četrt ure od Maribora, se takoj proda. - Vprašati: Maribor - Kacijanerjeva 10, soba 22.

Hišo na periferiji

Ljubljane, v ceni do 220 tisoč dinarjev, ali parcelo kupim. - Ponudbe pod »Pomlad« upravi »Slov.«

Amerikanci, pozor!

Gostilna v mestu, prvovrstna, 1 joh vrta, dobro ohranjeno in prenovljeno poslopje, se proda za 650.000 Din. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 1037.

Pritlična hišica

majhna, na Dolenjskem, z dvema sobama, kuhinjo in z malim vrtičkom, se proda. Cena nizka! Poizve se pri g. trgovcu in gostilničarju Trapučarju, vas Log, pošta Boštanj ob Savi.

Novozidana hiša

3 sobe, kuhinja, klet in velik vrt naprodaj. Vpraša se: Cesta na Brezje 38, Pobrežje — Maribor.

Kupimo

20% bone

kupi Uran Franc, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820.

Oglje in trame

vsako količino — kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

Tovorni avto

ali osebni, malo rabljen, kupim od 40—60 HP. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod značko »Avto 1930/40—60 HP« štev. 430.

Stroj

za sek. podplatov, opetnikov itd. (Stanzmaschine) - kupim. - Ponudbe poslati na Brata Naglič, Žiri.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Kupimo

lipove hlode

(prima).

Ponudbe: Ljubljana, poštni predal 242.

Le še kratek čas

bomo vnovčevali 20% kronske bone. Požurite se, ako jih mislite oddati. Kupujemo jih po dnevni ceni.

MENJALNICA REICHER & TURK,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 44.

Številka telefona 2598.

9 kostanjev ali lip

kupim za gostilniški vrt. Kostanji ali lipe morajo biti tako veliki, da bodo dali v dveh ali treh letih senco. - Ponudbe na gostilno Košak, Ljubljana, Krekov trg 11.

Dinamostroj

4—6 PS, pribl. 8 m dolgo os za transmisijo, 90 mm, z ležaji in razne jarmenice, se kupi. Istotam se proda ameriška krožna žaga (Lattenkreissäge). - Naslov pri oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 907.

Prodamo

Strugarji, kolarji!

Dve stružnici (Drehbank) za les, orodje in motor ½ HP, prodam. - Vinko Zirnstein, Ljubljana, Na Zavrteh št. 5

Mlad pes

(volk), čuvaj, naprodaj. - Celovška cesta 37, Ljubljana VII.

Puhasto perje

kg po 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozovič, Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilna perja.

Kolesje (Werke)

za hišne stoječe ure. Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15.

Pletil. stroje švedske

krožne, ima zastopstvo Tehna, Ljubljana, Mestni trg 25, I. nadstr. - Iščemo povsod zastopnike.

Pisalne stroje švedske

ima zastopstvo Tehna, Mestni trg 25/I. - Iščemo povsod zastopnike. pod št. 839.

Strojno pletilstvo

je edino ugodna prilika za takojšnjo dosego do brega zaslužka in lastnega podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učne tečaje se nastopi lahko vsak dan. Najboljši pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izberi na zalogi. - F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5

BUKOVA DRVA

suha, več vrst premoga po najnižjih cenah nudi M. Seifried, Gregorčičeva 1, Maribor, Betnavska 3.

SREBRO

Večja množina srebra po 1, 2 in 5 kron, in stari križavci - naprodaj. — »1000« poštno ležeče — Kupci naj se oglase pod Slovenjgradec.

Tovorni auto

osebni avto, diro na vzmeteh, železne blagajne, stiskalnice za seno proda po nizki ceni: Franc Stupica, železnina, Ljubljana

Lep pes

»Doberman«, zvest čuvaj, se proda po nepretirani ceni. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 973.

Pisalni stroj

popolnoma nov, prodam zelo ugodno, tudi na obroke, ali pa zamenjam za starega. - Opalograph prodam. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 924.

Valvasor Kaerndten

prodam zelo ugodno, tudi na obroke. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 925.

Kobila

štiri leta stara, visoka, črne barve, se proda. - Vprašati na A. Ekart, Račje.

Tri pletilje

stroje št. 8/36, 8/40, 8/60, prodam po nizki ceni. - Andrej Hlede, Sp. Šiška, Šolska ulica, baraka VII, Ljubljana.

Kanarčki

harški žlahtni vrvivci, dobri pevci, rumeni in šeki, 40 samcev in 50 samic, zaradi pomanjkanja prostora po zelo nizki ceni naprodaj, posebno še, ako kupec vzame vse. M. Dobravc, Celje, Glavni trg 15.

Klub ljubiteljev športnih psov v Ljubljani

ima naprodaj:

Eno **nemško ovčarko**, staro štiri in pol leta, ocenjena z I., prvovrstna. **Štiri mladiče**, osem tednov stari, od zgoraj imenovane psice-matere. **Eno ilirsko ovčarko**, staro dva meseca. **Enega doberman-pinčerja**, dve leti star, krasen eksemplar, dresiran. Tozadevne informacije se dobe pri zgoraj omenjenem klubu, **Miklošičeva cesta, palača OUZD** (pisarna dr. Cepudra).

Oglje

oljčno, zajamčeno čisto, razpošiljam v poštnih zavojih proti predplačilu franko v vsak kraj Jugoslavije. 5 kg Din 106·50, 10 kg Din 205·50. Nikola Setenčič, Rose — Boka Kotorska.

GREŠITE MNOGO ako ne čitate redno SLOVENCA

Glasba

G. Jurásek

Ljubljana, Ključavničarska ul. 3 — Mestni trg 22, strokovno uglašuje ter popravlja glasovirje.

Harmonij

dobro ohranjen, lep, naprodaj. - Ponudbe pod »Harmonij« upravi »Slov.«

Muzikalije!

Ker je v splošnem pomanjkanje denarja, sem znižal skladbe izpod cene, in to: 1. 12 mašnih za meš. zbor, part. 10 Din (prej 30), 2. 6 evharističnih, part. 6 Din (prej 15). Od mašnih imam tudi glasove po 4 Din (prej 6), a od evharistični dam partiture namesto glasov po 4 Din. Skladbe so krepke v izrazu, sočne in lahke, a naročajo se na naslov: Karlo Adamič, nastavnik drž. učiteljišča, Koprivnica, Sav. banovina.

Klavirje

in pianine prodaja, izposojuje, popravlja in čisto uglašuje najceneje — tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBINEK — Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Klavirji prvih svetov. znamk!

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3

Na manjši obroki

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Förster, Hölzl, Hofmann, Original Stingl. Popravila in uglaševanje najceneje. — Najbogatejša izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun

Obrt

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinjal, najceneje in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj.

Pohištvo

skoraj novo, za 2 sobi in kuhinjo, se radi premestitve takoj ugodno proda. Kaušekova ulica št. 16/I.

Dve otroški postelji

zeleni, 1 velika postelja, 1 salonska omarica za perilo s 6 predali, svetla, 2 majhna vozička in 2 košarici za punčke, dobro ohranjeno in čisto, se proda. — Ogleda se: Marijin trg 2/I.

Pohištvo

Prodam dve kompletni postelji z žimnatim modrocem, 2 nočni omari in umivalnik, mahoni-hrastov les. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 910.

Pozor! - Perilo

staro in novo, sprejmem v pranje in svetlolikanje. Florijanska ul. 6.

Entlanje

Din 1·50. — Izdelovanje damskega perila. Strojno ročno vezenje, predtiskarije najceneje. M. Sedovnik, Ljubljana, Florijanska ulica 6.

Debele

luskinaste otrobe

kupite najceneje pri tvrdki

A. VOLK, Ljubljana

Resljeva cesta 24.

Moko

dobro, svežo in suho dobite najceneje v F. Juvan-a valjčnem mlinu Sr. Gameljne, p. Št. Vid nad Ljubljano — Zahtevajte cenik!

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträt bilder), razglednice slike takoj izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpeljan fotoatelje z najmodernejšimi aparati - Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39

Friedler-jev patentiran

GAMMA za rast las

najpopolnejši sredstvo proti izpadanju las - tvorbi prhaja - lasnih bušk.

GAMMA milo za lase

najpopolnejše sredstvo stvo za izpiranje las. Zdravniško preizkušeno in priporočeno — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Zastopstvo **NADA**, drogerija — Subotica

Pokličite telef. 3421

in nevarnosti s strani elektr. toka Vam odpravimo! HAVLIČEK FRAN, konces. elektroteh. podjetje, hotel »Soča«, Sv. Petra cesta 5, Ljubljana, inštalacije, renoviranje, predelava vseh elektroaparatov, likalnikov, lončkov, telefoni, zvonila, signali itd.

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarije, parfumerije, papirja, pletenin, nogavic, vrvarskih izdelkov itd. na debelo in na drobno pri

D. ROSINA, Vetrinjska 26

Patent fotelji

in kanapeji, patent otomane v najnovejših oblikah in najfinejši izdelavi dobite samo pri

RUDOLF **SEVER**

Ljubljana, Marijin trg 2.

Mali oglasi v Slovencu zajamčijo najpopolnejši uspeh

Pozor gospodinje!

SIDOL

že 30 let priznano najbolje sredstvo za čiščenje in poliranje vseh kovin, čisti tudi okna in ogledala. Pri nakupu pazite na zak. zaščitno znamko in ime

SIDOL

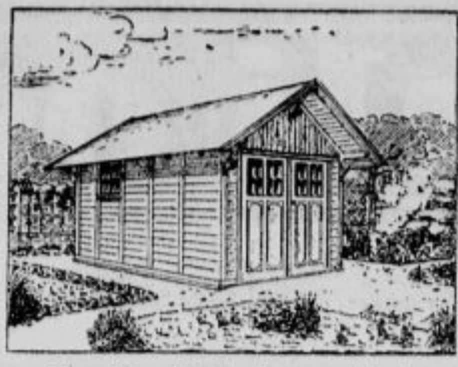

Automobilisti pozor!

Vaš auto zamorete imeti le tedaj v redu, ako imate za njega primerno shrambo, ktera se popolnoma prahu tesno zapre.

Naročite si tedaj za mali denar pri spodaj navedeni tvrdki lepo leseno garažo, s katero boste v vseh ozirih zadovoljni. Garaža je zgrajena **prenosljivo**, katero zamoreta 2 delavca v 8—10 urah postaviti in v slučaju selitve prepeljati na drug prostor.

Vsa nadaljna pojasnila in cene dobite pri

RAVNIKAR FRAN. lesna industrija **Ljubljana, Linhartova 25.**

Največja izbira gramofonov in gramofonskih plošč

„Tehnik" Josip Banjai

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 20.

Prodaja tudi na obroke!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodneje.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Pištole za strašenje

lovske puške, floberte, browning pištole, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. Kaiser puškar

Ljubljana, Kongresni trg 9

JAVOR * LOGATEC

LESNA INDUSTRIJA

Gabriel Oblak - Slovenija

Brzojavni naslov: Javor Logatec - Telefon interurban 5

Izdeluje vsakoršno pohištvo iz trdega in mehkega lesa, kakor spalnice, jedilnice, kuhinje i. t. d. Z jamstvom proti razsušitvi. — — Cene zmerne!

Z žalostnim srcem naznanjamo, da je naša ljubljena hčerkica in sestrica

MICI

v nežni starosti 16 mesecev, po kratkem trpljenju, danes za vedno zatisnila svoje očke in odšla med nebeške krilatce.

K pogrebu jo spremimo v ponedeljek, dne 27. januarja ob ½16 iz mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. januarja 1930.

Žalujoči: **Franc** in **Marija Ocvirk**, starši, **Franci**, bratec in **ostali sorodniki**.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

Salonit

ZA POKRIVANJE STREH

ZA OBLAGANJE STEN

ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE

CEVI ZA KANALIZACIJE

Tvrdka

BOLAFFIO IN SINOVA

trgovina z vinom in žganjem

naznanja, da je pričela poslovati njena podružnica

v Moškanjcih pri Ptuju

in se priporoča za nadaljno naklonjenost cenjenim odjemalcev

Glasbila direktno iz tovarne

ZAHTEVAJTE TAKOJ NAŠ

brezplačni glavni katalog

MEINEL & HEROLD

tovarna glazbil, gramofonov in harmonik

podr. MARIBOR št. B-102

Violine od Din 95.—, Mandoline od Din 136·—, Gitare od Din 207·—, Ročne harmonike od Din 85·—, Gramofoni od Din 345·—, Tamburice od Din [illegible]

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

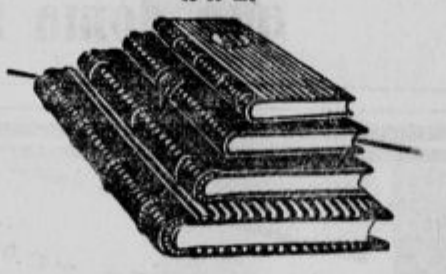

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Na debelo! -- Na drobno!

ANTON JANEŽIČ

Ljubljana, Florjanska ul. 14

Knjigovezница in črtalnica trgovskih knjig.

Pisluk

iz dobre tople volne

dvobarvni vzorec

teža 30 dkg (Bombaž bi bil težji)

Isti vzorec na spodnji in zadnji strani

CIJENA 62 din.

Torej: volnena kopica topla, prilega se na vsak život, lepo krojena, skrbno izdelana in tako po ceni.

Kupite ali naročite pismeno čim preje, kajti cene kopice te izborne žakard vrste bodo naglo razprodane.

Kastner i Öhler, Zagreb

IMR 1896.

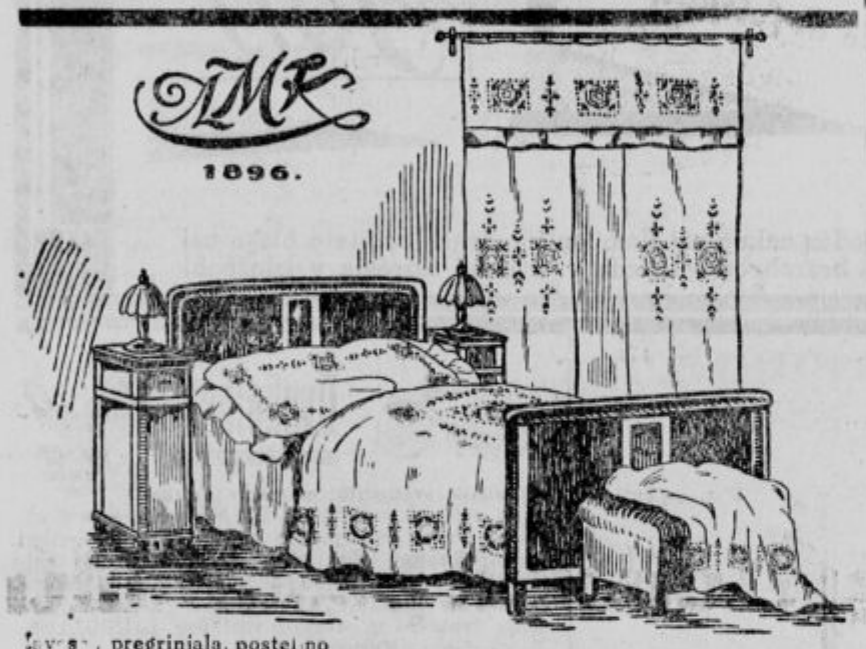

Zavese, pregrinjala, posteljno perilo, monograme, kuhinjske garniture, obleke in vse druge vezenine veže najceneje

mehanično umetno vezenje

MATEK & MIKEŠ

LJUBLJANA - Dalmatinova 13

POLEG HOTELA ŠTRUKELJ

Entlanje vložkov in čipk-ažuriranje, predtiskanje, tam. buriranje

PROTI KAŠLJU, PROTI PREHLADU

najboljše sredstvo proti prehladu, kašlju, bolečinam v vratu in astmi.

Zdravniško priporočeno!

Samoproizvajalec

KANOLD D. D.

KARLOVAC

Odlikovana z zlato svetinjo v Kopenhagenu - Dvorni dobavitelj Njeg. Vel. kralja Švedske in Njeg. kr. vis. prestolonaslednika kraljevine Švedske. — Te po celem svetu slovite tablete

SE DOBIVAJO POVSOD!

TVORNICE:

KOPENHAGEN, GÖTEBORG, WIEN, BERLIN, NÜRNBERG, ESSEN, MILANO, PRAGA, LESZNO

Mestna hranilnica v Radovljici

ustanovljena leta 1896.

naznanja, da je z dnem 27. januarja 1930 začela poslovati njena ekspozitura na Jesenicah v bivši Hauptmanovi sedaj Presterlovi hiši severno od kolodvora.

Daje: Hipotekarna posojila za amortizacijo, kredite v tekočem računu, proti zastavi menic, posestev itd.

Sprejema: Vloge na knjižice, tekoči račun in obrestuje časovno najugodneje.

Račun Poštne hranilnice št. 10.431.

Uradne ure vsak delavnik od 9. do 14. ure.

ZAHVALNA BESEDA:

Vsem, ki veste, da je božje delo: žalovati z žalujočimi in ste se spomnili bridkosti bratove ob smrti drage sestre

FRANICE MERHAR:

Bog Vam povrni vsem: z veseljem stanovitne skupnosti v domačem bivanju. Bog Vam povrni molitve in darilve. — Bog povrni tudi Tebi, sestra, ti moja tiha žrtev in moj ljubi molk; dom si mi sicer spremenila v hišo žalosti in vendar tudi v hišo upanja; po Tebi z novo sem vezjo na to navezan, kar ne mine. — Bog povrni vse!

Skrbnosti si se pri mravljah
naučila prav lepo;
mirno spavaj v tihih Dravljah,
raj pri Bogu naj Ti bo!

Alojzij Merhar,
brat.

V Ljubljani, 25. januarja 1930.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. - Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

ZAHVALA. Ob bridki izgubi naše nepozabne mamice, pramamice, tašče in tete, gospe

Elizabete Eberle roj. Indorf

posestnice

nam je došlo toliko tolažilnih izrazov sočutja, da se čutimo dolžni tem potom izreči vsem našo najtoplejšo zahvalo. Posebno naj velja naša zahvala g. dr. Höglerju za njegove prijateljske zdravniške obiske, usmiljeni sestri, zastopstvu zadruge urarjev, zlatarjev, graverjev itd. Zahvaljujemo se vsem številnim darovalcem krasnega cvetja in vencev in vsem, ki so predrago nam nepozabno pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA PRI SV. LOVRENCU NA POHORJU javlja tužno vest, da je v starosti 65 let umrl njen ustanovni član, gospod

Petrič Anton

posestnik in član načelstva od njene ustanovitve

Pogreb bo v ponedeljek, dne 27. januarja predpoldne iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Največja domača tovarna trikotaže in kotonovih nogavic (izdeluje se v vsaki kakovosti in vsake vrste) — išče

krajevnega zastopnika

za Ljubljano in Maribor proti mesečni plači in proviziji. Upoštevali bomo v prvi vrsti trgovske pomočnike, ki so dobro znani pri trgovcih te stroke in že vpeljani. Prošnje z natančnim opisom dosedanj. delovanja na upravo »Slov.« pod št. 939.

Zahvala Ob nenadni in težki izgubi naše nepozabne in predobre mamice, sestre in svakinje, gospe

Marije Matjašič roj. Arnuš

posestnice in gostilničarke

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. — Posebno zahvalo pa smo dolžni č. g. dekanu in duhovščini, g. zdravniku dr. Krambergerju za njegovo požrtvovalnost, kakor vsem ostalim, kateri so blagopokojnico spremili na zadnji poti. — Enako smo dolžni posebno zahvalo za vse poklonjene vence ter se najiskrenejše zahvaljujemo.

Sv. Lenart v Slov. goricah, dne 19. januarja 1930.

Žalujoči soprog LEOPOLD MATJAŠIČ, hčerkica MARICA in vsi ostali.

NE BOSTE OZEBLI,

Bata

ako doma nosite toplo obutev

...vodom prese... ...tve iz Broda v ...greb sem izdal ...ov velik

ilustriran

cenik za znamke za leto 1930. Pošiljam ga s 100 komadi raznih rumunskih znamk vsakomur, ki mi pošlje vnaprej 20 Din. Najstarejša trgovina znamk v Jugoslaviji!

Izidor Steiner, Zagreb
Zrinjski trg 14

žimnice

modroce posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane divane in dr. tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg štev. 7 (poleg Mestnega doma).

Centralne kurjave - vodovode

Inženir Gustav Zemánek & Co
družba z o. z.
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 10. - Telefon 2621

Halo! **Jesenice** Radio!

Zadostno izbiro, najugodnejši nakup, največjo garancijo, najsolidnejšo postrežbo — Vam nudi

Radio Jože Markež
Jesenice 54

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne odteguje vlagateljem rentnega davka

Ali hočete res poceni kupovati?
Poslužite se tedaj
inventurne prodaje
od 19. januarja do 8. februarja

NASL. A. ŠINKOVEC
K. SOSS
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Za res ugoden nakup naj Vam jamčijo cene, kvaliteto blaga naj si vsakdo brezobvezno ogleda v trgovini oziroma v izložbah!

Svila
za plesno sezono
A. E. SKABERNE

Lepe, rumene
pomaranče

po izredno nizki ceni prodaja
Gospodarska zveza — Ljubljana.

Kadar imate opravka v Mariboru

in predno si nakupite modno in manufakturno blago za moške in ženske obleke, kakor: najboljše češko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, šifon, platno, flanel, odeje puh-perje, preproge, mlinske sipe itd. Poglejte si bogato zalogo v staroznani trgovini

F. Krajnca nasl. Martin GAJŠEK
modna in manufakturna trgovina
Maribor, Glavni trg.

AKO POTREBUJETE
TISKOVINE KATALOGE ILUSTRACIJE PROSPEKTE
IN SE NE MORETE SAMI ODLOCITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO, SE BLAGOVOLITE VEDNO OBRNITI NA

JUGOSLOVANSKO TISKARNO V LJUBLJANI

BRZOJAVKE JUGOTISKARNA LJUBLJANA
UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD

V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFICNE PANOGE VSA GRAF. DELA SE IZVRSUJEJO LEPO, SOLIDNO IN PO ZMERNIH CENAH

BAKROTISK ◆ SVETLOTISK
OFFSET- IN LITOGRAFSK TISK
KLIŠARNA ◆|◆ TISKARNA
ZA KNJIGO- IN UMETN. TISK

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke **„Tribuna" F. B. L.,** tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Prvovrstno zidno in strešno
opeko
dobavlja po zelo ugodnih cenah z 10 letno garancijo OPEKARNA ILOVAC Karlovec, zastopstvo EKONOM, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 7. Zahtevajte cenik!

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
I. Gaberščik,
bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. 52. Prihodnji redni tečaj prične 1. febr.

Pouk posameznikov

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in korespondenci. Traja 5 mesecev. Samo praktično, temeljito, lahko umljivo.

Kovač, Maribor, Krekova ulica 6.

ZA STAVBE

vsakovrsten suh, tesan in žagan les. Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa. Dostava tudi na stavbo. FRAN ŠUŠTAR, lesna industrija in trgovina, parna žaga, Ljubljana, Dolenjska c. 12

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzojavni naslov: Gospobanka

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000·—

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

vloge nad 400 milijonov dinarjev

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Podružnice:
Bled - Celje - Djakovo - Kočevje - Kranj - Maribor
Novi Sad - Sombor - Split - Sibenik

Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.